POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE
w Pruszkowie

05-800 Pruszków tel. (022) 738-15-01
ul. Drzymały 30 fax: (022) 738 15 06

# Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie za 2018 rok

**Spis treści:**


Podstawa prawna str. 5

1.Stan zatrudnienia pracowników Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie str. 6

2. Rodzinna piecza zastępcza str. 9

2.1 Rodziny zastępcze str. 9

2.2 Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej str. 15

2.3 Szkolenia i działania na rzecz rodzin zastępczych str. 18

2.4 Poradnictwo specjalistyczne psychologiczne str. 18

2.4.1 Rodziny zastępcze str. 19

2.4.2. Wychowankowie rodzin zastępczych lub placówek opiekuńczo – wychowawcze str. 20

2.4.3. Osoby z terenu Powiatu Pruszkowskiego str. 20

2.4.4 Pracownicy placówek opiekuńczo – wychowawczych str. 21

3. Poradnictwo prawne str. 22

4. Konsultacje pedagogiczne str. 24

5. Zespół ds. realizacji świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej str. 25

5.1. Instytucjonalna piecza zastępcza str. 26

5.2 Organizacja instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Pruszkowskiego str. 27

5.2.1 Całodobowa placówka „Dom Miłosierdzia" w Walendowie str. 28

5.2.2 Całodobowa placówka „Dom dla Dzieci i Młodzieży" w Pruszkowie str. 30

5.3 Dzieci pochodzące z terenu Powiatu Pruszkowskiego umieszczone
w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów str. 32

5.3.1 Dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych str. 32

5.3.2 Dzieci umieszczone w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym str. 33

5.3.3 Dzieci umieszczone w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej str. 33

5.4. Realizacja świadczeń pieniężnych dla rodzin zastępczych str. 34

5.4.1 Świadczenia o charakterze obligatoryjnym str. 35

5.4.2 Świadczenia o charakterze fakultatywnym str. 37

5.4.3 Świadczenia udzielane rodzinom zastępczym w oparciu o art. 226 ust. 5 str. 39

5.5. Realizacja porozumień regulujących zasady finansowania pobytu dzieci str. 40

5.5.1 Dzieci z terenu innych powiatów umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej
na terenie Powiatu Pruszkowskiego na mocy tzw. porozumień dochodowych str. 40

5.5.2 Dzieci z terenu Powiatu Pruszkowskiego umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów na mocy tzw. porozumień wydatkowych str. 41
5.5.3 Współpraca z gminami w zakresie współfinansowania pobytu dzieci w pieczy str. 43
5.6 Organizowanie wsparcia tzw. „osobom usamodzielnianym" str. 43
5.6.1 Organizowanie wsparcia w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny str. 44
5.6.2 Organizowanie wsparcia w oparciu o ustawę o pomocy społecznej str. 46
5.7. Praca socjalna na rzecz wychowanków placówek str. 48
5.8 Dokumentacja związana z procesem usamodzielnienia str. 50
5.9. Opłata ponoszona przez rodziców za pobyt dzieci w pieczy zastępczej str. 53
5.10. Wytaczanie powództw o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych str. 55
5.11. Realizacja dodatku wychowawczego - program 500+ str. 56
6. Zespół do Spraw Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Cudzoziemców str. 58
6.1 Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym str. 58
6.2 Prowadzenie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi str. 60
6.3 Pomoc w integracji osób, które uzyskały status uchodźców lub ochronę uzupełniającą str. 61
6.4. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych str. 62
6.4.1 Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się str. 65
6.4.2 Dofinansowanie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze str. 66
6.4.3. Dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym str. 67
6.4.4. Dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych str. 68
6.4.5 Dofinansowanie działania warsztatów terapii zajęciowej str. 69
6.5 Realizacja programu wyrównywania różnic między regionami III str. 71
6.6. Realizacja pilotażowego programu „Aktywny Samorząd" str. 71
6.7 Orzecznictwo o niepełnosprawności dla celów pozarentowych str. 74
7. Realizacja projektu „WPR" str. 74
7.1. Program wsparcia kompetencji życiowych str. 74
7.2. Program wsparcia kompetencji rodzicielskich str. 76
7.3. Działania szkoleniowo – edukacyjne str. 77
8. Zadania polityki społecznej powiatu str. 78
8.1. Wypłata świadczenia Karta Polaka str.78
8.2. Wypłata świadczeń repatriantowi str. 81
8.3. Obsługa rządowego programu „Dobry start" str. 83
8.4. Obsługa Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych str. 85

9. Analiza wykonania budżetu w 2016r. str. 86
10. Zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej za 2018r. str. 97
10.1. Potrzeby w zakresie systemu pieczy zastępczej realizowane przez organizatora (PCPR) str. 97
10.2. Wykaz potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej do realizacji str. 98

**Podstawa prawna.**

Realizacją zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, pieczy rodzinnej i instytucjonalnej, pomocy cudzoziemcom otrzymującym status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, repatriacji, Karty Polaka, dofinansowania zadań ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych a także współpracą z ośrodkami wsparcia zajmuje się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie z siedzibą ul. Drzymały 30.

PCPR działa w oparciu o regulacje prawne zawarte w poniższych dokumentach:

• Ustawa z dnia 05 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2018r. poz.995 z późn. zm.),

• Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2018r. poz. 1508 z późn. zm.),

• Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (tj. Dz. U. z 2018r. poz.62 z późn. zm.),

• Ustawa z dnia 21 listopada 2008r. o pracownikach samorządowych (tj. Dz. U. z 2018r. poz. 1260 z późn. zm.),

• Ustawa z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2019. poz. 60),

• Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (tj. Dz. U. z 2019r. poz. 37),

• Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2018r. poz. 998 z późn. zm),

• Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2018r. poz. 511 z późn. zm),

• Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz. U. z 2018r. poz. 850),

• Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tj. Dz. U. z 2018r. poz. 2134 z późn. zm.),

• Ustawa z dnia 09 listopada 2000r. o repatriacji (tj. Dz. U. z 2018r.poz. 609 z późn. zm.),

• Ustawa z dnia 07 września 2007r. o Karcie Polaka (tj. Dz. U. z 2018r. poz. 1272 z późn. zm.)

• Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start" (Dz. U. z 2018r. poz. 1061)

• Statut PCPR nadany Uchwałą Nr XLIV/327/2016 Rady Powiatu Pruszkowskiego z dnia 29 sierpnia 2006 r.,

• Innych przepisów szczególnych dotyczących jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i samorządowych jednostek budżetowych.

## 1. Stan zatrudnienia pracowników Powiatowym Centrum Pomocy Społecznej w Pruszkowie na dzień 31.12.2018r.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku w Centrum zatrudnionych było 30 osób przy wykorzystaniu 24,53 etatów na podstawie umów o pracę, w tym 8 mężczyzn i 22 kobiet.

Kadra zarządzająca Centrum składa się z pięciu osób i przedstawia się następująco:

1) Dyrektor PCPR w Pruszkowie
2) Główny księgowy
3) Kierownik działu świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej
4) Kierownik działu rodzinnej pieczy zastępczej
5) Kierownik działu pomocy społecznej i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością

W Centrum znajdują się następujące komórki organizacyjne:

**Dział świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej:**

1) Kierownik zespołu — 1 etat – 1 osoba
2) Pracownik socjalny — 1 etat – 1 osoba
3) Referent — 2 etaty – 2 osoby

**Dział rodzinnej pieczy zastępczej:**

1) Kierownik zespołu — 1 etat – 2 osoby (w tym jedna na zastępstwo)
2) Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej — 5 etatów – 6 osób

**Dział specjalistycznego poradnictwa**

1) Psycholog — 1,4 etatu – 2 osoby
2) Pedagog — 0,25 etatu – 1 osoba
3) Radca Prawny — 0,5 etatu – 1 osoba

**Dział Pomocy Społecznej i Rehabilitacji Osób z Niepełnosprawnością**

1) Kierownik zespołu — 1 etat – 1 osoba
2) Starszy pracownik socjalny — 1 etat – 1 osoba
3) Pracownik socjalny — 2 etaty – 2 osoby
4) Aspirant pracy socjalnej — 1 etat – 1 osoba
5) Główny specjalista — 1 etat – 1 osoba

**Dział finansowo – księgowy:**

1) Główny księgowy — 1 etat – 1 osoba
2) Starsza księgowa — 1 etat – 1 osoba
3) Księgowa — 1 etat – 1 osoba
4) Referent — 1 etat – 1 osoba

**Sekretariat:**

1) Referent — 1 etat – 1 osoba

**Informatyk**

1) Informatyk: — 0,25 etatu – 1 osoba

PCPR w Pruszkowie realizuje projekt konkursowy „WPR. Wsparcie, Pomoc, Rozwój. Działania na rzecz deinstytucjonalizacji wobec pruszkowskich rodzin zastępczych, kandydatów na rodziny zastępcze oraz rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi" współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach osi priorytetowej IX „Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem" Działania 9.2 „Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej" Poddziałanie 9.2.1 „Zwiększanie dostępności usług społecznych" Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020, w ramach którego zatrudnione są dwie osoby:

1) Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej 0,5 etatu
2) Asystent rodziny 0,25 etatu

**Wykształcenie pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie na dzień 31.12.2018r.:**

1) Wyższe II stopnia – 26 osób (19 kobiet i 7 mężczyzn)
2) Wyższe I stopnia – 3 osoby (2 kobiety i 1 mężczyzna)
3) Średnie – 1 osoba (1 kobieta)

**Szkolenia w których uczestniczyli pracownicy PCPR w Pruszkowie w roku 2018.:**

- WSP im. J. Korczaka: Tworzenie planu pomocy dziecku jako skuteczne narzędzie pracy **– 1 osoba**
- Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Centrum Mazowsze: Zabezpieczenie dobra małoletnich dzieci. Procedury odebrania dziecka od rodziny, przewozu dziecka i przekazanie do pieczy zastępczej **– 2 osoby**
- Polbi: Ochrona danych osobowych RODO 2018 **– 2 osoby**
- Instytut Spraw Publicznych: „Byliśmy jak z kosmosu" Rodzice z niepełnosprawnością w Polsce **– 1 osoba**
- WSP im. J. Korczaka: Praca z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami **– 1 osoba**
- Praca terapeutyczna nad historią życia **– 1 osoba**
- Kongres rodzicielstwa zastępczego **– 4 osoby**
- Ośrodek Wspierania Administracji Lokalnej: Płace w samorządzie **– 1 osoba**
- Kier Profilaktyka: Organizacja i kontrola pracy w placówkach realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej **– 3 osoby**
- Nova Centrum Edukacyjne: Proces usamodzielnienia dziecka przyjętego do pieczy **– 2 osoby**
- PFRON: Konferencja promująca projekt „System Obsługi Wsparcia finansowanego ze środków PFRON" – 1 osoba

- EFS – Analiza umowy dofinansowania – aktualizacja **– 1 osoba**
- Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu: Koordynator wolontariatu w organizacjach socjalnych **– 1 osoba**
- Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej: 300 zł na każde dziecko podlegające obowiązkowi nauki **– 1 osoba**
- MCPS: Udzielanie pierwszej pomocy i rozpoznawanie zachowań problemowych u dzieci i młodzieży **– 3 osoby**
- Konferencja: Sejmik osób z niepełnosprawnością woj. mazowieckiego **– 1 osoba**
- Konferencja: Współczesne problemy pieczy zastępczej **– 1 osoba**
- PFRON: Spotkanie Informacyjno-szkoleniowe dot. programu Aktywny Samorząd **– 2 osoby**
- Jak skutecznie pozyskać kandydatów na rodziny zastępcze **– 1 osoba**
- CTRS: Kids Skill – Dam radę i Jestem z Ciebie dumny **– 1 osoba**
- Kompleksowe omówienie planowanych zmian w pieczy zastępczej **– 1 osoba**
- PFRON: SOW finansowanego ze środków PFRON – **4 osoby**
- Klasyfikacja budżetowa w świetle interpretacji MF – **1 osoba**

## Fluktuacja zatrudnienia:

**Osoby z którymi zawarto stosunek pracy – 6 osób na stanowiskach:**

- Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej – 3 osoby
- Asystent rodziny – 1 osoba
- Pedagog – 1 osoba
- Księgowa – 1 osoba

**Osoby z którymi rozwiązano stosunek pracy – 3 osoby na stanowisku:**

- Główny Księgowy – 1 osoba
- Starszy pracownik socjalny – 1 osoba
- Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej – 1 osoba

**Rodzaje umów o pracę:**

Na czas nieokreślony – 26 osoby

Na czas określony – 4 osoby, w tym 1 na zastępstwo

*Procent kadry merytorycznej pracującej bezpośrednio z klientem w stosunku do personelu administracyjnego: 73%*

## 2. Rodzinna piecza zastępcza.

### 2.1 Rodziny zastępcze

W Powiecie Pruszkowskim zgodnie z Zarządzeniem Nr 31/2011 Starosty Pruszkowskiego z dnia 29 grudnia 2011 roku jednostką organizacyjną wyznaczoną do realizacji zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie. W 2018 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonywało zadania zgodnie z art. 76 ust 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 998 z późn. zm) zwanej dalej „ustawą", a mianowicie:

- prowadziło nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- kwalifikowało osoby kandydujące do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawało zaświadczenia kwalifikacyjne zawierające potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- prowadziło szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka;
- zapewniało rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- zapewniało pomoc i wsparcie osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą w ramach grup wsparcia;
- współpracowało ze środowiskiem lokalnym;
- prowadziło poradnictwo i terapię dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- zapewniało pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- dokonywało okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- przeprowadzało badania psychologiczne i analizy dotyczące kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzących rodzinny dom dziecka oraz dokonywało oceny predyspozycji i motywacji rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka już funkcjonujących na terenie powiatu pruszkowskiego;
- zgłaszało do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

Rodziny zastępcze były w roku 2018 podstawową formą pomocy dzieciom, które z powodu kryzysu w rodzinie na mocy postanowienia sądu musiały przebywać poza rodziną biologiczną. Na dzień 31 grudnia 2018 roku w powiecie pruszkowskim funkcjonowały łącznie **169** rodziny zastępcze w tym:

- **106** spokrewnionych rodzin zastępczych,
- **56** niezawodowych rodzin zastępczych,
- **6** zawodowe rodziny zastępcze (w tym jedna rodzina zawodowa o charakterze pogotowia rodzinnego),
- **1** rodzinny dom dziecka.

W powiecie pruszkowskim rodziny zastępcze funkcjonują na terenie 6 gmin powiatu:

- gmina Brwinów,
- gmina Michałowice,
- gmina Nadarzyn,
- gmina Piastów.
- gmina Pruszków,
- gmina Raszyn.

*Tab. 1. Wykaz rodzinnych form pieczy zastępczej w danej gminie Powiatu Pruszkowskiego (stan na dzień 31.12.2018 r.)*

| Gmina | Liczba rodzin | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Rodziny spokrewnione | Rodziny niezawodowe | Rodziny zawodowe | Rodzinne domy dziecka |
| **Brwinów** | 20 | 11 | 2 | 0 |
| **Michałowice** | 7 | 6 | 1 | 1 |
| **Nadarzyn** | 10 | 5 | 2 | 0 |
| **Piastów** | 10 | 5 | 1 | 0 |
| **Pruszków** | 47 | 22 | 0 | 0 |
| **Raszyn** | 12 | 7 | 0 | 0 |

*Źródło: opracowanie własne*

W 2018 r. zgodnie z postanowieniami Sądu Rejonowego utworzono 13 spokrewnionych rodzin zastępczych oraz 6 niezawodowych rodzin zastępczych. Jedna niezawodowa rodzina zastępcza została przekształcona w rodzinę zawodową, a jedna zawodowa rodzina zastępcza przybyła na teren powiatu pruszkowskiego z innego powiatu.

W roku 2018 rozwiązano 14 spokrewnionych rodzin zastępczych oraz 11 niezawodowych rodzin zastępczych. Trzy rodziny opuściły teren powiatu pruszkowskiego.

Ze zgromadzonych danych wynika, że rodzicielstwo zastępcze w powiecie pruszkowskim niezmiennie opiera się przede wszystkim na rodzinach spokrewnionych. Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych typach zamieszczona jest w poniższej tabeli.

*Tab. 2.Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w Powiecie Pruszkowskim w roku 2018 (stan na dzień 31 grudnia)*

| Liczba dzieci umieszczonych w spokrewnionych rodzinach zastępczych | Liczba dzieci umieszczonych w niezawodowych rodzinach zastępczych | Liczba dzieci umieszczonych w zawodowych rodzinach zastępczych | Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnych domach dziecka |
|---|---|---|---|
| 129 | 69 | 20 | 4 |

*Źródło: opracowanie własne*

*Tab. 3. Wykaz dzieci przebywających w pieczy zastępczej w danej gminie Powiatu Pruszkowskiego (stan na dzień 31.12.2018 r.)*

| Gmina | Liczba dzieci | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Dzieci w rodzinach spokrewnionych | Dzieci w rodzinach niezawodowych | Dzieci w rodzinach zawodowych | Dzieci w rodzinnych domach dziecka |
| **Brwinów** | 26 | 14 | 7 | 0 |
| **Michałowice** | 7 | 8 | 3 | 4 |
| **Nadarzyn** | 11 | 5 | 8 | 0 |
| **Piastów** | 11 | 6 | 2 | 0 |
| **Pruszków** | 57 | 26 | 0 | 0 |
| **Raszyn** | 17 | 10 | 0 | 0 |

*Źródło: opracowanie własne*

W ciągu roku do rodzin zastępczych w powiecie pruszkowskim napłynęło odpowiednio:

- 24 dzieci do spokrewnionych rodzin zastępczych,
- 10 dzieci do niezawodowych rodzin zastępczych,
- 2 dzieci do rodzin zastępczych zawodowych,

W rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego w ciągu 2018 roku przebywało łącznie 18 dzieci.

W roku 2018 pieczę zastępczą opuściło:

- 24 dzieci przebywających w spokrewnionych rodzinach zastępczych,
- 16 dzieci przebywających w niezawodowych rodzinach zastępczych,
- 1 dziecko przebywające w zawodowej rodzinie zastępczej,
- 2 dzieci przebywających w rodzinnym domu dziecka.

Zawodową rodzinę zastępczą o charakterze pogotowia rodzinnego opuściło łącznie 14 dzieci. Spośród tych, którzy opuścili rodziny zastępcze 2 dzieci zostało przysposobionych, 20 wróciło do rodziców biologicznych, 14 dzieci umieszczono w innych rodzinach zastępczych, 1 dziecko trafiło do placówki opiekuńczo – wychowawczej, a 16 się usamodzielniło. Czworo dzieci wraz z rodzinami zastępczymi opuściło teren powiatu Pruszkowskiego.

Zgodnie z art. 131 ust 2 ustawy Centrum ma obowiązek sporządzania pisemnych opinii dotyczących zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej i przekazywania ich do sądu. Ocena sytuacji dziecka dokonywana jest w celu:

- ustalenia faktycznej sytuacji rodzinnej dziecka,
- analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną,
- modyfikowania planu pomocy dziecku,
- monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie,
- oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb,
- oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Oceny sytuacji dziecka dokonuje się w konsultacji z rodziną zastępczą, koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, kuratorem, psychologiem, pedagogiem, przedstawicielami Ośrodka Adopcyjnego, asystentem rodziny oraz rodzicami biologicznymi dziecka chyba, że są pozbawieni władzy rodzicielskiej. Ocena sytuacji dziecka powinna być przeprowadzana w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co 6 miesięcy. Ocena sytuacji dziecka jest podstawą organizowania profesjonalnej pomocy, szczególnie w przypadku dzieci z traumatycznymi przeżyciami.

W roku 2018 posiedzenie zespołu do spraw oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej odbywało się średnio **4-5** razy w miesiącu i sporządzono około **388** opinii dotyczących zasadności pobytu dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej. Każdorazowo po dokonanej ocenie sporządzano i przesyłano do Sądu opinię o zasadności pobytu dziecka uwzględniającą całokształt sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej.

Zgodnie z art. 132 ustawy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jako Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje również oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje pierwszej oceny rodziny zastępczej albo prowadzącego rodzinny dom dziecka nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka. Kolejna ocena jest dokonywana po upływie roku od dokonania pierwszej oceny, a następne nie rzadziej niż co 3 lata. W roku 2018 sporządzono **138** kart ocen rodzin zastępczych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie w terminie od listopada do grudnia 2018 roku przeprowadziło kontrolę w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu pruszkowskiego. Zakres kontroli obejmował: analizę możliwości dalszego pełnienia funkcji rodziny zastępczej; przestrzeganie standardów opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej; działania podejmowane przez opiekunów zastępczych na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej; zaspokajanie potrzeb dziecka i respektowanie jego praw; zgodność prowadzonej dokumentacji dotyczącej dziecka i funkcjonowania rodziny zastępczej z zapisami ustawy; wydatkowanie środków otrzymywanych jako świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka przebywającego w pieczy zastępczej. Kontrola miała charakter kontroli problemowej. Objętych nią zostało **10%** wszystkich rodzin zastępczych z terenu powiatu pruszkowskiego z wyłączeniem rodzin objętych kontrolą w roku 2017. Wobec 11 rodzin (spokrewnionych i niezawodowych) zastosowany został dobór losowy prosty polegający na bezpośrednim doborze jednostek badanych do próby wprost z populacji. Pozostałe 6 rodzin stanowiły rodziny zawodowe oraz prowadzący rodzinny dom dziecka na terenie powiatu pruszkowskiego.

W okresie objętym kontrolą w 17 wylosowanych rodzinach przebywało 36 dzieci. Czynności kontrolne podejmował powołany Zarządzeniem nr 9/2018 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie kontroli nad rodzinami zastępczymi 4 osobowy Zespół do spraw oceny funkcjonowania rodzinnych form pieczy zastępczej, w skład którego weszli:

- Kierownik Zespołu do spraw Rodzinnej Pieczy Zastępczej,
- psycholog zatrudniony w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- pedagog zatrudniony w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- pracownik socjalny zatrudniony w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

Praca zespołu do spraw oceny funkcjonowanie rodzinnych form pieczy zastępczej sprowadzała się do oględzin domu i jego najbliższego otoczenia, analizy zastanej dokumentacji oraz rozmowy z rodzicem zastępczym i dziećmi. Na miejscu została wypełniona dwuczęściowa ankieta stanowiąca podstawę do oceny rodziny według następującej skali:

- pozytywna,
- pozytywna ze wskazaniami,
- negatywna.

W trakcie wizyt w środowisku i podjętych czynności kontrolnych ustalono, że w rodzinach objętych kontrolą jakość usług opiekuńczo wychowawczych świadczonych na rzecz wychowanków spełniła ustawowe standardy. Kontrolowane rodziny spełniły kryteria, które zostały ustalone dla niniejszej kontroli.

Każda z 17 rodzin zastępczych podejmowała działania zgodne z prawem, a w szczególności z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Środki finansowe przyznawane rodzinom są wydatkowane były zgodnie z ich przeznaczeniem, a rodziny co do zasady wypełniały swoje obowiązki sumiennie i z należytą starannością. W toku czynności kontrolnych nie zostały ujawnione rażące nieprawidłowości w obszarach objętych kontrolą. Na podstawie ustaleń w toku kontroli działania związane z wypełnianiem pieczy zastępczej oceniono pozytywnie w 13 przypadkach, a pozytywnie ze wskazaniami w 4 przypadkach. Nie wystawiono ocen negatywnych.

Zadaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest udzielanie pomocy materialnej na pokrycie kosztów utrzymania dzieci przebywających w rodzinach zastępczych. Zgodnie z art. 80 ust 1 pkt 1 i 2 ustawy, rodzinie zastępczej oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka na każde umieszczone dziecko przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania w wysokości:

- 694,00 zł miesięcznie (do 31.05.2018 r. – 660 zł) – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej
- 1 052,00 zł miesięcznie (do 31.05.2018 r. – 1000 zł) – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Rodzinie zastępczej sprawującej pieczę nad dzieckiem z orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek w wysokości 211,00 zł (do 31.05.2018 r. – 200 zł) miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka. Na terenie powiatu pruszkowskiego dodatek ten pobierały 20 rodziny na 20 dzieci.

Zgodnie z art. 83 ust 1 rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka starosta może przyznać:

- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka;
- świadczenie na pokrycie:
    - niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo,
    - kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo.

By skorzystać z tego uprawnienia rodziny zastępcze składały wnioski opiniowane koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz Kierownika Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Opinie te stanowiły podstawę do wydania decyzji o przyznaniu świadczenia i jego wysokości. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej oraz Kierownik Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej opiniowali również wnioski niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych o przyznanie środków finansowych na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego.

*Tab. 4. Zestawienie wydatków poniesionych przez powiat na dzieci w rodzinach zastępczych w roku 2018 (stan na dzień 31 grudnia)*

| Forma pomocy | 2018 |
|---|---|
| Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej | **2 200 301,00 zł** |
| Dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka | **48 269,00 zł** |
| Jednorazowa pomoc pieniężna z tytułu przyjęcia dziecka do rodziny zastępczej | **34 000,00 zł** |
| Pomoc losowa | **20 068,00 zł**. |
| Dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania | **19 460,00 zł**. |

*Źródło: opracowanie własne*

Rodziny zastępcze mogły korzystać z dodatku wychowawczego na dziecko w kwocie 500,00 zł miesięcznie. Na dzień 31 grudnia 2018 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie wypłacało ten dodatek na 173 dzieci.

### 2.2 Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej

W 2018 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zatrudniało na podstawie umowy o pracę w Zespole do spraw Rodzinnej Pieczy Zastępczej łącznie 5 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz jeden koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnionego w niepełnym wymiarze czasu pracy (1/2 etatu) w ramach projektu „WPR: Wsparcie, Pomoc, Rozwój. Działania na rzecz deinstytucjonalizacji wobec pruszkowskich rodzin zastępczych, kandydatów na rodziny zastępcze oraz rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi".

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej otoczyli rodziny zastępcze wsparciem, zbudowali z nimi więź oraz podejmowali wspólne działania mające na celu rozwiązanie bieżących trudności. Zaznaczyć należy, że liczba pracowników na koniec okresu sprawozdawczego 6 koordynatorów obejmowało wsparciem 121 rodzin zastępczych (w tym 1 rodzinny dom dziecka). Rodziny będące do 01.10.2016 r. pod opieką pracownika socjalnego współpracują doraźnie (w zależności od potrzeb i sytuacji rodzinnej) z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej.

Zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej określa art. 77 ust 3 ustawy. Należy do nich przede wszystkim:

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;

- przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku;
- pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
- przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Wypełniając obowiązek ustawowy wynikający z art. 129 ustawy koordynatorzy dokonywali oceny sytuacji dziecka przygotowując ocenę i uczestnicząc w pracach zespołu do spraw oceny sytuacji dziecka. Oceny przeprowadzane były w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

Koordynatorzy odbywali wizyty w środowisku adekwatnie do potrzeb rodzin zastępczych dążąc do wizytowania raz w miesiącu. Podczas wizyt w środowisku koordynatorzy przeprowadzali rozmowy zarówno z rodziną jak i dzieckiem. Na bieżąco monitorowana była sytuacja szkolna, postępy w nauce jak i relacje w środowisku szkolnym i rówieśniczym.

Pozyskiwane były informacje i opinie pedagogiczne. Ponadto koordynatorzy współpracowali z pracownikami socjalnym ośrodków pomocy społecznej. Koordynatorzy zapewniali dostęp do specjalistycznej pomocy w formie porad prawnych i konsultacji z psychologiem zatrudnionym w tutejszym Centrum. Podczas wizyt przeprowadzane były rozmowy wychowawczo – socjalizujące i wspierające. Koordynatorzy ponadto udzielali informacji o instytucjach z obszaru pomocy społecznej z terenu powiatu pruszkowskiego.

Zgodnie z Art. 38a. ust 1 ustawy koordynatorzy pozyskiwali od rodzin zastępczych oraz instytucji następujące dokumenty:

- informacje o sytuacji prawnej dziecka, w tym informacje o sytuacji prawnej umożliwiającej przysposobienie,
- odpis aktu urodzenia dziecka, a w przypadku sierot lub półsierot również odpis aktu zgonu zmarłego rodzica,

- orzeczenie sądu o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej albo wniosek rodziców, dziecka lub osoby trzeciej o umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej,
- dokumentację o stanie zdrowia dziecka, w tym kartę szczepień,
- dokumenty szkolne, w szczególności świadectwa szkolne,
- diagnozę psychofizyczną dziecka, w tym dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, udziału w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych oraz konieczności objęcia dziecka pomocą profilaktyczno-wychowawczą lub resocjalizacyjną albo leczeniem i rehabilitacją.

Zgodnie z art. 35 ust 1. ustawy koordynatorzy uczestniczyli w interwencjach mających na celu natychmiastowe umieszczenie dziecka we wskazanej w postanowieniu sądu rodzinie zastępczej. Podczas tych interwencji koordynatorzy współpracowali z kuratorami sądowymi i społecznymi, pracownikami socjalnymi z właściwych miejscowo ośrodków pomocy społecznej oraz policją. Dla dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych w wyniku interwencji organizowany był transport medyczny.

W roku 2018 pracownicy zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej uczestniczyli w następujących szkoleniach:

- „ Zabezpieczenie dobra małoletnich dzieci. Procedury odebrania dziecka od rodziny, przewozu dziecka i przekazania do pieczy zastępczej" (wszyscy koordynatorzy i kierownik zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej);
- „ Zrozumieć rodzinę – plan pracy z rodziną jako skuteczne narzędzie pomocy" (2 koordynatorów);
- „ Praca z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami" (1 koordynator);
- „ Koordynator wolontariatu w organizacjach socjalnych" (1 koordynator);
- Kongres rodzicielstwa zastępczego (2 koordynatorów, 2 psychologów);
- „ Kids' Skills – Dam Radę i Jestem z Ciebie Dumny" (1 koordynator);
- Szkolenie TSR II stopień (1 koordynator);
- „ Tworzenie planu pomocy dziecku jako skuteczne narzędzie pracy" (psycholog);
- „ Praca terapeutyczna nad historią życia" (psycholog);
- „ Zmiany w pieczy zastępczej planowane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Co czeka urzędników pracujących w PCPR po 1.01.2019 roku?" (kierownik zespołu);
- „ Współpraca na rzecz dziecka i rodziny – opracowanie lokalnego systemu wspierania rodziny" (kierownik zespołu);
- szkolenia z programu „POMOST" (wszyscy koordynatorzy i kierownik zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej).

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wykonując ustawowe zadania współpracowali z organami administracji rządowej i samorządowej, instytucjami pomocy społecznej, szkołami i poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, placówkami służby zdrowia oraz organizacjami pozarządowymi.

## 2.3 Szkolenia i działania na rzecz rodzin zastępczych

W roku 2018 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przeprowadziło szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze oraz dla rodzin zastępczych według programu „PRIDE – Rodzinna Opieka Zastępcza". Szkolenie finansowane było ze środków UE w ramach projektu „WPR: Wsparcie, Pomoc, Rozwój. Działania na rzecz deinstytucjonalizacji wobec pruszkowskich rodzin zastępczych, kandydatów na rodziny zastępcze oraz rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi" Przeszkolono 9 kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze.

Dnia 10 czerwca 2018 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie na terenie Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego w Pruszkowie zorganizowało „Dzień rodzicielstwa zastępczego – Pik-Myk 2018". Zaproszone rodziny zastępcze miały możliwość wraz z dziećmi skorzystania w wielu atrakcji (między innymi: zjeżdżalnia, zamek do skakania, ścianka wspinaczkowa, skręcanie baloników). Bardziej aktywnym zaoferowano zawody sportowe i gry planszowe XXL. Uczestnicy mogli posilić się kiełbaską z grilla oraz strażacką grochówką. Część rodzin zaangażowała się w organizację PIK-MYKu poprzez upieczenie i dostarczenie wyjątkowych i smacznych ciast. Zawodowe rodziny zastępcze zostały nagrodzone dyplomami, a każda z rodzin otrzymała symboliczny order.

7 grudnia 2018 roku w Spółdzielczym Domu Kultury przy ul. Hubala 5 odbyła się Zabawa Mikołajkowa, której organizatorem było Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie. Spotkanie miało charakter integracyjny. Tego dnia wspólnie bawili się dorośli i dzieci, rodziny zastępcze oraz wychowankowie placówek opiekuńczo wychowawczych wraz z uczestnikami projektu „WPR: Wsparcie, Pomoc, Rozwój. Działania na rzecz deinstytucjonalizacji wobec pruszkowskich rodzin zastępczych, kandydatów na rodziny zastępcze oraz rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi". Dla każdego dziecka przebywającego w rodzinie zastępczej przygotowana została paczka o wartość 85 zł oraz bilety do kina bądź voucher na zakupy w hurtowni artykułów dziecięcych i niemowlęcych „Jowiś" (dla dzieci do 3 lat). W organizację imprezy zaangażowani byli również wolontariusze Centrum. Uczestnikom zabawy mikołajkowej zapewniono poczęstunek, ciepłe i zimne napoje, salę do zabaw i tańca oraz oprawę muzyczną. Na najmłodszych gości czekała moc atrakcji: malowanie buziek, kącik plastyczny, tańce i zabawy oraz pokaz iluzjonisty. Jednym z celów tego przedsięwzięcia było umożliwienie nawiązania wzajemnego kontaktu owocującego wymianą doświadczeń i budowaniem pozytywnego wizerunku rodzicielstwa zastępczego.

## 2.4 Poradnictwo specjalistyczne psychologiczne

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie na stanowisku psychologa w pełnym wymiarze godzin zatrudniona była Pani Anna Stolarska, w wymiarze 16

godzin tygodniowo pracowała Pani Gabriela Maligłówka-Gaładyk. W roku 2018 z porad psychologów w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie korzystały:

a. Rodziny zastępcze, pogotowie rodzinne, rodzinny dom dziecka
b. Wychowankowie rodzin zastępczych lub placówek opiekuńczo – wychowawczych
c. Osoby z terenu Powiatu Pruszkowskiego
d. Pracownicy placówek opiekuńczo – wychowawczych
e. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej

### 2.4.1 Rodziny zastępcze

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku udzielono 539 porad psychologicznych rodzinom zastępczym. Psychologowie wzięli udział w 79 zespołach w sprawie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, omawiając łącznie sytuację 222 dzieci. Przeprowadzono 99 badań psychologicznych, z czego 97 zakończono wydaniem ocen predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, pozostałe 2 badania, z uwagi na niedyspozycyjność osób badanych, ma swoją kontynuację w roku kalendarzowym 2019.

Główne tematy poruszane podczas porad udzielonych rodzinom zastępczym:

- Problemy wychowawcze, w tym zaburzenia zachowania podopiecznych
- Zachowania suiscydalne podopiecznych
- Zachowania opozycyjno-buntownicze
- Praca z rodziną w sprawie niewypełniania obowiązku szkolnego
- Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich
- Rozpoznanie negatywnych wzorców relacji rodzinnych i podjęcie próby ich modyfikacji
- Praca nad motywowaniem do nauki
- Poszerzanie systemu nagród i wzmacniania zasobów dziecka
- Rozwijanie umiejętności posługiwania się konstruktywną krytyką
- Nauka stawiania adekwatnych granic przez opiekunów
- Psychoedukacja
- Radzenie sobie z emocjami i stresem
- Wzmacnianie zasobów rodziny
- Praca psychologiczna na problemach osobistych
- Zaburzenia lękowe zgłaszane przez dzieci, młodzież i opiekunów
- Rozwinięcie umiejętności radzenia sobie ze zmiennymi nastrojami wychowanków
- Obniżenie nastroju zgłaszane przez opiekunów
- Pomoc w radzeniu sobie z kryzysem

### 2.4.2 Wychowankowie rodzin zastępczych lub placówek opiekuńczo – wychowawczych

W okresie od 1 stycznia do końca grudnia 2018 roku udzielono 151 porad psychologicznych wychowankom rodzin zastępczych lub placówek opiekuńczo – wychowawczych. Sporządzono 9 ocen rozwoju psychofizycznego dziecka na potrzeby ośrodka adopcyjnego.

Do psychologa PCPR wpłynęła także prośba konsultacji wychowanki Placówki Opiekuńczo Wychowawczej. W związku z tym, psycholog uczestniczyła w spotkaniu z pracownikiem placówki, zapoznała się z dokumentacją sądową i odbyła szereg konsultacji z kierownikiem zespołu ds. realizacji świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej Anną Rusnak. Następnie odbyła się seria sesji psychologicznych mających na celu zdiagnozowanie przyczyn powstałych problemów dziewczynki, zaleceń dotyczących wskazań do dalszej pracy oraz udzielenie jej wsparcia psychologicznego. W efekcie spotkań psycholog sporządziła opinię psychologiczną wysłaną do sądu oraz wskazówki dla tymczasowych opiekunów do dalszego postępowania z nastolatką.

Rodzaje porad udzielonych wychowankom rodzin zastępczych lub placówek opiekuńczo- wychowawczych:

- Wzmacnianie kompetencji wychowawczych wychowanków, którzy zostali rodzicami
- Wzmacnianie poczucia własnej wartości
- Praca na zasobach klientów
- Umiejętność rozpoznawania przeżywanych emocji
- Rozwinięcie umiejętności konstruktywnego wyrażania gniewu
- Radzenie sobie z emocjami i stresem
- Nauka umiejętności rozwiązywania konfliktów
- Rozpoznawanie własnych granic i umiejętność stawiania ich
- Zachowania pro-asertywne
- Psychoedukacja
- Motywowanie do nauki dzieci i młodzieży
- Zachowania suiscydalne podopiecznych
- Pomoc w radzeniu sobie z kryzysem

### 2.4.3 Osoby z terenu Powiatu Pruszkowskiego

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku udzielono 202 porad psychologicznych osobom zamieszkującym teren powiatu Pruszkowskiego. Łączna liczba osób dorosłych i dzieci korzystających z pomocy psychologa w wyżej wymienionym okresie to 82 osoby.

Rodzaje porad udzielonych osobom z terenu Powiatu Pruszkowskiego:

- Konflikty z partnerem/ dzieckiem
- Przeżywanie śmierci/straty partnera
- Problemy około rozwodowe i związane z separacją
- Uzależnienie partnera/ bycie współuzależnionym
- Przemoc w rodzinie
- Problemy wychowawcze, w tym zaburzenia zachowania dziecka
- Problemy rodzinne
- Obniżony nastrój
- Radzenie sobie z emocjami i stresem
- Zachowania suiscydalne
- Psychoedukacja
- Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich
- Radzenie sobie z kryzysami rozwojowymi
- Radzenie sobie z acting-out
- Poprawa komunikacji w rodzinie
- Metody poprawiające skuteczność uczenia się
- Rozwijanie umiejętności rozwiązywania konfliktów
- Interwencja kryzysowa
- Zaburzenia jedzenia- gdzie szukać pomocy i jak reagować
- Wsparcie osób z diagnozą psychiatryczną
- Pomoc w dookreśleniu zgłaszanego problemu i znalezienie specjalistycznych punktów dalszej pomocy

### 2.4.4 Pracownicy placówek opiekuńczo – wychowawczych

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku udzielono 8 porad pracownikom placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Łącznie w okresie od 1 stycznia do grudnia 2018 roku poradnictwem psychologicznym objęto **225** osób.

Udzielono **857** porad psychologicznych. W przypadkach uzasadnionych sytuacją rodziny, w trakcie przysługujących trzech spotkań z psychologiem udzielano pomocy i wsparcia całym rodzinom, zarówno osobom dorosłym, jak i dzieciom. Ponadto udzielono również 25 porad telefonicznych. Psycholodzy udzielili

także wsparcia, w zależności od potrzeb, pracownikom Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie. Udzielono wsparcia i porady psycholog Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żyrardowie.

Obydwie psycholog przeprowadziły również warsztaty dla opiekunów zastępczych oraz mieszkańców terenu powiatu. Łącznie poprowadzono dwie edycje warsztatów, składające się z trzech spotkań trwających 3-4 godziny. Warsztaty dotyczyły poczucia wartości jako cechy niezbędnej do bycia „wystarczająco dobrym" opiekunem (wg. Winnicotta). Uczestnicy mieli możliwość dokonania analizy własnej osoby, mocnych i słabych stron, komunikatów jakie kierują i przyjmują. Cel postawiony przez prowadzące: pobudzić w uczestnikach zdolność do większego wglądu w siebie, w myśl, że praca i refleksja nad sobą ma korzystny wpływ na system rodzinny, zwłaszcza na dzieci. Uczestnicy mieli również możliwość opracowania swojej linii życia, ze zwróceniem uwagi na ważne relacje, a także kluczowe wydarzenia co miało pobudzić ich do refleksji nad postrzeganiem świata przez dorastające dzieci, którymi opiekują się uczestnicy. W warsztatach łącznie wzięło udział 14 osób.

Psycholog zatrudnione w Centrum uczestniczyły w Kongresie Rodzicielstwa Zastępczego, a także dla wzmocnienia swoich kompetencji uczestniczyły w szkoleniach:

- Praca terapeutyczna nad historią życia, prowadzący Chris Taylor
- Tworzenie planu pomocy dziecku jako skuteczne narzędzie pracy.

### 3. Poradnictwo prawne

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie bezpłatna pomoc prawna jest udzielana wszystkim potrzebującym z terenu powiatu pruszkowskiego, którym niskie dochody nie pozwalają na korzystanie z płatnych porad lub którzy dochodów w ogóle nie mają. Pomoc tym osobom udzielana jest w lokalu Powiatowego Centrum oraz telefonicznie. Część klientów poprzestaje na poradzie telefonicznej, najczęściej jednak porady telefoniczne są kontynuacją spotkań bezpośrednich w Centrum, np. wniesiony do sądu pozew lub wniosek uruchamia działania sądu, których klient nie rozumie i nie jest w stanie sam im sprostać. Większość wnoszonych przez klientów pozwów lub wniosków powoduje odzew sądu w postaci wezwania powoda (wnioskodawcy) do uzupełnienia tzw. braków formalnych. Sąd przysyłając wezwanie z wyliczeniem tych braków w pozwie lub wniosku daje zawsze termin siedem dnia na ich usunięcie czy uzupełnienie.

Praktycznie wystąpienia do sądu (pozwy, wnioski), po których by nie było wezwania do uzupełnienia braków formalnych, zdarzają się bardzo rzadko. Regułą jest więc, że sąd wzywa do uzupełnienia braków, a klient nie orientuje się zupełnie o co chodzi. Po poradę przychodzi do PCPR tuż przed upływem siedmiodniowego terminu, w dniu upływu terminu lub po terminie.

Formalność wezwania do usunięcia braków bardzo często jest formalnością tylko z nazwy, gdyż bez tego sąd nie nada sprawie dalszego biegu i zwróci pozew, ewentualnie zawiesi sprawę, co też może mieć przykre konsekwencje dla strony powodowej. Tak więc usunięcie braków formalnych w siedmiodniowym terminie jest często dla osoby, która wniosła pozew czy wniosek do sądu bardzo trudne do wykonania, a do tego często nie w pełni zrozumiałe i budzące poważne wątpliwości. Niekiedy wymogi formalne postawione przez sąd są w ogóle niewykonalne w tak krótkim terminie, a stronie (powódce, powodowi) brakuje umiejętności wybrnięcia z trudnej sytuacji. Przychodzą aby uzyskać poradę, a nie są zapisani, a więc przewidziani. Niejednokrotnie liczba niespodziewanych klientów dorównuje liczbie klientów zapisanych na dany dzień.

W omawianym okresie sprawozdawczym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie udzieliło porad prawnych dotyczących m.in. następujących spraw:

- małżeńskich – rozwody, separacje, alimenty, podziały majątku, ustanie wspólności małżeńskiej,
- rodzinnych – dotyczących władzy rodzicielskiej (i jej ograniczenia czy pozbawienia), kontaktów rodziców z dziećmi, określenia miejsca pobytu dziecka, alimentowania dzieci, opieki nad małoletnimi,
- spadkowych – nabycia i odrzucenia spadku, działu spadku, zachowku, wydziedziczenia, darowizny, odwołania darowizny, zniesienia współwłasności.

A także innych spraw z zakresu :

- prawa cywilnego – np. eksmisje, odszkodowania za urazy poniesione w wypadkach, błędy lekarskie, niewypłacone lub zaniżone przez ubezpieczycieli odszkodowania wypadkowe czy z tytułu niespłaconych kredytów, windykacje długów przez banki itd. ,
- prawa pracy – niewypłacanie wynagrodzeń, niewydawanie świadectw pracy w terminie lub wydawanie wadliwych, niewypłacanie ekwiwalentu za urlop, zmniejszanie wynagrodzeń bez spełnienia koniecznych warunków, niezapewnianie wymogów BHP w stosunku do pracownika itp.,
- prawa objęte działalnością ZUS, tworzące bardzo szeroki wachlarz zagadnień,
- sprawy obywateli na styku z urzędami (np. meldunkowe, lokalowe np. dotyczące lokali komunalnych, socjalnych),
- skargi do policji i prokuratury,
- sprawy z prawa spółdzielczego

Ogółem pomoc prawną w 2018 roku otrzymały 303 osoby z powiatu pruszkowskiego (konsultacje telefoniczne nie były odnotowywane). 28 osób skorzystało z pomocy co najmniej dwukrotnie. Dla klientów zostały sporządzone pisma. Były to pozwy, wnioski, pisma procesowe i nieprocesowe do sądu, apelacje, skargi do prokuratury, pisma do Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka, skargi do sądów

administracyjnych, pisma do urzędów, do pracodawców, do zarządców spółdzielni mieszkaniowych, do TBS-ów, administracji domów komunalnych itd.

Najczęściej jednej osobie udziela się kilku porad np. w sprawie rozwodu i alimentów, alimentów i kontaktów z dzieckiem, ograniczenia władzy rodzicielskiej, rozdzielności majątkowej i zaspokajania wspólnych potrzeb rodziny, przeciwdziałania egzekucji i skarg na komorników, kwestii znalezienia rozwiązania w sprawie wspólnie wziętego - przez rozwodzących się lub rozwiedzionych małżonków – kredytu, powództw przeciw egzekucyjnych itp. Do udzielania porad prawnych w tak skomplikowanych sprawach najczęściej nie wystarczy jedna czy nawet dwie wizyty, zwłaszcza jeżeli każda z kwestii prawnych wymaga napisania projektu pisma np. pozwu, odpowiedzi na pozew, zażalenia czy innego pisma procesowego czy nieprocesowego.

Wiele postępowań w sądzie trwa bardzo długo i sprawia stronom sporu wiele kłopotów. W przypadku klientów PCPR fakt ten rzutuje na częstotliwość ich wizyt w celu uzyskania dalszej porady, gdy sąd odmówił przyznania pełnomocnika z urzędu, a może mieć to miejsce nawet wtedy, gdy sytuacja finansowa strony jest bardzo zła. Zażalenia na postanowienia sądów o nieprzyznaniu pełnomocnika, które PCPR pomaga napisać klientom, niejednokrotnie nie dają efektów.

Podkreślenia wymaga fakt, że klienci PCPR-u to w większości ludzie bardzo wrażliwi, często skrzywdzeni przez bliskich, bez możliwości przeciwstawienia się temu stanowi rzeczy z powodu braku np. środków finansowych. Status tych osób powoduje, iż należy się nimi zajmować z wielkim wyczuciem, cierpliwością i troską, bez okazywania własnych stanów emocjonalnych, a także bez odsyłania ich po poradę gdzie indziej. Odesłanie ich gdzie indziej oznaczałoby odcięcie ich od pomocy w ogóle, mimo istnienia, teoretycznie, innych możliwości.

## 4. Konsultacje pedagogiczne

Od dnia 01.10.2018 roku na stanowisku pedagoga w Dziale Poradnictwa Specjalistycznego w wymiarze ¼ etatu zatrudniona jest pani Edyta Kurzela.

Do czynności pedagoga należą: badania pod kątem pedagogicznym zarówno podopiecznych jak i kandydatów na opiekunów w pieczy zastępczej, diagnozy pedagogiczne podopiecznych z pieczy zastępczej, konsultacje z rodzicami zastępczymi w sprawach związanych z trudnościami szkolnymi, bądź wychowawczymi ich podopiecznych, kierowanie na odpowiednie terapie: psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne bądź sensoryczne na terenie szkół lub poza nimi, rozwiązywanie trudnych sytuacji wychowawczych, kontrola sytuacji domowych rodzin z pieczy zastępczej w ich miejscach zamieszkania.

W okresie sprawozdawczym wykonano:

- 11 podwójnych spotkań z podopiecznymi i ich opiekunami w pieczy zastępczej w wieku od 9 do 12 lat ,
- badania i diagnozy pedagogiczne z 10 podopiecznymi.
- w jednym przypadku spotkanie dotyczyło tylko znalezienia odpowiedniej szkoły na terenie miasta Pruszków.
- bieżące konsultacje z koordynatorami ,
- udział w kontrolach w miejscu zamieszkania: jednej rodziny z Michałowic, dwóch z Komorowa, jednej z Otrębus i jednej w Brwinowie,
- udział w 2 zespołach: w jednym z podejrzeniem o przemoc, w drugim chodziło o pomoc dziecku ze specyficznymi trudnościami zdrowotnymi.

Podczas spotkań rodzice, uświadamiani są jakie problemy szkolne mają ich podopieczni i jak im pomóc.

Wszystkie zalecenia opiekunowie otrzymują w opiniach pedagogicznych. Głównie są to dzieci ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi, traumami rodzinnymi wymagające dużej pomocy specjalistycznej i wyjątkowego traktowania w szkole, co w wielu wypadkach bywa zaniedbywane.

Między innymi na skutek zaleceń dzieci dostają nauczycieli wspomagających i dodatkową pomoc w szkołach.

## 5. Zespół ds. realizacji świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej

Zespół ds. realizacji świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej powstał w wyniku zmian regulaminu organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie na podstawie Uchwały Nr 97/876/2016 Zarządu Powiatu Pruszkowskiego z dnia 13.04.2016 r.

W roku 2018 zadania Zespołu były realizowane w oparciu o obowiązujące przepisy prawne, w szczególności w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm.), ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, z późn. zm.), ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w brzmieniu obowiązującym przed dniem 01.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. poz. 1362, z późn. zm.) oraz akty wykonawcze.

Do głównych zadań Zespołu należały w szczególności realizacja świadczeń pieniężnych na rzecz rodzin zastępczych, przygotowywanie projektów decyzji dotyczących świadczeń pieniężnych, współpraca z innymi powiatami oraz gminami w zakresie finansowania rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym (opuszczającym placówki opiekuńczo-

wychowawcze; wychowanków, którzy opuścili rodziny zastępcze przed dniem 01.01.2012 r. oraz osobom opuszczającym specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, zakłady poprawcze, schroniska dla nieletnich, domy pomocy społecznej w oparciu o ustawę o pomocy społeczne), ustalanie opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej, a także wytaczanie powództw o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

### 5.1. Instytucjonalna piecza zastępcza

Zgodnie z podziałem wskazanym w art. 34 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej **piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej**.

Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej dzielą się na:

- placówki opiekuńczo-wychowawczej;
- regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne ;
- interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia dziecku całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych i kształcenia, oddziaływań terapeutycznych. Ponadto, równie ważnym zadaniem jest realizowanie planu pomocy dziecku oraz umożliwianie dziecku kontaktu z jego rodzicami i innymi osobami bliskimi, a także podejmowanie wszelkich możliwych działań w celu powrotu do rodziny. Całodobowy pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej powinien mieć bowiem charakter przejściowy - do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej. W realizacji powyższego zadania Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ściśle współpracuje z sądem, kuratorami, innymi powiatowymi centrami pomocy rodzinie, ośrodkami pomocy społecznej oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi.

Umieszczenie dziecka w całodobowej placówce następuje po wyczerpaniu wszystkich innych możliwości udzielenia pomocy rodzinie biologicznej przez osoby, które zajmują się pracą w obszarze pomocy dziecku i rodzinie. W pierwszej kolejności, kiedy wystąpi konieczność zapewnienia opieki całodobowej, rozważana jest możliwość umieszczenia dziecka w rodzinnej formie opieki zastępczej, a tylko w przypadkach, gdy nie jest to możliwe, małoletni zostaje umieszczony w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Podstawą do umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest prawomocne orzeczenie sądu rodzinnego. Dziecko może być przyjęte do placówki opiekuńczo- wychowawczej również na wniosek rodzica, opiekuna prawnego bądź na prośbę samego dziecka. W sytuacji kryzysowej, wskazującej

na konieczność natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki, gdy zostanie ono doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców lub osoby trzeciej w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, postanowienie Sądu Rodzinnego może być wydane w terminie późniejszym.

**Placówka opiekuńczo-wychowawcza jest prowadzona jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego i rodzinnego**.

### 5.2 Organizacja instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Pruszkowskiego

Zgodnie z art. 180 pkt. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadaniem własnym powiatu jest zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Placówkę opiekuńczo-wychowawczą, w myśl art. 93 ustawy, prowadzi powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania.

Stosownie do art. 190 ww. ustawy organy jednostek samorządu terytorialnego mogą zlecać prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność w zakresie wspierania rodziny, pieczy zastępczej lub pomocy społecznej albo osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym działającym na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancji wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej lub pomocy społecznej. Do zlecenia zadań stosuje się ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 239). Zlecenie zadania odbywa się po uprzednim przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert.

W roku sprawozdawczym na terenie Powiatu Pruszkowskiego funkcjonowały dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego, każda dla 14 wychowanków, prowadzone na zlecenie Powiatu w oparciu o umowy o powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Łącznie było w nich zatrudnionych 18 osób, w tym 9 osób bezpośrednio zajmowało się opieką i wychowaniem dzieci.

Wskazać należy, że liczba wychowanków umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu Pruszkowskiego dynamicznie zmieniała się w ciągu roku, co wynikało ze zmian w sytuacji życiowej wychowanków – niektórzy się usamodzielnili się, inni powrócili do rodzin naturalnych.

W okresie sprawozdawczym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu Pruszkowskiego **na podstawie wydanych skierowań przyjętych zostało 11 wychowanków** :

- 2 wychowanków usamodzielniło się (założyło własne gospodarstwa domowe),
- 3 dzieci powróciło do rodzin naturalnych,
- 1 dziecko została umieszczona w rodzinnej pieczy zastępczej.

Łączna wysokość wydatków poniesionych przez Powiat Pruszkowski na utrzymanie dzieci w ww. placówkach wynosiła 1 040.484,50 zł

### 5.2.1 Całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego „Dom Miłosierdzia" w Walendowie.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego „Dom Miłosierdzia" w Walendowie przy ul. Nad Utratą 30 prowadzona jest przez Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Warszawie. „Dom Miłosierdzia" jest katolicką, niepubliczną placówką opiekuńczo-wychowawczą, powołaną dnia 22 lipca 2007 przez przełożoną generalną Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia. Dyrektorem Domu jest s. Marta Halina Zakrzewska.

Placówka w okresie od 1 grudnia 2012 r. do 30 września 2016 r. prowadzona była w oparciu o zawartą w dniu 28.09.2012 r. umowę o powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Z uwagi na zbliżający się termin wygaśnięcia ww. umowy, celem zabezpieczenia sytuacji dzieci wymagających umieszczenia w instytucjonalnej pieczy zastępczej, na podstawie Uchwały Nr 122/1110/2016 Zarządu Powiatu Pruszkowskiego z dnia 2 września 2016 r., ogłoszono otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego przy udziale środków własnych Powiatu Pruszkowskiego pod nazwą „Prowadzenie niepublicznej placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego dla 14-ga dzieci powyżej 10. roku życia" w latach budżetowych 2016 – 2019. W wyniku jego rozstrzygnięcia w dniu 26.09.2016 r. dokonano wyboru oferty złożonej przez Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Warszawie.

Zgodnie z zawartą w dniu 30.09.2016 r. pomiędzy Starostą Pruszkowskim a przedstawicielami Zgromadzenia umową na realizację tego zadania w latach 2016-2019 planuje się przeznaczyć **łączną kwotę dotacji w wysokości 1 772 400 zł.** Środki na ten cel zostały uwzględnione w Wieloletniej Prognozie Finansowej Powiatu. Zadanie będzie realizowane w okresie od 1 października 2016 r. do 31 grudnia 2019 r.

Celem placówki jest zapewnienie podopiecznym wszechstronnej pomocy materialnej i duchowej, uczenie życia w społeczeństwie, dążenie do ich zawodowego i życiowego usamodzielnienia, a także zapewnienie dzieciom i młodzieży całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej – całodobowej

opieki i wychowania w tym: zakwaterowania, wyżywienia, dostępu do kształcenia i leczenia, wypoczynku i rekreacji, poszanowania godności i tożsamości oraz prawa do wolności sumienia i wyznania.

Placówka zapewnia swoim wychowankom:

- pobyt stały lub okresowy,
- wyżywienie dostosowane do potrzeb,
- wyposażenie w odzież, obuwie, przedmioty osobistego użytku stosowne do wieku i potrzeb,
- środki higieny osobistej,
- zabawki stosowne do wieku rozwojowego,
- leczenie i zaopatrzenie w leki,
- dostęp do nauki i pomoc w nauce oraz uczestnictwo w zajęciach wyrównawczych, a także podręczniki i przybory szkolne,
- uczestnictwo w innych zajęciach pozalekcyjnych, rekreacyjnych i sportowych,
- opłaty przejazdów do szkoły oraz zamieszkania w bursach i internatach,
- kontakty z rodzicami, opiekunami prawnymi, rodzinami zaprzyjaźnionymi.

Placówka przeznaczona jest dla dzieci i młodzieży w wieku od 10 do 18 lat, z możliwością przedłużenia pobytu do 25 roku życia jednak nie dłużej niż do ukończenia nauki. Placówka ma charakter koedukacyjny, dysponuje 14 miejscami.

Zgodnie z Zarządzeniem Starosty Pruszkowskiego Nr 13/2018 z dnia 13 lutego 2018 roku w sprawie ustalenia średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w 2018 r. w placówkach opiekuńczo – wychowawczych prowadzonych na zlecenie Powiatu Pruszkowskiego, **koszt utrzymania dziecka w „Domu Miłosierdzia" wynosił 4 431,28 zł**.

Wskazać należy, że liczba wychowanków umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu Pruszkowskiego dynamicznie zmieniała się w ciągu roku. W niektórych miesiącach wszystkie dostępne miejsca były wykorzystane, w innych placówki nie miały pełnego obłożenia, co wynikało ze zmian w sytuacji życiowej wychowanków – niektórzy się usamodzielnili się, inni powrócili do rodzin naturalnych.

W 2018 roku łącznie 5 wychowanków opuściło placówkę opiekuńczo-wychowawczą w Walendowie, z tego:

- 3 osoby powróciły do rodziny naturalnej,
- 1 osoba usamodzielniła się,
- 1 dziecko zostało umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej.

W ciągu roku sprawozdawczego do placówki przyjęto łącznie 9 dzieci, przy czym z uwagi na rotację wychowanków, na koniec roku 2018 w „Domu Miłosierdzia" przebywało 14 dzieci.

*Tabela 5. Liczba dzieci przebywających w „Domu Miłosierdzia" w latach 2014 – 2018*

| Rok | Liczba dzieci (wg stanu na dzień 31.12) |
|---|---|
| 2014 | 10 |
| 2015 | 13 |
| 2016 | 10 |
| 2017 | 10 |
| 2018 | 14 |

*źródło: opracowanie własne*

### 5.2.2 Całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego „ Dom dla Dzieci i Młodzieży" w Pruszkowie

Drugą funkcjonująca na terenie Powiatu Pruszkowskiego placówką jest placówka opiekuńczo-wychowawcza „Dom dla Dzieci i Młodzieży" w Pruszkowie, prowadzona przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego w Niegowie.

„Dom dla Dzieci i Młodzieży" został uroczyście otwarty 13 listopada 2014 roku. Uruchomienie nowej placówki zostało podyktowane faktem, że placówka opiekuńczo-wychowawcza w Walendowie nie była w stanie zabezpieczyć sytuacji wszystkich dzieci z terenu Powiatu Pruszkowskiego wymagających umieszczenia w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Dyrektorem Domu jest s. Elżbieta Chojnacka. Placówka jest zlokalizowana w Pruszkowie przy ul. Szkolnej 3. W okresie od 03.09.2014 r. do 31.12.2016 r. funkcjonowanie placówki regulowała umowa zawarta w dniu 03.09.2014 r. umowa o powierzenie realizacji zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Na mocy Uchwały Zarządu Powiatu Pruszkowskiego Nr 137/1200/2016 z dnia 27 października 2016 r. ogłoszony został otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego przy udziale środków własnych Powiatu Pruszkowskiego pod nazwą „Prowadzenie niepublicznej placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego dla 14-ga dzieci powyżej 10. roku życia" w latach budżetowych 2017 – 2019. W wyniku jego rozstrzygnięcia w dniu 23.11.2016 r. dokonano wyboru oferty złożonej przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego w Niegowie.

Zgodnie z zawartą w dniu 27.12.2016 r. pomiędzy Starostą Pruszkowskim a przedstawicielami Zgromadzenia umową na realizację tego zadania w latach 2016-2019 planuje się przeznaczyć **łączną kwotę dotacji w wysokości 1 865 760 zł.**

Środki na ten cel zostały uwzględnione w Wieloletniej Prognozie Finansowej Powiatu. Zadanie będzie realizowane w okresie od 1 stycznia 2017r. do 31 grudnia 2019 r.

Placówka zapewnia 14 miejsc dla dzieci powyżej 10 roku życia, posiada charakter koedukacyjny. Wychowankowie do swojej dyspozycji mają m.in. salę kominkową, pomieszczenie zaadaptowane na siłownię, wielofunkcyjne boisko czy stół do ping-ponga.

Realizowany na rzecz wychowanków program jest przygotowywany we współpracy z pracownikami ośrodków pomocy społecznej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, kuratorami i obejmuje: plan pomocy dziecku umożliwiający kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmowanie działań w celu powrotu dziecka do rodziny, zapewnienie dostępu do kształcenia dostosowanego do wieku i możliwości rozwojowych. Każdy z wychowanków jest objęty działaniami terapeutycznymi i ma zapewnione korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych. Dzieci są kierowane do placówki przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie. Podstawą skierowania jest orzeczenie Sądu lub wniosek rodziców/opiekunów małoletniego.

Zgodnie z Zarządzeniem Starosty Pruszkowskiego Nr 13/2018 z dnia 13 lutego 2018 roku w sprawie ustalenia średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w 2016 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych na zlecenie Powiatu Pruszkowskiego, **koszt utrzymania dziecka w Domu Dla Dzieci i Młodzieży wyniósł 4 431,70 zł**.

W 2018 roku 1 wychowanek opuścił placówkę opiekuńczo-wychowawczą w Pruszkowie z uwagi na usamodzielnienie.

W ciągu roku sprawozdawczego do placówki przyjęto łącznie 2 dzieci, przy czym z uwagi na rotację wychowanków, na koniec roku 2018 w „Domu dla Dzieci i Młodzieży" przebywało 13 dzieci, w tym dwoje spoza terenu powiatu.

*Tabela 6. Liczba dzieci przebywających w „Domu dla Dzieci i Młodzieży" w latach 2014 – 2018*

| Rok | Liczba dzieci (wg stanu na dzień 31.12) |
|---|---|
| 2014 | 8 |
| 2015 | 11 |
| 2016 | 12 |
| 2017 | 12 |
| 2018 | 13 |

*źródło: opracowanie własne*

## 5.3 Dzieci pochodzące z terenu Powiatu Pruszkowskiego umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów

W ciągu roku sprawozdawczego dzieci pochodzące z terenu Powiatu Pruszkowskiego przebywały również w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów. Warunki ich przyjęcia, pobytu i wysokość wydatków na opiekę i wychowanie regulowane były na mocy zawartych porozumień. Powiat Pruszkowski, jako właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej zobowiązany było do ponoszenia średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w danej placówce opiekuńczo-wychowawczej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

### 5.3.1 Dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

W 2018 roku na terenie innych powiatów w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało łącznie 11 wychowanków, przy czym 3 dzieci opuściło placówki poza powiatem, z tego;

- 1 osoba usamodzielniła się,
- 1 dziecko zostało umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej,
- 1 dziecko powróciło do rodziny naturalnej.

Na koniec roku 2018 na terenie innych powiatów w placówkach opiekuńczych przebywało zatem łącznie 8 wychowanków, w tym 1 osoba pełnoletnia – na zasadach określonych w art. 37 ust. 2 ustawy - kontynuująca naukę na studiach wyższych.

*Tabela 7. Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów (wg stanu na dzień 31.12.2018 r.)*

| Powiat umieszczenia dziecka | Liczba dzieci |
|---|---|
| Miasto Siedlce | 1 |
| Powiat Gostyniński | 1 |
| Powiat Kraśnicki | 1 |
| Powiat Starachowicki | 1 |
| Powiat Przasnyski | 1 |
| Powiat Krasnostawski | 1 |
| Powiat Węgrowski | 1 |
| Powiat Sępoleński | 1 |

*źródło: opracowanie własne*

Wysokość wydatków poniesionych przez Powiat Pruszkowski na utrzymanie dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów w 2018 roku wynosiła łącznie 465 953,83 zł.

### 5.3.2 Dzieci umieszczone w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym

Zgodnie z art. 111 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym umieszcza się dzieci, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. Pobyt dziecka w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym nie może trwać dłużej niż do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia.

W 2018 roku dzieci pochodzące z terenu Powiatu Pruszkowskiego umieszczane były w Interwencyjnym Ośrodku Preadopcyjnym Fundacji Rodzin Adopcyjnych w Otwocku. Podstawą do umieszczenia dziecka w IOP stanowiło podanie matki lub postanowienie sądu. W powyższej formie instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywały noworodki i niemowlęta pozbawione czasowo lub trwale opieki rodziców, głównie pozostawione po urodzeniu w szpitalu.

Łącznie w ciągu roku sprawozdawczego w Interwencyjnym Ośrodku Preadopcyjnym w Otwocku przebywało 7 dzieci pochodzących z terenu Powiatu Pruszkowskiego, przy czym według stanu na dzień 31.12.2018 r. umieszczone było 1 dziecko.

Łączna wysokość wydatków poniesionych w 2018 roku przez Powiat Pruszkowski w związku z pobytem dzieci w Interwencyjnym Ośrodku Preadopcyjnym wynosiła 76 635,59 zł.

### 5.3.3 Dzieci umieszczone w regionalnej placówce opiekuńczo terapeutycznej

Zgodnie z art. 109 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej są umieszczane dzieci wymagające szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagający stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W 2018 r. w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej zostało umieszczonych 2 dzieci. Łączna wysokość wydatków poniesionych w 2018 roku przez Powiat Pruszkowski wg stanu na 31.12.2018 r. wynosiła 126 165,84 zł.

### 5.4. Realizacja świadczeń pieniężnych dla rodzin zastępczych

Świadczenia pieniężne stanowią jedną z form wsparcia dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka. Ich wysokość oraz zasady przyznawania reguluje ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne dom dziecka przyznawane są świadczenia o charakterze obligatoryjnym, których wysokość jest określona w ustawie oraz świadczenia o charakterze fakultatywnym, których wysokość zależna jest od zabezpieczonych na ten cel środków w budżecie powiatu. Świadczenia pieniężne są udzielane na wniosek rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka, a podstawę ich przyznania stanowi decyzja administracyjna.

Liczbę ogólną wydanych decyzji administracyjnych w sprawach dotyczących świadczeń pieniężnych udzielanych rodzinom zastępczym w okresie sprawozdawczym obrazuje poniższa tabela.

*Tabela 8. Liczba wydanych decyzji w sprawach dotyczących świadczeń pieniężnych w 2018 roku*

| Decyzje w sprawach | Forma rodzinnej pieczy zastępczej | | | |
|---|---|---|---|---|
| | rodzina zastępcza spokrewniona | rodzina zastępcza niezawodowa | rodzina zastępcza zawodowa | rodzinny dom dziecka |
| Świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka (przyznanie, zmiana wysokości lub okresu przyznania świadczenia) | 11 | 16 | 13 | 0 |
| Dodatku na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka niepełnosprawnego (przyznanie, odmowa) | 4 | 3 | 0 | 0 |
| Zakończenia wypłaty świadczenia (uchylenie, zmiana decyzji) | 20 | 8 | 18 | 1 |
| Nienależnie pobranych świadczeń (ustalenie wysokości, potrącenie z bieżących świadczeń, rozłożenie na raty) | 17 | 4 | 12 | 4 |
| Środki na utrzymanie domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego (przyznanie odmowa, zmiana wysokości) | - | 0 | 46 | 20 |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Inne<br>(umorzenie postępowania, postanowienia) | 5 | 4 | - | - |
| **Łącznie** | **57** | **35** | **89** | **25** |

*źródło: opracowanie własne*

### 5.4.1 Świadczenia o charakterze obligatoryjnym przyznawane w oparciu o art. 80, art. 81, art. 83 ust. 2a oraz art. 84 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na każde umieszczone dziecko, zgodnie z art. 80 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm.) przysługiwało do dnia 31.05.2018 r. świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwota:

- 660 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
- 1 000 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Stosownie do art. 86 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm.) świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka podlega waloryzacji wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanym przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, od dnia 1 czerwca roku kalendarzowego następującego po roku kalendarzowym, w którym wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie od roku kalendarzowego, w którym była przeprowadzona ostatnio waloryzacja, przekroczył 105%. Wysokość przysługującego świadczenia jest ogłaszana w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski", w drodze obwieszczenia, przez ministra właściwego do spraw rodziny, w terminie do końca marca roku kalendarzowego, w którym jest przeprowadzana waloryzacja.

*Tabela 9. Liczba wydanych decyzji przyznających świadczenia obligatoryjne w 2018 roku*

| **Przedmiot decyzji** | **Forma rodzinnej pieczy zastępczej** | | | |
|---|---|---|---|---|
| | rodzina zastępcza spokrewniona | rodzina zastępcza niezawodowa | rodzina zastępcza zawodowa | rodzinny dom dziecka |
| **Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka** | 25 | 11 | 19 | 2 |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| **Dodatek na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka niepełnosprawnego** | 3 | 2 | - | - |
| **Środki na utrzymanie domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego** | - | - | 34 | 14 |
| **Środki finansowe na pokrycie kosztów związanych z czynszem** | - | - | 1 | - |
| **Środki na pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka** | - | - | - | - |
| **Łącznie 111** | **28** | **13** | **54** | **16** |

źródło: opracowanie własne

Zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2018 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej (M. P. z 2018 r. poz. 326) wysokość przyznanego rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodziny dom dziecka świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka od dnia 01.06.2018 r. wynosi nie mniej niż kwota:

- 694 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
- 1 052 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Do dnia 31.05.2018 r., zgodnie z wolą ustawodawcy wyrażoną w art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm.), rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 200 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka. Dodatkowo rodzinie zastępczej, która przyjęła dziecko na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich, przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 200 zł miesięcznie. Od dnia 01.06.2018 r., zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2018 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej (M. P. z 2018 r. poz. 326) wysokość przyznanego rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodziny dom dziecka dodatku na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka od dnia 01.06.2018 r. wynosi nie mniej niż kwota 211 zł miesięcznie.

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje świadczenie oraz dodatki, również po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności, jeżeli nadal przebywa w tej rodzinie zastępczej. Przedmiotowe świadczenia oraz dodatki przysługują w czasie trwania odpowiednio roku szkolnego, roku akademickiego, kursu albo przygotowania zawodowego.

**Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego starosta jest zobowiązany przyznać rodzinie zastępczej zawodowej**, w której umieszczono powyżej 3 dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej oraz jeżeli potrzeba przyznania tych środków zostanie potwierdzona w opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

**Prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje środki finansowe na:**

**1) utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego**, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka, w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinny dom dziecka na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i cieplną, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych kosztów przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2, umieszczonych w rodzinnym domu dziecka wraz z prowadzącym rodzinny dom dziecka;

**2) pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem** lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka – do wysokości środków określonych w umowie;

**3) pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka** lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka – do wysokości środków określonych w umowie.

### 5.4.2 Świadczenia o charakterze fakultatywnym przyznawane w oparciu o art. 83 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Rodziny zastępcze dodatkowo mogą otrzymywać świadczenia pieniężne w oparciu o art. 83 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Udzielenie ww. świadczeń zależne jest od zabezpieczonych na ten cel środków finansowych w budżecie Powiatu, ma zatem charakter fakultatywny. Zasady ich przyznawania w 2018 r. regulowały szczegółowo Zarządzenie Nr 3/2016 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie z dnia 19 stycznia 2016 r. oraz Zarządzenie Nr 5/2018 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie z dnia 24 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia zasad przyznawania rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka świadczeń fakultatywnych wynikających z przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

*Tabela 10. Liczba wydanych decyzji przyznających świadczenia fakultatywne w 2018 roku*

| Przedmiot decyzji | Forma rodzinnej pieczy zastępczej | | | |
|---|---|---|---|---|
| | rodzina zastępcza spokrewniona | rodzina zastępcza niezawodowa | rodzina zastępcza zawodowa | rodzinny dom dziecka |
| **Dofinansowanie do wypoczynku** | 25 | 22 | 5 | 4 |
| **Świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka** | 18 | 7 | 3 | - |
| **Świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych** | 23 | 10 | 1 | - |
| **Środki finansowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem** | - | - | 1 | - |
| **Środki na utrzymanie domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego** | - | - | 10 | - |
| **Łącznie 129** | **66** | **39** | **20** | **4** |

*źródło: opracowanie własne*

Rodzinie zastępczej starosta może zatem przyznać:

1) **dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka**;

2) świadczenie na pokrycie:

a) **niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka** - jednorazowo,

b) **kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych** lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo.

Rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa może otrzymywać ponadto środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę zastępczą niezawodową albo zawodową na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i cieplną, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych kosztów przez

liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, umieszczonych w rodzinie zastępczej wraz z osobami tworzącymi tę rodzinę zastępczą.

Rodzinie zastępczej zawodowej starosta może raz do roku przyznać świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego.

### 5.4.3 Świadczenia udzielane rodzinom zastępczym w oparciu o art. 226 ust. 5 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 226 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej sprawy o wynagrodzenia, dodatki oraz świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka lub osoby przebywającej w rodzinie zastępczej, do których prawo powstało przed dniem wejścia w życie ww. ustawy, to jest przed dniem 01.01.2012 r., podlegają rozpatrzeniu na zasadach i w trybie określonych w przepisach dotychczasowych, na wniosek osoby otrzymującej te świadczenia, dodatki i wynagrodzenia.

Świadczenia i dodatki na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka lub osoby przebywającej w pieczy zastępczej w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w brzmieniu obowiązującym przed dniem 01.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. poz. 1362, z późn. zm.) czyli na tzw. „starych zasadach" w roku sprawozdawczym otrzymywało 23 rodzin zastępczych, na łącznie 27 dzieci.

Liczbę dzieci w rodzinach zastępczych otrzymujących w 2018 roku świadczenia w oparciu o ww. przepisy przedstawia poniższa tabela.

*Tabela 11. Liczba dzieci otrzymujących świadczenia na tzw. „starych zasadach" w 2018 roku (wg stanu na dzień 31.12.2018 r.)*

| Wysokość świadczenia | Liczba dzieci w rodzinach zastępczych | |
|---|---|---|
| | Spokrewnionych | Niezawodowych |
| 40% podstawy | 1 | 0 |
| 60% podstawy | 16 | 7 |
| 80% podstawy | 2 | 1 |
| **Łącznie** | **19** | **8** |

*źródło: opracowanie własne*

Podstawą ustalenia wysokości pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej, zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej stanowiła kwota 1 647 zł. Rodzina zastępcza niezawodowa otrzymywała dodatkowo na każde umieszczone w niej dziecko kwotę odpowiadająca 10 % podstawy, tj. 164,70 zł. Pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej pomniejszano o 50 % dochodu dziecka.

### 5.5. Realizacja porozumień regulujących zasady finansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 191 ustawy powiat **właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka** przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi:

1) wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
2) średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej**,** regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Jeżeli nie można ustalić powiatu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, właściwy do ponoszenia wydatków jest **powiat miejsca jego ostatniego zameldowania na pobyt stały**. Jeżeli nie można ustalić miejsca ostatniego zameldowania dziecka na pobyt stały, właściwy do ponoszenia wydatków jest **powiat miejsca siedziby sądu**, który orzekł o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.

Powiat, na terenie którego funkcjonują mogące przyjąć dziecko rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka lub placówka opiekuńczo-wychowawcza, zawiera z tym powiatem porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków, o których mowa powyżej.

#### 5.5.1 Dzieci z terenu innych powiatów umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Pruszkowskiego na mocy tzw. porozumień dochodowych

Na terenie Powiatu Pruszkowskiego w 2018 roku w rodzinnej pieczy zastępczej umieszczonych było łącznie 69 dzieci pochodzących z terenu innych powiatów, przy czym łączna liczba ww. dzieci przebywających w rodzinach zastępczych wg stanu na dzień 31.12.2018 r. wynosiła 57.

W okresie sprawozdawczym wygasło 9 porozumień z powodu faktycznego opuszczenia przez dziecko rodziny zastępczej oraz usamodzielnienia się pełnoletnich wychowanków. W przypadku 3 dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego – które zostały przeniesione do rodzinnej pieczy zastępczej na teren Powiatu finansującego – formę rozliczenia miedzy powiatami zgodnie z art. 191 ust. 12 ustawy, stanowiła nota księgowa.

Szczegółowe dane w zakresie liczby dzieci pochodzących z terenu innych powiatów umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Pruszkowskim wg stanu na dzień 31.12.2018 r. przedstawia Tabela nr 12.

### 5.5.2 Dzieci z terenu Powiatu Pruszkowskiego umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów na mocy tzw. porozumień wydatkowych

Na terenie innych powiatów w 2018 roku w rodzinnej pieczy zastępczej umieszczonych było łącznie 57 dzieci pochodzących z Powiatu Pruszkowskiego, przy czym łączna liczba ww. dzieci przebywających w rodzinach zastępczych wg stanu na dzień 31.12.2018 r. wynosiła 47.

W okresie sprawozdawczym wygasło 11 porozumień z powodu faktycznego opuszczenia przez dziecko pieczy zastępczej. Szczegółowe dane w zakresie liczby dzieci pochodzących Powiatu Pruszkowskiego umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów wg stanu na dzień 31.12.2018 r. obrazuje Tabela nr 13.

*Tabela 12. Liczba dzieci pochodzących z terenu innych powiatów umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej (wg stanu na dzień 31.12.2018 r.)*

| Powiat pochodzenia dziecka | Liczba dzieci |
|---|---|
| m. st. Warszawa | 17 |
| Powiat Grodziski | 6 |
| Gmina Miasto Włocławek | 4 |
| Powiat Bielski | 3 |
| Powiat Piaseczyński | 2 |
| Miasto Łódź | 3 |
| Miasto Radom | 2 |
| Powiat Kutnowski | 1 |
| Powiat Bartoszycki | 1 |
| Powiat Płocki | 1 |
| Powiat Przysuski | 1 |
| Powiat Hrubieszowski | 1 |
| Powiat Trzebnicki | 1 |
| Powiat Legionowski | 1 |
| Powiat Radomszczański | 3 |
| Powiat Wyszkowski | 1 |
| Powiat Grójecki | 1 |
| Powiat Siedlecki | 1 |
| Powiat Bieruńsko-Lędziński | 1 |
| Powiat Miński | 1 |

| | |
|---|---|
| **Powiat Bialski** | **1** |
| **Powiat Szczycieński** | **1** |
| **Powiat Otwocki** | **1** |
| **Powiat Konecki** | **1** |
| **Powiat Policki** | **1** |
| **Łącznie** | **57** |

*źródło: opracowanie własne*

*Tabela 13. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów (wg stanu na dzień 31.12.2018 r.)*

| ***Powiat pochodzenia dziecka*** | ***Liczba dzieci*** |
|---|---|
| ***m. st. Warszawa*** | *11* |
| ***Powiat Żyrardowski*** | *6* |
| ***Powiat Grodziski*** | *3* |
| ***Powiat Piaseczyński*** | *3* |
| ***Powiat Mławski*** | *3* |
| ***Gmina Miasta Koszalin*** | *2* |
| ***Powiat Warszawski Zachodni*** | *2* |
| ***Powiat Opoczyński*** | *2* |
| ***Powiat Tomaszowski*** | *2* |
| ***Powiat Pułtuski*** | *1* |
| ***Powiat Wołomiński*** | *1* |
| ***Gmina Miejska Kraków*** | *1* |
| ***Powiat Łaski*** | *1* |
| ***Powiat Giżycki*** | *1* |
| ***Powiat Legionowski*** | *1* |
| ***Powiat Rycki*** | *1* |
| ***Powiat Mrągowski*** | *1* |
| ***Powiat Słupecki*** | *1* |
| ***Powiat Zielonogórski*** | *1* |
| ***Powiat Łęczycki*** | *1* |
| ***Powiat Gdański*** | *1* |
| ***Powiat Lidzbarski*** | *1* |
| ***Łącznie*** | ***47*** |

*źródło: opracowanie własne*

### 5.5.3 Współpraca z gminami w zakresie współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 191 ust. 9 i ust. 10 ustawy w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki na opiekę i wychowanie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej w wysokości:

- **10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka** – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- **30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka** – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- **50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka** – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Powyższy rozkład procentowy stosuje się również w odniesieniu do wysokości średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W celu realizacji obowiązku informowania gminy o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej obowiązanej do ponoszenia wydatków na to dziecko, zgodnie z art. 191 ust. 13a ustawy, wystosowano do gmin 32 pisma informujące o umieszczeniu, opuszczeniu bądź zmianie formy pieczy zastępczej.

### 5.6 Organizowanie wsparcia pełnoletnim wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą, tzw. „osobom usamodzielnianym"

Wsparcie udzielane pełnoletnim wychowankom opuszczającym instytucjonalną i rodzinną pieczę zastępczą, zwanym „osobami usamodzielnianym" regulują zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

*Tabela 14. Liczba wydanych decyzji w sprawach dotyczących pomoc udzielanej osobom usamodzielnianym w 2018 roku*

| Przedmiot decyzji | Pomoc na kontynuowanie nauki | Pomoc na usamodzielnienie | Pomoc na zagospodarowanie |
|---|---|---|---|
| **Przyznanie** | 19 | 19 | 9 |
| **Odmowa** | - | - | - |
| **Uchylenie/zakończenie** | 25 | - | - |
| **Zawieszenie** | - | - | - |
| **Zmiana wysokości świadczenia** | 32 | - | - |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Nienależnie pobrane** | 19 | - | - |
| **Inne** | 20 | - | 1 |
| **Łącznie 144** | **115** | **19** | **10** |

*źródło: opracowanie własne*

### 5.6.1 Organizowanie wsparcia osobom opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Wsparcie udzielane pełnoletnim wychowankom opuszczającym instytucjonalną pieczę zastępczą, zwanym „osobami usamodzielnianym" regulują zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą", w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu:

1) przyznaje się pomoc na:
   a) kontynuowanie nauki,
   b) usamodzielnienie,
   c) zagospodarowanie;
2) udziela się pomocy w uzyskaniu:
   a) odpowiednich warunków mieszkaniowych,
   b) zatrudnienia;
3) zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną.

Zgodnie z art. 146 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm.) osobom usamodzielnianym pomoc na kontynuowanie nauki na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25. roku życia. Wysokość przysługującej pomocy wynosiła do dnia 31.05.2018 r. nie mniej niż 500 zł miesięcznie.

Stosownie do art. 153 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm.) w związku z art. 86 ust 2 i 3 ustawy kwota pomocy na kontynuowanie nauki podlega waloryzacji wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanym przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, od dnia 1 czerwca roku kalendarzowego następującego po roku kalendarzowym, w którym wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie od roku kalendarzowego, w którym była przeprowadzona ostatnio waloryzacja, przekroczył 105%. Wysokość przysługującej pomocy jest ogłaszana w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski",

w drodze obwieszczenia, przez ministra właściwego do spraw rodziny, w terminie do końca marca roku kalendarzowego, w którym jest przeprowadzana waloryzacja.

Zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2018r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej (M. P. z 2018 r. poz. 326) wysokość przyznanej pomocy na kontynuowanie nauki od dnia 01.06.2018 r. wynosi nie mniej niż 526 zł miesięcznie.

Na podstawie powyższego obwieszczenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej od dnia 01.06.2018 r. waloryzacji uległa również pomoc na usamodzielnienie oraz pomoc na zagospodarowanie, która jest przyznawana osobie usamodzielnianej, której miesięczny dochód nie przekracza kwoty 1200 zł, jednak w przypadku przekroczenia kryterium dochodowego ww. pomoc można przyznać, gdy jest to uzasadnione sytuacją dochodową, majątkową lub osobistą osoby usamodzielniającej się. Przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki nie jest uzależnione od posiadanego dochodu.

Do dnia 31.05.2018 r. wysokość pomocy na usamodzielnienie wynosiła:

- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną - nie mniej niż 3300 zł,
- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-wychowawczą:
- nie mniej niż 6 600 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
- nie mniej niż 3 300 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
- nie mniej niż 1 650 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

Od dnia 01.06.2018 r. wysokość pomocy na usamodzielnienie wynosi:

- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną - nie mniej niż 3300 zł,
- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-wychowawczą:
- nie mniej niż 6 939 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
- nie mniej niż 3 470 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
- nie mniej niż 1 735 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia. Do dnia 31.05.2018 r. wysokości pomocy na zagospodarowanie wynosiła nie mniej niż 1500 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym

stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż 3000 zł. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej. Od dnia 01.06.2018 r. wysokości pomocy na zagospodarowanie wynosi nie mniej niż 1577 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż 3154 zł. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej.

Łączna liczba świadczeń wypłaconym osobom usamodzielnianym opuszczającym instytucjonalną pieczę zastępczą w 2018 roku wskazana jest w poniższej tabeli.

*Tabela 15. Liczba osób usamodzielnianych z placówek opiekuńczo-wychowawczych otrzymujących pomoc finansową w 2018 roku*

| Pomoc pieniężna | Liczba świadczeń | Liczba osób pobierających pomoc | Łączna wysokość wypłaconej pomocy |
|---|---|---|---|
| Pomoc na kontynuowanie nauki | 147 | 19 | 74 652 zł |
| Pomoc na usamodzielnienie | 11 | 7 | 37 750 zł |
| Pomoc na zagospodarowanie | 3 | 3 | 4 654 zł |
| | | **Łącznie** | **117 056 zł** |

*źródło: opracowanie własne*

### 5.6.2 Organizowanie wsparcia wychowankom opuszczającym specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, dom pomocy społecznej w oparciu o ustawę o pomocy społecznej

Zgodnie z art. 88 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, z późn. zm.) osoba pełnoletnia opuszczająca młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zwana dalej „osobą usamodzielnianą", zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną, a także pomocą pieniężną:

- pieniężną na usamodzielnienie,
- pieniężną na kontynuowanie nauki,
- w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym,
- w uzyskaniu zatrudnienia,
- na zagospodarowanie – w formie rzeczowej.

Ww. pomoc, o której mowa w ust. 1, przysługuje osobie usamodzielnianej, w przypadku gdy skierowanie na pobyt całodobowy do domu pomocy społecznej, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego albo młodzieżowego ośrodka socjoterapii zapewniającego całodobową opiekę nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie i pomoc pieniężna

na kontynuowanie nauki przysługuje osobie, która przebywała w domu pomocy społecznej, schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę albo młodzieżowym ośrodku wychowawczym co najmniej rok na usamodzielnienie. W myśl art. 88 ust. 3 ustawy pomoc pieniężna na usamodzielnienie przysługuje osobie, która przebywała w młodzieżowym ośrodku wychowawczym co najmniej rok.

Zgodnie z art. 89 ust. 1 ustawy wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie ustala się od kwoty zwanej „podstawą". Do dnia 30.09.2018 r. kwota podstawy, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1058) wynosiła 1 722 zł.

Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 poz. 1358) od dnia 01.10.2018 r. wysokość podstawy, od której procentowo naliczana jest pomoc pieniężna dla osób usamodzielniających się i wynosi obecnie 1763 zł.

Pomoc na kontynuowanie nauki ustala się w kwocie 30% podstawy. Wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz wartość pomocy na zagospodarowanie określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielenia pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz na zagospodarowanie(Dz.U. z 2012 r. poz. 954).

W zależności od długości okresu pobytu w ww. ośrodkach wysokość pomocy pomoc na usamodzielnienie wynosi odpowiednio od 100% do 300% podstawy. Wartość pomocy na zagospodarowanie stanowi kwotę nie wyższą 300% podstawy.

Stosownie do art. 89 ust. 5 ustawy pomoc pieniężna na usamodzielnienie przysługuje osobie usamodzielnianej, której dochód nie przekracza 200% kwoty kryterium dochodowego na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę w rodzinie, określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. 2015 r. poz. 1058). Od dnia 01.10.2018 r. ww. pomoc jest ustalana na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 poz. 1358). Sytuacja dochodowa osoby usamodzielnianej ustala na była na podstawie przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.

*Tabela 16. Liczba osób usamodzielnianych otrzymujących pomoc finansową w oparciu o ustawę o pomocy społecznej w 2018 roku*

| Pomoc pieniężna | Liczba świadczeń | Liczba osób pobierających pomoc | Łączna wysokość wypłaconej pomocy |
|---|---|---|---|
| Na kontynuowanie nauki, w tym: | 20 | 3 | 9 982 zł |
| - z SOW | 5 | 1 | 2 233 zł |
| - z MOW | 6 | 1 | 3 100 zł |
| - z MOS | 9 | 1 | 4649 zł |
| Na usamodzielnienie | - | - | - |
| Na zagospodarowanie | - | - | - |
| | | Łącznie | 9 982 zł |

*źródło: opracowanie własne*

### 5.7 Praca socjalna na rzecz wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i osób usamodzielnianych

Osoby usamodzielniane, które opuściły placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodziny zastępcze przed dniem 01.01.2012 r. oraz specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, zakłady poprawcze objęte były wsparciem pracownika socjalnego Zespołu ds. realizacji świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Do zadań pracownika socjalnego należało również przeprowadzanie wywiadów środowiskowych, których liczbę i cel obrazuje poniższa tabela.

*Tabela 17. Liczba wywiadów środowiskowych przeprowadzonych z osobami usamodzielnianymi w 2018 roku*

| **Cel wywiadu środowiskowego** | **Liczba wywiadów** |
|---|---|
| Pomoc na kontynuowanie nauki | 3 |
| Pomoc na usamodzielnienie | 1 |
| Pomoc na zagospodarowanie | 1 |
| Aktualizacja wywiadu, zmiana sytuacji dochodowej | 0 |
| Łącznie | 5 |

*źródło: opracowanie własne*

**Osobom usamodzielnianym wymagającym wsparcia udzielono m.in. następujących form pomocy:**

- objęcie funkcji opiekuna procesu usamodzielnienia dla 4 pełnoletnich wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz 1 osoby, która opuściła specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy,
- pomoc w zaspokojeniu sygnalizowanych przez wychowanków potrzeb m.in. znalezienie warsztatów umiejętności wychowawczych,
- wsparcie w związku ze złożeniem wniosku o wydanie dowodu osobistego,

- pomoc w uzyskaniu zatrudnienia m.in. poprzez pomoc w zarejestrowaniu się w Urzędzie Pracy, sporządzeniu Curriculum Vitae i wsparcie w poszukiwaniu stałego zatrudnienia,
- pomoc w założeniu konta bankowego,
- pomoc w uzyskaniu właściwych warunków mieszkaniowych m.in. pomoc w wypełnieniu dokumentów, pokierowaniu do odpowiedniej instytucji w razie konieczności uzyskania dokumentacji na potrzeby spełniania wymogów formalnych przy składaniu wniosku o mieszkanie, poszukiwanie miejsca w celu zabezpieczenia pełnoletniego wychowanka instytucjonalnej pieczy zastępczej w sytuacji braku możliwości powrotu do domu rodzinnego po opuszczeniu placówki, pomoc w załatwieniu spraw urzędowych związanych z uzyskaniem lokalu z zasobów miasta (Urząd Miasta, Towarzystwo Budownictwa Społecznego),
- pomoc w znalezieniu lub zmiany szkoły,
- pomoc w uzyskaniu dostępu do świadczeń zdrowotnych oraz motywowanie do dbania o stan zdrowia poprzez profilaktykę i korzystanie w razie konieczności z pomocy lekarskiej,
- motywowanie do skorzystania z poradnictwa psychologicznego i prawnego,
- wyszukiwanie możliwych form pomocy wyjścia z zadłużenia,
- motywowanie do podjęcia działań w kierunku zmiany sytuacji życiowej między innymi poprzez prowadzenie rozmów motywacyjnych,
- pomoc w wyszukiwaniu Instytucji udzielających niezbędnego w danej sytuacji życiowej wsparcia, m.in. Ośrodka Pomocy Społecznej, Domu Samotnej Matki, Zespołu Ośrodków Wsparcia, Ośrodków terapii uzależnień, Kamiliańską Misją Pomocy Społecznej,
- motywowanie do podjęcia terapii osób uzależnionych,
- motywowanie do samodzielnego podejmowania działań sprzyjających poprawie sytuacji życiowej oraz kontrolowanie poczynionych działań i uzyskanych efektów w celu dostosowywania form pomocy do potrzeb osoby Zainteresowanej.

Ponadto we współpracy z Fundacją Pedagogium oraz Młodzieżowego Domu Kultury w Pruszkowie zostało przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zorganizowane spotkanie dla wychowanków placówki opiekuńczo-wychowawczej, w formie Warsztatów dramowych i krótkiej pogadance o tym „Czy wiesz jaki jest Twój potencjał?". W spotkaniu wzięła udział grupa 4 dziewcząt przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Pracownik socjalny Powiatowego Centrum również uczestniczył aktywnie w spotkaniu wspomagając prowadzących w pracy z grupą. Projekt był sfinansowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

Do innych działań pracownika socjalnego Zespołu ds. realizacji świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej należało:

- w sytuacji zgłaszanych przez wychowanka placówki opiekuńczo-wychowawczej nieprawidłowości pracownik socjalny przeprowadzał rozmowę z Zainteresowanym. W 2018 r. pracownik socjalny przeprowadził trzy rozmowy z trzema wychowankami instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywającymi w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

- Sporządzenie opinii o zasadności przysposobienia dziecka przebywającego w instytucjonalnej pieczy zastępczej. W 2018 r. przekazano do Ośrodka Adopcyjnego TPD jedną opinię na temat wychowanka.
- Uczestnictwo w Zespołach do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Pracownik socjalny uczestniczył łącznie w czterech Zespołach, po dwa w każdej z placówek.
- Przeprowadzenie 15 wywiadów środowiskowych oraz sporządzenie wspólnie z psychologiem 15 diagnoz w ramach realizowania projektu „WPR: Wsparcie, Pomoc, Rozwój. Działanie na rzecz deinstytucjonalizacji wobec pruszkowskich rodzin zastępczych, kandydatów na rodziny zastępcze oraz rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi".

**5.8 Dokumentacja związana z procesem usamodzielnienia**

Stosownie do zapisów art. 145 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm.) warunkiem przyznania pomocy na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie jest złożenie wniosku oraz posiadanie zatwierdzonego indywidualnego programu usamodzielnienia, określającego w szczególności:

1) zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia;
2) sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w podjęciu przez osobę usamodzielnianą zatrudnienia.

Osoba usamodzielniana co najmniej rok przed osiągnięciem przez nią pełnoletności wskazuje osobę, która podejmuje się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia oraz przedstawia pisemną zgodę tej osoby.

Opiekunem usamodzielnienia może być osoba tworząca rodzinę zastępczą, prowadząca rodzinny dom dziecka, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny powiatowego centrum pomocy rodzinie, osoba będąca w placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej wychowawcą lub psychologiem, lub inna osoba wskazana przez osobę usamodzielnianą i zaakceptowana przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

Kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie informuje powiat właściwy ze względu na planowane miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej o zamiarze osiedlenia się tej osoby w miejscowości wskazanej w indywidualnym programie usamodzielnienia oraz przesyła mu kopię tego programu i informacje o opiekunie usamodzielnienia.

*Tabela 18. Liczba wskazań opiekuna procesu usamodzielnienia wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2018 r.*

| Liczba wskazań | Placówka opiekuńczo-wychowawcza | | |
|---|---|---|---|
| | „Dom Miłosierdzia” | „Dom dla Dzieci i Młodzieży” | Placówki poza powiatem |
| **Sporządzonych w PCPR w Pruszkowie** | 6 | 1 | - |
| **Zatwierdzonych przez kierownika PCPR w Pruszkowie** | 5 | 1 | 1 (zmiana opiekuna) |
| **Przekazanych do zatwierdzenia do innego powiatu** | 1 | - | - |
| Łącznie | 6 | 1 | 1 |

*źródło: opracowanie własne*

Indywidualny program usamodzielnienia jest opracowywany przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletności, a następnie jest zatwierdzany przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie. Pracownik socjalny Zespołu ds. realizacji świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej wraz z wychowankami instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz przedstawicielem placówki opiekuńczo-wychowawczej tj. opiekunem procesu usamodzielnienia na miesiąc lub wcześniej przed ukończeniem 18 roku życia wychowanka sporządzał Indywidualny Program Usamodzielnienia. Podczas konstruowania zapisów w Indywidualnym Programie Usamodzielnienia były każdorazowo omawiane szczegółowo plany wychowanka co do jego przyszłości. Wychowankowie są motywowani do podejmowania działań w kierunku usamodzielnienia się: ukończenia szkoły i uzyskania zawodu oraz innych kwalifikacji podnoszących możliwości uzyskania w przyszłości satysfakcjonującej pracy.

W Indywidualnym Programie Usamodzielnienia jest ustalany termin opuszczenia placówki dogodny do ukończenia szkoły i zwiększenia szansy na lepszy start młodej osoby w dorosłe życie. Uwzględnione są wysokości świadczeń o jakie może się ubiegać osoba usamodzielniająca się oraz wskazywany termin złożenia stosownych wniosków. Przy okazji sporządzania Indywidualnego Programu Usamodzielnienia zwracana jest uwaga na mocne strony osoby usamodzielnianej oraz jej możliwości i zdolności. Ponadto budowane jest poczucie zaufania między pracownikiem socjalnym PCPR a wychowankiem placówki opiekuńczo-wychowawczej, w celu nawiązania dobrej współpracy na dalszym etapie procesu usamodzielnienia.

*Tabela 19. Liczba indywidualnych programów usamodzielnienia wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2018 r.*

| Liczba IPU | Placówka opiekuńczo-wychowawcza | | |
|---|---|---|---|
| | „Dom Miłosierdzia” | „ Dom dla Dzieci i Młodzieży” | Placówki poza powiatem |
| Sporządzonych w PCPR w Pruszkowie | 2 | 2 | - |
| Zatwierdzonych przez kierownika PCPR w Pruszkowie | 2 | 2 | - |
| Przekazanych do zatwierdzenia do innego powiatu | - | - | - |
| Łącznie IPU | 2 | 2 | - |

*źródło: opracowanie własne*

Zmiany w indywidualnym programie usamodzielnienia może dokonać osoba usamodzielniana wspólnie z opiekunem usamodzielnienia w przypadku zmiany sytuacji życiowej tej osoby. Zmiany programu wymagają zatwierdzenia przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

Po zakończeniu realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia osoba usamodzielniana wraz z opiekunem usamodzielnienia i kierownikiem powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie dokonują oceny końcowej procesu usamodzielnienia.

*Tabela 20. Liczba zmian do indywidualnych programów usamodzielnienia wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2018 r.*

| Liczba zmian do IPU | Zmiany dotyczące przyznania pomocy na : | | | zmiany dotyczące sytuacji życiowej |
|---|---|---|---|---|
| | kontynuowanie nauki | usamodzielnienie | zagospodarowanie | |
| Sporządzonych w PCPR w Pruszkowie | 16 | 9 | 1 | 1 |
| Sporządzonych w PCPR w innym powiecie | 1 | 3 | - | 1 |
| Zatwierdzonych przez kierownika PCPR w Pruszkowie | 18 | 11 | 3 | 5 |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Zatwierdzonych przez kierownika PCPR innego powiatu | 2 | 1 | 1 | - |
| Łącznie zmian | 20 | 12 | 1 | 5 |

*źródło: opracowanie własne*

Wskazana w Tabeli 20 łączna ilość wprowadzonych zmian do indywidualnych programów usamodzielnienia wynika z faktu, iż na jednym dokumencie były przedstawiane zmiany sytuacji w związku z pomocą o usamodzielnienie oraz zagospodarowanie oraz innych zmianach łącznie, kolejno dwa dokumenty zmian dyktowały o pomocy na zagospodarowanie oraz kontynuacji nauki, natomiast jeden dokument zmian dotyczył łącznie kontynuacji nauki oraz innych zmian z sytuacji życiowej osoby usamodzielnianej.

**5.9. Opłata ponoszona przez rodziców za pobyt dzieci w pieczy zastępczej**

Zgodnie z art. 193 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice ponoszą solidarnie miesięczną opłatę w wysokości przyznanych świadczeń oraz dodatków na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej, rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka. Powyższą opłatę rodzice ponoszą od dnia umieszczenia dziecka w pieczy. Przepis ww. stosuje się również do rodziców pozbawionych władzy rodzicielskiej lub którym władza rodzicielska została zawieszona lub ograniczona. Decyzję administracyjną o wysokości ponoszonej przez rodziców opłaty wydaje starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.

Stosownie do art. 194 ust. 3 ustawy starosta może umorzyć w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczyć termin płatności, rozłożyć na raty lub odstąpić od ustalenia odpłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na wniosek osoby zobowiązanej lub z urzędu, uwzględniając warunki określone w uchwale rady powiatu.

Zgodnie z § 5 uchwały Nr XI/78/2015 Rady Powiatu Pruszkowskiego z dnia 25.08.2015 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2015 r., poz. 8503) odstąpienie od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej następuje w przypadku, gdy dochód osoby lub na osobę w rodzinie, osób zobowiązanych do ponoszenia opłat nie przekracza 300% kwoty kryterium dochodowego określonego zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej. Poza tą przesłanką można odstąpić od obowiązku ponoszenia opłaty przez osoby zobowiązane, gdy osoba zobowiązana jest bezrobotna, co jest udokumentowane zaświadczeniem, długotrwale choruje, samotnie wychowuje dziecko lub okoliczność, gdy osoba zobowiązana korzysta z pomocy społecznej, co stanowi jej podstawowe źródło utrzymania, a także gdy nie osiąga własnego dochodu i pozostaje na utrzymaniu osób trzecich. Odstąpienie od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej może nastąpić maksymalnie na okres 24 miesięcy.

*Tabela 21. Decyzje administracyjne w sprawach opłaty ponoszonej przez rodziców za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w roku 2018*

| Decyzje | Liczba łączna |
|---|---|
| Odstąpienie od ustalenia opłaty | 177 |
| - na wniosek | 109 |
| - z urzędu | 68 |
| Odmowa odstąpienia | 1 |
| umorzenie zaległości | 14 |
| - na wniosek | 13 |
| - z urzędu | 1 |
| Odmowa umorzenia zaległości | 2 |
| Wygaszenie decyzji | 26 |
| Zmiana decyzji | 12 |
| Uchylenie decyzji | 5 |
| Umorzenie postępowania | 1 |

*źródło: opracowanie własne*

**W okresie sprawozdawczym wydano łącznie 238 decyzji administracyjnych, w tym 177 decyzji w sprawie odstąpienia od ustalenia opłaty.**

*Tabela 22. Postępowanie w sprawach opłaty ponoszonej przez rodziców za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w roku 2018*

| | Liczba łączna |
|---|---|
| Zawiadomienia o wszczęciu postępowania | 150 |
| Wezwanie do uzupełnienia dokumentacji i stawiennictwa | 34 |
| Zawiadomienia kpa - przedłużenie terminu i zakończenie postępowania | 74 |
| Pisma (OPS, PCPR, sądy, US, ZUS itd.) | 141 |
| Pisma informujące o zaległości | 45 |
| Wnioski o udostępnienie danych | 196 |

*źródło: opracowanie własne*

W postępowaniu dotyczącym udzielania ulg określonych w Uchwale Rady Powiatu należy kierować się zasadą wspierania osób i rodzin w przezwyciężaniu okoliczności, które spowodowały umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej oraz zasadą uwzględniania sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób zobowiązanych.

W celu ustalenia sytuacji życiowej osób zobowiązanych korzystano ze współpracy jednostek realizujących zadania pomocy społecznej na terenie Powiatu oraz kraju, głównie ośrodków pomocy społecznej, oraz pomocy

innych instytucji i organów administracji publicznej, takich jak sądy, straż graniczna, NFZ czy urzędy skarbowe. Łącznie wystosowano w powyższych sprawach 141 pism. W celu ustalenia danych osobowych rodziców biologicznych, w tym adresów zamieszkania i zameldowania, wnioskowano do urzędów miast, urzędów gmin, urzędów stanu cywilnego oraz Centrum Personalizacji Danych MSWiA, kierując łącznie 196 wniosków o udostępnienie danych.

Z uwagi na obowiązek umożliwienia stronie czynnego udziału na każdym etapie postępowania administracyjnego, skierowano do sądów rejonowych łącznie 22 wnioski o ustanowienie kuratora - przedstawiciela w postępowaniu administracyjnym dla osoby nieznanej z miejsca pobytu, z czego w 2018 r. po rozpatrzeniu wniosków sąd wydał 7 postanowień o ustanowieniu kuratora.

Zgodnie z zapisami Uchwały Rady Powiatu umorzenie w całości należności z tytułu opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, może nastąpić z urzędu lub na wniosek osoby zobowiązanej do ponoszenia opłat w sytuacji, gdy zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty wyższej od kosztów dochodzenia i egzekucji tej należności lub gdy postępowanie egzekucyjne okazało się nieskuteczne, jak również gdy zachodzi ważny interes dłużnika lub interes publiczny.

Mając na względzie szczególnie trudną sytuację życiową osób zadłużonych wydano 13 decyzji administracyjnych o umorzeniu należności z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej na łączną kwotę 319 329,27 zł.

### 5.10. Wytaczanie powództw o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Stosownie do art. 38 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu obowiązanego do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej, po zasięgnięciu opinii asystenta rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – po zasięgnięciu opinii podmiotu organizującego pracę z rodziną, może dochodzić na rzecz dziecka przebywającego w pieczy zastępczej świadczeń alimentacyjnych. **Kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu obowiązanego do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej jest obowiązany dochodzić świadczeń alimentacyjnych, w przypadku gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynął rok.** W przypadkach, o których mowa powyżej, w postępowaniu przed sądem do kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie stosuje się odpowiednio przepisy o udziale prokuratora w postępowaniu cywilnym.

Jednym z wymogów formalnych pozwu, zgodnie z art. 187 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego, jest zawarcie w piśmie procesowym informacji, czy strony podjęły próbę mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu. W związku z powyższym wysłano pisma do rodziców biologicznych, które stanowiły próbę pozasądowego rozwiązania sprawy alimentów. Z uwagi na konieczność

ustalenia miejsca zamieszkania rodziców biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz ich sytuacji finansowej, zdrowotnej i życiowej wystosowano do urzędów stanu cywilnego, urzędów miast i gmin, ośrodków pomocy społecznej, Ministerstwa Sprawiedliwości wnioski o udostępnienie danych osobowych. **Łącznie w sprawach związanych z alimentacją wysłano 287 pism i wniosków.**

W okresie od dnia 01.01.2018 r. do dnia 31.12.2018 r. wystąpiono z 30 pozwami o alimenty na rzecz 33 dzieci przebywających w pieczy zastępczej do sądów rejonowych w całej Polsce. W ciągu 2018 r. toczyło się 34 postępowań sądowych o zasądzenie alimentów na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej z powództwa Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie, w wyniku których zapadło 18 orzeczeń sądu zasądzających alimenty od 18 rodziców na rzecz 21 dzieci.

### 5.11. Realizacja dodatku wychowawczego na rzecz dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych - program 500+

W roku 2018 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie kontynuowało realizację rządowego programu „Rodzina 500+", w ramach którego dzieciom do 18 r.ż. umieszczonym w pieczy zastępczej przyznano dodatkowe wsparcie w postaci dodatku do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, zwanego „dodatkiem wychowawczym" w wysokości 500 zł miesięcznie.

Z dniem 31.03.2018 r. dla rodzin zastępczych objętych programem od dnia 01.04.2016 r. upłynął kolejny ustawowy 12-miesięczny okres przysługiwania dodatku wychowawczego. Z uwagi na powyższe wydano 147 decyzji administracyjnych przyznających z urzędu rodzinom zastępczym dodatek wychowawczy na okres kolejnych 12 miesięcy.

Zgodnie z art. 80 ust. 1a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą", rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, na każde umieszczone dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia przysługuje dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zwany dalej „dodatkiem wychowawczym".

*Tabela 23. Liczba wypłaconych dodatków wychowawczych oraz wysokość wydatków w okresie od dnia 01.01.2018 r. do dnia 31.12.2018 r.*

| Forma rodzinnej pieczy zastępczej | Liczba wypłaconych dodatków wychowawczych | Kwota wydatków |
|---|---|---|
| rodzina zastępcza spokrewniona | 1 177 | 581 010 zł |

| | | |
|---|---|---|
| rodzina zastępcza niezawodowa | 757 | 373 385 zł |
| rodzina zastępcza zawodowa | 126 | 57 645 zł |
| rodzinny dom dziecka | 56 | 27 887 zł |
| | 2 116 | 1 039 927 zł |

*źródło: opracowanie własne*

W myśl art. 87 ust. 1, 1a i 1b ustawy dodatek wychowawczy przyznaje się od dnia faktycznego umieszczenia dziecka odpowiednio w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka do dnia faktycznego opuszczenia przez dziecko rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka, nie wcześniej jednak niż od miesiąca złożenia wniosku. Prawo do dodatku wychowawczego ustala się na okres 12 miesięcy. W przypadku braku zmian w sytuacji rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka mającej wpływ na prawo do dodatku wychowawczego ustala się je na okres kolejnych 12 miesięcy z urzędu.

Liczba dzieci uprawnionych do otrzymywania dodatków – na podstawie wydanej decyzji administracyjnej – ulegała zmianom. Według stanu na dzień 31.12.2018 r. uprawnionych do pobierania dodatku wychowawczego było 178 dzieci.

*Tabela 24. Liczba uprawnionych dzieci w poszczególnych miesiącach 2018 roku*

| Miesiąc 2018 roku | Liczba dzieci |
|---|---|
| Styczeń | 183 |
| Luty | 177 |
| Marzec | 179 |
| Kwiecień | 178 |
| Maj | 174 |
| Czerwiec | 173 |
| Lipiec | 168 |
| Sierpień | 168 |
| Wrzesień | 171 |
| Październik | 180 |
| Listopad | 176 |
| Grudzień | 178 |

*źródło: opracowanie własne*

Wysokość otrzymanej i wydatkowanej dotacji na realizację dodatków wychowawczych w okresie od dnia 01.01.2018 r. do dnia 31.12.2018 r. obrazuje poniższa tabela.

*Tabela 25. Wysokość otrzymanej i wydatkowanej dotacji w okresie od dnia 01.01.2018 r. do dnia 31.12.2018r.*

| **Program 500 +** | |
|---|---|
| Otrzymana dotacja z budżetu państwa | 1 050 547 zł |
| Wydatkowana dotacja łącznie | 1 050 321 zł |
| Wydatkowana dotacja na dodatki wychowawcze | 1 039 927 zł |
| Liczba wypłaconych dodatków | 2116 |

*źródło: opracowanie własne*

Zespół ds. realizacji świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2018 roku odpowiedzialny był za obsługę merytoryczną programu, sporządzanie projektów decyzji, prowadzenie rejestru wniosków oraz wydanych decyzji, sporządzanie comiesięcznego zapotrzebowania na wypłatę dodatku, sporządzanie sprawozdań w CAS (oraz innych sprawozdań z zakresu realizacji dodatku wychowawczego), a także analiz w zakresie przewidywanego wykonania wypłat dodatków.

## 6. Zespół do Spraw Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Cudzoziemców

Zespól tworzy pięciu pracowników, w tym:

- aspirant pracy socjalnej,
- dwóch pracowników socjalnych,
- starszy pracownik socjalny
- kierownik Zespołu

Zespół do Spraw Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Cudzoziemców w ramach działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie realizował w 2018 roku następujące zadania.

### 6.1 Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym

Zgodnie z *Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* (Dz. U. 2018 r., poz. 1508 z późn. zm.), do zadań własnych powiatu należy prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób.

W 2018 roku w ramach realizacji powyższego zadania na terenie Powiatu Pruszkowskiego funkcjonowały 3 domy pomocy społecznej:

1. Dom Pomocy Społecznej w Czubinie dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie – placówka działa, jako jednostka organizacyjna Powiatu Pruszkowskiego;
2. Dom Pomocy Społecznej w Pruszkowie dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie - placówka prowadzona jest przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego, jako zadanie zlecone z zakresu pomocy społecznej;
3. Dom Pomocy Społecznej w Brwinowie dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie - placówka prowadzona jest przez Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Archidiecezji Warszawskiej, jako zadanie zlecone z zakresu pomocy społecznej.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku w domach pomocy społecznej na terenie Powiatu Pruszkowskiego przebywało 242 osób, w tym:

- w Domu Pomocy Społeczne w Czubinie – 103 osoby (na 104 miejsc),
- w Domu Pomocy Społecznej w Pruszkowie – 89 osób (na 93 miejsca),
- w Domu Pomocy Społecznej w Brwinowie – 50 osób (na 52 miejsc).

*Tab. 26: Ilość wolnych miejsc w domach pomocy społecznej w latach 2016, 2017 i 2018*

| Dom Pomocy Społecznej | Stan mieszkańców na koniec roku: | | | Ilość wolnych miejsc na koniec roku: | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | 2016 | 2017 | 2018 | 2016 | 2017 | 2018 |
| **Dom Pomocy Społecznej w Czubinie** | 101 | 102 | 103 | 13 | 2 | 1 |
| **Dom Pomocy Społecznej w Pruszkowie** | 88 | 91 | 89 | 5 | 2 | 4 |
| **Dom Pomocy Społecznej w Brwinowie** | 48 | 50 | 50 | 2 | 0 | 2 |
| **Łącznie** | **223** | **243** | **242** | **20** | **4** | **7** |

*Źródło: Opracowanie własne*

Na bieżące funkcjonowanie ww. domów Powiat Pruszkowski otrzymał w 2018 roku dotację celową z budżetu państwa w łącznej wysokości 4 173 000,00 zł , którą przekazał:

- dla Domu Pomocy Społeczne w Czubinie – 1 942 600,00 zł;
- dla Domu Pomocy Społecznej w Pruszkowie – 2 158 450,00 zł;
- dla Domu Pomocy Społecznej w Brwinowie – 71 950,00 zł.

*Tab. 27: Wysokość dotacji przekazanej na bieżące funkcjonowanie domów pomocy społecznej w latach 2016-2018*

| Dom Pomocy Społecznej | Wysokość dotacji przekazanej na bieżące funkcjonowanie placówki: | | |
|---|---|---|---|
| | 2016 | 2017 | 2018 |
| **Dom Pomocy Społecznej w Czubinie** | 1 917 600,00 zł | 1 834 044,00 zł | 1 942 600,00 zł |
| **Dom Pomocy Społecznej w Pruszkowie** | 1 861 200,00 zł | 1 842 890,00 zł | 2 158 450,00 zł |
| **Dom Pomocy Społecznej w Brwinowie** | 84 600,00 zł | 83 366,00 zł | 71 950,00 zł |
| **Łącznie** | **3 863 400,00 zł** | **3 760 300,00 zł** | **4 173 000,00 zł** |

*Źródło: Opracowanie własne*

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w 2018 roku w ramach działań merytorycznych w zakresie funkcjonowania w naszym powiecie domów pomocy społecznej wydało :

- 105 decyzji o odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej,
- 21 decyzji o umieszczeniu w domach pomocy społecznej,
- 14 decyzji wygaszających decyzje dotyczących mieszkańców domów pomocy społecznej.

W celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców Powiatu Pruszkowskiego w zakresie zapewnienia całodobowej opieki oraz dążąc do pełnego wykorzystania wolnych miejsc w domach pomocy społecznej działających na terenie Powiatu Pruszkowskiego pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie prowadzą stałą współpracę z innymi jednostkami pomocy społecznej – w szczególności z gminami oraz ościennymi powiatami.

### 6.2 Prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi

W ramach realizacji przez Powiat Pruszkowski zadania z zakresu administracji rządowej, dotyczącego prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie Powiatu Pruszkowskiego w 2018 roku, działały dwa Środowiskowe Domy Samopomocy prowadzone przez :

- Krajowe Stowarzyszenie „Przyłącz się do nas” - Środowiskowy Dom Samopomocy w Czubinie,
- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Pruszkowie - Środowiskowy Dom Samopomocy „Na Górce” w Pruszkowie.

Powyższe ośrodki wsparcia dysponują łącznie 55 miejscami dla osób niepełnosprawnych intelektualnie oraz psychicznie chorych. Na przestrzeni 2018 roku z pomocy oferowanej przez Środowiskowe

Domy Samopomocy skorzystało łącznie 60 uczestników. Z zajęć prowadzonych przez ww. placówki zrezygnowało 4 uczestników. Jednocześnie liczba nowych uczestników zwiększyła się o 2 osób.

W 2018 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przygotowało i wydało łącznie 65 decyzje administracyjne dotyczące uczestników Środowiskowych Domów Samopomocy.

Funkcjonowanie Środowiskowych Domów Samopomocy finansowane jest ze środków budżetu państwa.

W 2018 roku Powiat Pruszkowski otrzymał dotację celową w łącznej wysokości 886 604,00 zł z przeznaczeniem na bieżącą działalność ośrodków wsparcia, w tym:

- Środowiskowego Domu Samopomocy w Czubinie – 490 412,00 zł
- Środowiskowego Domu Samopomocy w Pruszkowie – 396 192,00 zł

Wymienione kwoty dotacji obejmują również dodatkowe środki dotacji otrzymane przez placówki w ramach realizacji programu rządowego „Za życiem". Dziewięcioro uczestników środowiskowych domów samopomocy spełnia warunki niniejszego programu. Dzięki zwiększonej z tego tytułu dotacji, uczestnicy ci uczestniczyli w dodatkowych zajęciach terapeutyczno-opiekuńczych, a kadra placówek mogła skorzystać ze specjalistycznych szkoleń.

Pracownicy socjalni Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie na bieżąco świadczą pracę socjalną na rzecz uczestników ośrodków wsparcia oraz współpracują z Ośrodkami Pomocy Społecznej w zakresie świadczenia bieżącej pomocy i wspierania tych osób.

W 2018 roku w związku z wygasającymi w dniu 31 grudnia 2018 roku umowami pomiędzy Powiatem Pruszkowskim, a Stowarzyszeniami prowadzącymi Środowiskowe Domy Samopomocy został ogłoszony konkurs ofert na prowadzenie Środowiskowych Domów Samopomocy i wyłonienie podmiotów, którym zostanie zlecone dalsze wykonywanie zadań z zakresu administracji rządowej wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie jego realizacji w latach budżetowych 2019-2020. W wyniku rozstrzygnięcia konkursu Powiat Pruszkowski zawarł umowy na prowadzenie ośrodków wsparcia w kolejnych dwóch latach budżetowych ze Stowarzyszeniami, które realizowały to zadanie w latach ubiegłych.

### 6.3 Pomoc w integracji osób, które uzyskały status uchodźców lub ochronę uzupełniającą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie, realizując zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej obejmujące pomoc cudzoziemcom udzielało w 2018 roku pomocy finansowej i pomocy w formie pracy socjalnej osobom, które uzyskały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

W okresie od stycznia do grudnia 2018 roku z pomocy w zakresie świadczeń pieniężnych na utrzymanie, pracy socjalnej i szeroko rozumianego wsparcia w procesie integracji korzystało na podstawie wydanych decyzji administracyjnych 31 osób, w tym 21 osób ze statusem uchodźcy i 10 osób z ochroną uzupełniającą.

W 2018 roku w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie realizowano 15 Indywidualnych Programów Integracyjnych.

Indywidualny Program Integracji, to instrument pomocy społecznej stanowiący formę realizacji pomocy, mającej na celu wspieranie procesu integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą. Jest to zatwierdzana przez wojewodę, a zawierana przez ubiegającego się o przyznanie pomocy cudzoziemca z powiatowym centrum pomocy rodzinie umowa dwustronna, która określa wysokość, zakres i formy pomocy dla danego podmiotu oraz wzajemne zobowiązania stron.

Uczestnikami programów w 2018 roku były osoby pochodzące z terenu Tadżykistanu, Iraku, Ukrainy, Republiki Środkowoafrykańskiej, Jemenu, Nigerii, Demokratycznej Republiki Konga oraz Iranu.

Pomoc finansowa z otrzymanej na ten cel dotacji celowej z budżetu państwa wyniosła łącznie 196 588,00 zł.

Ponadto, realizując zadanie własne powiatu w zakresie pomocy cudzoziemcom mającym problem w integracji ze środowiskiem, pracownicy socjalni Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie świadczyli pracę socjalną na rzecz cudzoziemców, którzy zakończyli indywidualne programy integracji i nadal wymagają wsparcia w pokonywaniu trudności, jak również pomocy w kontaktach z urzędami, szkołami, placówkami medycznymi itp.

## 6.4 . Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych realizowan są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie na podstawie:

- *Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 511 z późn. zm.),
- *Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2015 r. poz. 926 z późn. zm),
- *Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r.w sprawie turnusów rehabilitacyjnych* (Dz. U. z 2007 r., Nr 230, poz. 1694 z późn. zm.),
- *Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 grudnia 2013 r. w spawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie* (Dz. U. z 2018 r. poz. 281),
- *Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej* (Dz.U. z 2004 r., Nr 63 poz. 587).

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych finansowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przekazywanych Powiatowi Pruszkowskiemu zgodnie z *Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 roku w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym* (Dz. U. z 2017 r., poz. 538 t.j.).

Rada Powiatu Pruszkowskiego po zapoznaniu się z opinią Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych, mocą uchwały nr XLIII/357/2018 z dnia 27 marca 2018 roku dokonała podziału przyznanych na 2018 rok środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, realizowane w 2018 roku w Powiecie Pruszkowskim.Przedmiotowy podział został zmieniony uchwałą Rady Powiatu Pruszkowskiego nr XLIX/432/2018 z dnia 25 września 2018 roku.

Zarząd Powiatu Pruszkowskiego wykonując uchwałę Rady Powiatu dokonał podziału przyznanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych środków na poszczególne zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. Podział ten został dokonany mocą uchwały nr 248/1830/2018 z dnia 29 marca 2018 roku, a następnie skorygowany uchwałą nr 286/2070/2018 z dnia 25 października 2018 roku.

W 2018 roku Powiat Pruszkowski otrzymał ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych kwotę 1 907 623,00 zł.

Porównanie wysokości wyżej wymienionych środków, w odniesieniu do lat 2016 – 2018 z uwzględnieniem podziału na zadania realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy oraz Warsztaty Terapii Zajęciowej, przedstawia zamieszczony poniżej rysunek 1.

*Rys. 1: Porównanie wysokości środków PFRON w latach 2016 – 2018 z uwzględnieniem podziału na zadania realizowane przez PCPR, PUP i WTZ*

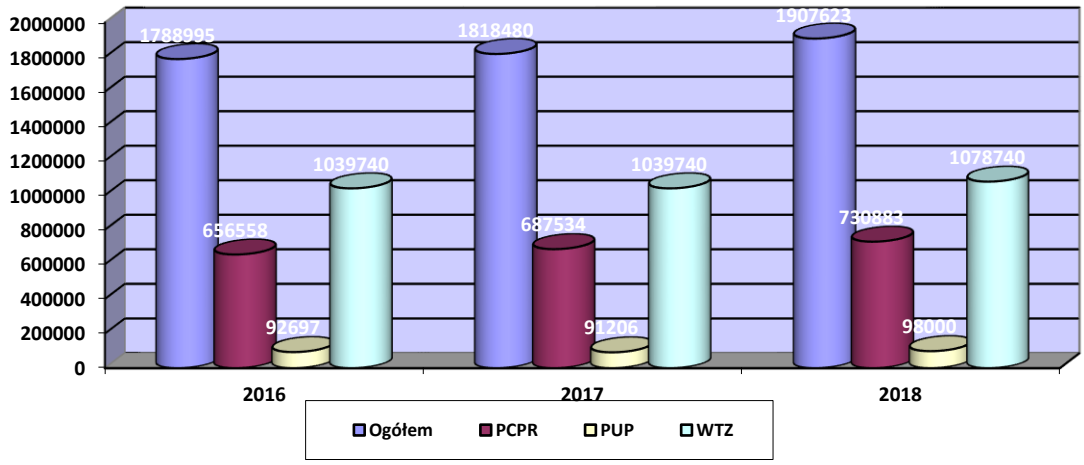


*Źródło: Opracowanie własne*

W celu zabezpieczenia potrzeb osób niepełnosprawnych, wynikających ze złożonych do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie wniosków, przy uwzględnieniu wysokości otrzymanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych środków, Zarząd Powiatu Pruszkowskiego podjął w dniu 29 marca 2018 roku uchwałę nr 248/1831/2018 w sprawie określenia zasad rozpatrywania wniosków o przyznanie dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w 2018 roku.

Dane dotyczące wykonania zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w 2018 przedstawia tabela 28.

*Tab. 28: Wykonania zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w 2018*

| L.p | NAZWA ZADANIA | WYKONANIE W 2018 ROKU | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Złożone wnioski | | Przyznane dofinansowania | | Wypłacone dofinansowania | | Plan w zł | Pozostało zł |
| | | ilość | kwota | ilość | kwota | ilość | Kwota | | |
| 1 | Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych (art.35a ust.1 pkt7 lit.b) | 12 | 60102,00 | 12 | 60102,00 | 12 | 58802,00 | 60102,00 | 1300,00 |
| 2 | Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej (art.35a ust.4) | 0 | 0,00 | 0 | 0,00 | 0 | 0,00 | 0,00 | 0,00 |
| 3 | Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów (art. 35a ust.1 pkt 7 lit c) | 245 | 540519,00 | 150 | 288567,00 | 149 | 288435,00 | 288435,00 | 0,00 |
| 4 | Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych (art. 35a ust 1 pkt 7 lit a | 344 | 611350,00 | 158 | 254438,00 | 154 | 229004,00 | 233592,00 | 4588,00 |
| 5 | Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych na wnioski indywidulanych osób niepełnosprawnych (art. 35a ust 1 pkt 7 lit d) | 54 | 403131,00 | 29 | 150725,00 | 27 | 148754,00 | 148754,00 | 0,00 |
| 6 | Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika (art. 35a ust1 pkt 7 lit f) | 0 | 0,00 | 0 | 0,00 | 0 | 0,00 | 0,00 | 0,00 |
| **7** | **RAZEM** | **655** | **1615102** | **349** | **753832,00** | **342** | **724995,00** | **730883,00** | **5888,00** |

*Źródło: Opracowanie własne*

Na dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych zabezpieczono kwotę 60 102,00 zł., z czego zaangażowano kwotę 60 102,00 zł, a wypłacono 58 802,00 zł. Różnica pomiędzy kwotą zabezpieczoną, a wydatkowaną jest wynikiem końcowych rozliczeń, wynikającą z kwoty dofinansowania i przedłożonych do rozliczenia faktur.

Na dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych zabezpieczono kwotę 233 592,00 zł. Ponieważ część wnioskodawców rezygnowała w trakcie roku z przyznanego dofinansowania, środki finansowe były ponownie angażowane na powyższe zadanie, co poskutkowało, tym, że łączna kwota przyznanych dofinansowań w 2018 roku wyniosła 254 438,00 zł. Niestety, część beneficjentów pomocy rezygnowała z przyznanego dofinansowania, nie informując o tym fakcie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie, co poskutkowało niewykorzystaniem środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w kwocie 4 588,00 zł.

### 6.4.1. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się

W ramach realizacji powyższego zadania niepełnosprawni mieszkańcy Powiatu Pruszkowskiego otrzymują pomoc mającą na celu likwidację :

- występujących w miejscu zamieszkania barier architektonicznych,
- barier technicznych,
- barier w komunikowaniu się, zapewniającą prawidłowe funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej w najbliższym otoczeniu i w kontakcie ze środowiskiem.

Potrzeby w zakresie likwidacji barier funkcjonalnych w 2018 roku obejmowały łącznie kwotę 403 131,00 zł, która wynikała ze złożonych 54 wniosków o dofinansowanie.

Poniższa tabela przedstawia podział zrealizowanych wniosków ze względu na rodzaj bariery.

*Tab. 29: Podział zrealizowanych wniosków o dofinansowanie ze względu na rodzaj bariery.*

| Rodzaj barier | Liczba wniosków | Wysokość wypłaconego dofinansowania ze środków PFRON ( w PLN) |
|---|---|---|
| **Architektoniczne** | 11 | 71 797,00 |
| **Techniczne** | 9 | 70 025,00 |
| **w komunikowaniu się** | 7 | 6 932,00 |
| **Łącznie** | **27** | **148 754,00** |

*Źródło: Opracowanie własne*

Przedstawione powyżej wykorzystanie środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zostało skierowane do mieszkańców wsi – 67 685,00 zł (7 umów), mieszkańców miast – 81 069,00 zł (20 umów), w tym do dzieci i młodzieży niepełnosprawnej –2 932,00 zł (3 umowy) oraz dla kobiet – 60 438,00 zł (12 umów).

### 6.4.2. Dofinansowanie dla osób niepełnosprawnych do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

W celu zaspokojenia potrzeb osób niepełnosprawnych, wynikających ze złożonych wniosków o dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, przy uwzględnieniu wysokości otrzymanych środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację zadania, Zarząd Powiatu Pruszkowskiego zdecydował o obniżeniu wysokości dofinansowań.

Zapotrzebowanie mieszkańców Powiatu Pruszkowskiego na dofinansowanie ww. zadań w 2018 roku w odniesieniu do roku 2017 przedstawia tabela 29.

*Tab.29: Zapotrzebowanie na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w 2018 roku w odniesieniu do roku 2017*

| **Zakres dofinansowania** | **Liczba wniosków** | | **Wnioskowana kwota dofinansowania ( w PLN)** | |
|---|---|---|---|---|
| **Rok** | 2017 | 2018 | 2017 | 2018 |
| **Sprzęt rehabilitacyjny** | 17 | 17 | 37 005,00 | 64 704,00 |
| **Sprzęt rehabilitacyjny - Instytucje** | 0 | 0 | 0,00 | 0,00 |
| **Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze** | 262 | 228 | 503 959,00 | 475 816,00 |
| **Łącznie** | **279** | **245** | **540 964,00** | **540 520,00** |

*Źródło: Opracowanie własne*

Liczbę wniosków z podziałem na poszczególne zadania wraz z wysokością wypłaconych dofinansowań w 2018 roku przedstawia zamieszczona poniżej tabela 30.

*Tab. 30: Liczbę wniosków oraz wysokość dofinansowania wypłaconego w ramach zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w 2018 roku*

| **Zakres dofinansowania** | **Liczba wniosków** | | **Wysokość wypłaconego dofinansowania ze środków PFRON ( w PLN)** | |
|---|---|---|---|---|
| **Rok** | 2017 | 2018 | 2017 | 2018 |
| **Sprzęt rehabilitacyjny** | 13 | 11 | 20 794,00 | 43 053,00 |
| **Sprzęt rehabilitacyjny – Instytucje** | 0 | 0 | 0,00 | 0,00 |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| **Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze** | 202 | 138 | 285 981,00 | 245 382,00 |
| **Łącznie** | **215** | **149** | **306 775,00** | **288 435,00** |

*Źródło: Opracowanie własne*

Przedstawione wyżej wykorzystanie środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2018 roku zostało skierowane do:

- mieszkańców wsi – 90 710,00 zł (34 zrealizowane wnioski),
- mieszkańców miast – 197 725,00 zł (115 zrealizowane wnioski),
- dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej – 83 526,00 zł (31 zrealizowane wnioski),
- dla kobiet – 81 971,00 zł (59 zrealizowanych wniosków).

### 6.4.3. Dofinansowanie do uczestnictwa osoby niepełnosprawnej i jej opiekuna w turnusie rehabilitacyjnym

W 2018 roku o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym ubiegały się 344 osoby niepełnosprawne, w tym 39 dzieci. Rozpatrzono pozytywnie 158 wniosków w sprawie przyznania dofinansowania na kwotę 233 338,00 zł (w przypadku konieczności pobytu opiekuna, rozpatrzenie obejmowało także dofinansowanie osoby niepełnosprawnej oraz opiekuna), w ramach środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Porównanie liczby oraz kwoty udzielonych dofinansowań do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych w 2016, 2017 i 2018 roku przedstawia zamieszczona poniżej tabela 31.

*Tab.31: Dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych wypłacone w roku 2016, 2017 i 2018*

| | **Liczba osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Pruszkowskiego:** | | | **Wysokość wypłaconego dofinansowania ze środków PFRON ( w PLN)** | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | **2016** | **2017** | **2018** | **2016** | **2017** | **2018** |
| **Osoby dorosłe** | 136 | 80 | 119 | 122 479,00 | 76 344,00 | 120 755,00 |
| **Dzieci i młodzież** | 26 | 39 | 39 | 24 439,00 | 38 218,00 | 39 282,00 |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Opiekunowie osób dorosłych** | 49 | 40 | 65 | 30 049,00 | 27 022,00 | 45 875,00 |
| **Opiekunowie dzieci i młodzieży** | 22 | 34 | 35 | 13 688,00 | 22 020,00 | 23 092,00 |
| **RAZEM** | **233** | **193** | **258** | **190 655,00** | **163 604,00** | **229004,00** |

*Źródło: Opracowanie własne*

W przypadku rezygnacji osób niepełnosprawnych z możliwości wyjazdu na turnus rehabilitacyjny, środki z przyznanego dofinansowania ponownie trafiły do ogólnej puli wydatkowanych środków (stąd większa kwota przyznanego dofinansowania w stosunku do przyznanych środków).

### 6.4.4. Dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

W 2018 roku organizacje pozarządowe, działające na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Pruszkowskiego, zrealizowały 12 imprez integracyjnych w zakresie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Przy udziale środków finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, na poniższe zadania, wydatkowano kwotę w łącznej wysokości 60 102,00 zł.

*Tab. 32. Realizacja zadania sport, kultura, rekreacja osób niepełnosprawnych w 2018 roku*

| **L.p.** | **Wykaz zadań zrealizowanych w 2018 roku w ramach sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, przy udziale środków PFRON** | |
|---|---|---|
| | **Organizacja** | **Zadanie** |
| **1** | Fundacja „Kraina OZA” | • „Wakacje Sielpia 2018” |
| **2** | Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną, Koło w Pruszkowie | • "Wieczór Opłatkowy. Pójdźmy wszyscy do stajenki" |

| | | |
|---|---|---|
| **3** | Stowarzyszenie Dzieci i Osób Niepełnosprawnych oraz ich Rodzin „SPRAWNI RAZEM” | • "Góry Świętokrzyskie"<br>• "Wigilia"<br>• "Sierpc – Andrzejki w skansenie"<br>• "Skansen koło Radzymina"<br>• "Zamek w Czersku" |
| **4** | Fundacja „Toto Animo” | • „Zdrowe Wakacje Sielpia 2018” |
| **5** | Fundacja „Subvenio” | • „Zdrowe Wakacje Reguły 2018” |
| **6** | Fundacja „Lepszy Start” | • "Obóz rekreacyjny dla dzieci z autyzmem. Wakacje z Przylądkiem 2018" |
| **7** | Miejski Ośrodek Kultury w Piastowie | • „Ku Dobru” |
| **8** | Specjalny Ośrodek Wychowawczy | • "W świecie dźwięków, gamy barw i radości tworzenia. Zajęcia muzyczne i artystyczne" |

*Źródło: Opracowanie własne*

Realizacja powyższych zadań miała na celu przede wszystkim umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Udział w zorganizowanych imprezach przyczynił się do poprawy poziomu funkcjonowania osób niepełnosprawnych, jakości ich życia oraz integracji społecznej.

### 6.4.5. Dofinansowanie działania warsztatów terapii zajęciowej

Zadania Powiatu Pruszkowskiego dotyczące m.in. rehabilitacji zawodowej i społecznej realizowane są w ramach działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej. Powiat Pruszkowski zleca prowadzenie dwóch takich placówek na swoim terenie. Placówki te prowadzone są przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Pruszkowie oraz Krajowe Stowarzyszenie „Przyłącz się do nas”. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie sprawuje nadzór merytoryczny i finansowy nad wymienionymi placówkami.

W 2018 roku z rehabilitacji prowadzonej przez te placówki skorzystało 65 osób (w tym 27 kobiet). Osoby uczestniczące w zajęciach Warsztatów to osoby niepełnosprawne, posiadające w orzeczeniu wskazanie do uczestnictwa w warsztacie.

Działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej finansowana jest w 90% ze środków przekazanych na ten cel przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz w 10% ze środków Powiatu Pruszkowskiego. Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone na terenie Powiatu Pruszkowskiego otrzymały dotacje na działalność w 2018 roku w wysokości odpowiednio:

- Warsztat Terapii Zajęciowej w Pruszkowie: 645 540,00 zł,
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Czubinie: 553 320,00 zł

Wysokość dotacji w roku 2018 oraz – dla porównania – wysokość w latach poprzednich przedstawiona jest w poniższej tabeli 32.

*Tab. 32: Finansowanie działalności WTZ w latach 2015-2018*

| | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 |
|---|---|---|---|---|
| **Środki PFRON** | 1 000 740,00 | 1 039 740,00 | 1 037 740,00 | 1 078 740,00 |
| **Środki własne Powiatu Pruszkowskiego** | 111 193,00 | 116 220,00 | 116 220,00 | 120 120,00 |
| **Wysokość dotacji łącznie** | **1 111 933,00** | **1 155 960,00** | **1 153 960,00** | **1 198 860,00** |

*Źródło: Opracowanie własne*

Zgodnie z przepisami, mieszkańcy powiatu pruszkowskiego mogą uczestniczyć w rehabilitacji prowadzonej przez warsztaty terapii zajęciowej prowadzone na terenie innych powiatów, jak również mieszkańcy innych powiatów mogą korzystać z zajęć prowadzonych przez warsztaty prowadzone na terenie powiatu pruszkowskiego. W tej sprawie zawierane są stosowne porozumienia pomiędzy powiatami dotyczące pokrywania kosztów uczestnictwa swoich mieszkańców w zajęciach warsztatów w częściach udziałów własnych powiatów. W roku 2018 w warsztatach prowadzonych na terenie powiatu pruszkowskiego uczestniczyło 9 mieszkańców innych powiatów (2 osoby z powiatu grodziskiego, 4 osoby z powiatu zachodniego-warszawskiego oraz 3 osoba z m.st. Warszawy), a 5 mieszkańców powiatu pruszkowskiego uczestniczyło w zajęciach prowadzonych przez warsztaty terapii zajęciowej prowadzone na terenie m.st. Warszawy. W niniejszych sprawach zawarte zostały odpowiednie porozumienia.

## 6.5. Realizacja programu wyrównywania różnic między regionami III

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie koordynowało w 2018 r. koordynowało realizację Programu wyrównywania różnic między regionami III Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W sprawozdawanym okresie wsparcie ze środków PFRON uzyskały dwa projekty:

- Montaż podnośnika dla osób niepełnosprawnych wraz z przebudową zewnętrznej ściany w budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im .J.Twardowskiego w Pruszkowie, ul. Wapienna 2;

- Likwidacja barier transportowych – zakup samochodu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych – mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Czubinie.

Łączna dotacja uzyskana na obydwa programy wyniosła 107 163,80 zł.

## 6.6 Realizacja pilotażowego programu „Aktywny Samorząd"

Pilotażowy program „Aktywny Samorząd" finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizowany jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie na mocy zawartego w dniu 29 czerwca 2012 roku Porozumienia nr O-07/42/AS/2012 pomiędzy Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a Powiatem Pruszkowskim oraz na podstawie Umowy nr AS3/000048/07/D w sprawie realizacji pilotażowego programu „Aktywny Samorząd", zawartej pomiędzy Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a Powiatem Pruszkowskim w dniu 7 maja 2018 roku.

Celem głównym pilotażowego programu „Aktywny Samorząd" jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

W 2018 roku realizowane były następujące moduły, obszary i zadania programu:

1) Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:

   a) Obszar A – likwidacja bariery transportowej:
   - Zadanie 1: pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
   - Zadanie 2: pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B,

   b) Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:
   - Zadanie 1: pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz rogramowania,
   - Zadanie 2: dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,

b) Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

- Zadanie 2: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- Zadanie 3: pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości,
- Zadanie 4: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, (co najmniej na III poziomie jakości),

c) Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej;

2) Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

W 2018 roku, z uwagi na ograniczenia w finansowaniu ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wydatków inwestycyjnych, nie było realizowane Zadanie 1 z Obszaru C programu, tj. pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym.

Realizację pilotażowego programu „Aktywny Samorząd" w 2018 roku przedstawia tabela 33

*Tab. 33: Realizacja pilotażowego programu „Aktywny Samorząd" w 2018 roku*

| L.p. | Moduł | Obszar/Zadanie | Liczba wniosków ogółem | | Kwota dofinansowania | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | Złożonych | Przeznaczonych do dofinansowania | wota wnioskowana | Kwota przyznana |
| 1 | I | A1 | 2 | 2 | 14624,25 | 13604,00 |
| 2 | | A2 | 2 | 2 | 4060,00 | 3567,00 |
| 3 | | B1 | 7 | 5 | 63125,00 | 40056,00 |
| 4 | | B2 | 0 | 0 | 0,00 | 0,00 |
| 5 | | C1 | 0 | 0 | 0,00 | 0,00 |
| 6 | | C2 | 1 | 1 | 3000,00 | 3000,00 |
| 7 | | C3 | 4 | 4 | 89272,00 | 64772,00 |
| 8 | | C4 | 0 | 0 | 0,00 | 0,00 |
| 9 | | D | 5 | 5 | 6479,00 | 5806,00 |
| 10 | II | | 60 | 59 | 235384,63 | 170573,00 |
| 11 | **RAZEM** | | **81** | **78** | **415944,88** | **301378,00** |

*Źródło: Opracowanie własne*

W 2018 roku na realizację pilotażowego programu „Aktywny Samorząd" Powiat Pruszkowski otrzymał ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych łącznie 359 904,25 zł, w tym na:

- Moduł I – 140 629,25 zł,
- Moduł II – 198 007,50 zł,
- Obsługę - 16 361,00 zł,
- Promocję – 3 261,00 zł,
- Ewaluację – 1 646,00 zł.

Porównanie wysokości wyżej wymienionych środków w odniesieniu do lat 2013 – 2018 przedstawia zamieszczony poniżej rysunek 2.

*Rys. 2: Wysokość środków PFRON na realizację pilotażowego programu „Aktywny Samorząd" w latach 2013-2018*

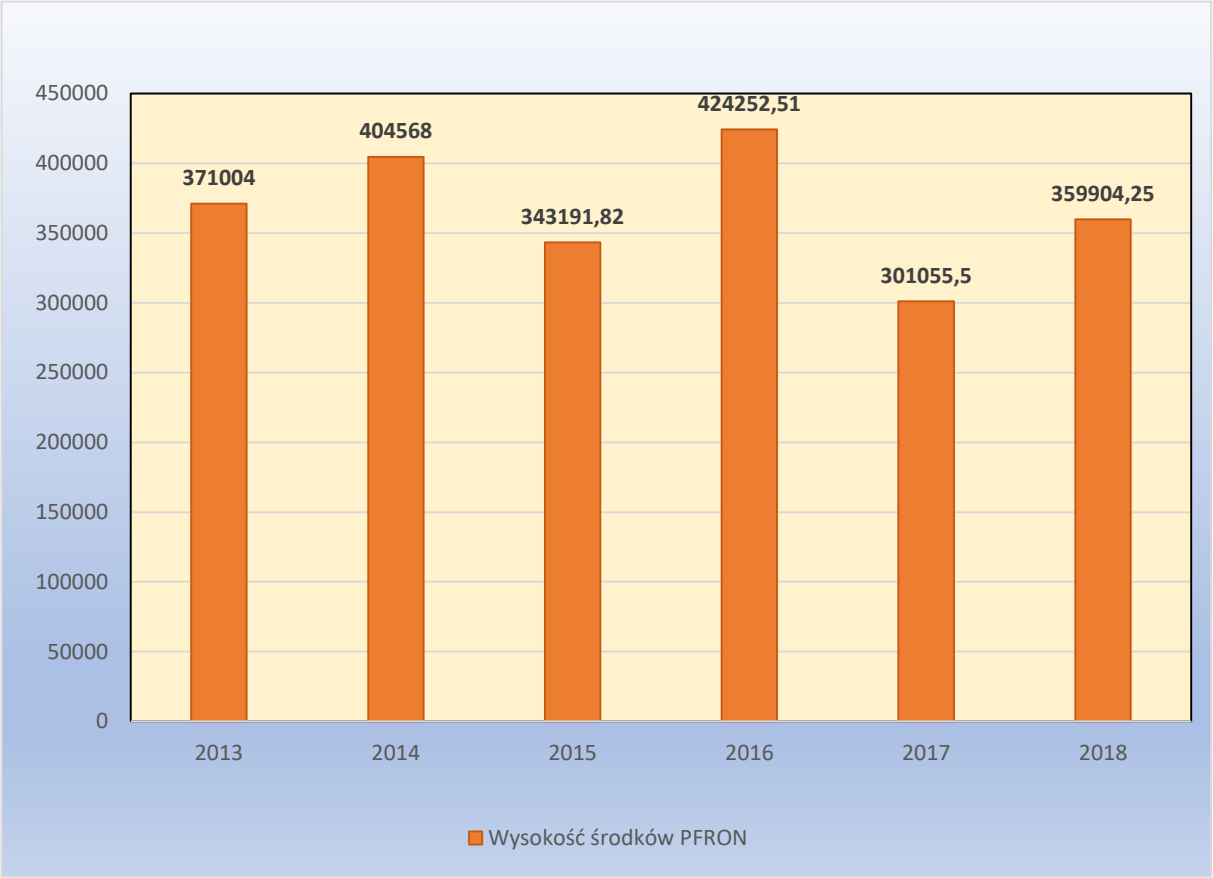


*Źródło: Opracowanie własne*

Na dzień 31 grudnia 2018 roku zaangażowanie środków na realizację programu „Aktywny Samorząd" w roku 2018 wynosiło 57,06%. Wynika to z faktu, że zakończenie realizacji pilotażowego programu „Aktywny Samorząd" w 2018 roku zostało decyzją Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przesunięte na dzień 31 marca 2019 roku.

### 6.7. Orzecznictwo o niepełnosprawności dla celów pozarentowych

W ramach realizacji przez Powiat Pruszkowski zadania z zakresu administracji rządowej obejmującego funkcjonowanie zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonywało działania w zakresie:

- udzielania informacji mieszkańcom Powiatu Pruszkowskiego w sprawach dotyczących orzecznictwa, w tym o prawach przysługujących osobom niepełnosprawnym,
- wydawania wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności lub niepełnosprawności oraz wniosków o wydanie legitymacji kart parkingowych, a także informowania o procedurach związanych z uzyskaniem stosownego orzeczenia,
- uczestnictwa w posiedzeniach komisji orzekających i przeprowadzania wywiadów z osobami wnioskującymi o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w zakresie ich funkcjonowania społecznego.

## 7. Projekt WPR: Wsparcie, Pomoc, Rozwój. Działania na rzecz deinstytucjonalizacji wobec pruszkowskich rodzin zastępczych, kandydatów na rodziny zastępcze oraz rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi" współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Oś priorytetowa IX „Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem"

***Działanie 9.2 „Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej"***
***Poddziałania 9.2.1 „Zwiększenie dostępności usług społecznych"***
***Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020.***

### 7.1 Program wsparcia kompetencji życiowych i społecznych dla 129 os . z 60 rodzin objętych wsparciem

1. PCPR w Pruszkowie dokonał czynności związanych z rozpoczęciem wdrażania projektu.
2. Opracowano regulamin rekrutacji, wraz z załącznikami.
3. Zespół projektowy podejmował działania informacyjno – promocyjne projektu. Rozpoczęto rekrutację uczestników projektu do I edycji z zachowaniem zasady równości szans i dostępności projektu dla osób niepełnosprawnych poprzez dostępność działań projektowych dla osób niepełnosprawnych.
4. Opracowano dokumenty, które będą obowiązywały w ramach ścieżki wsparcia, przewidzianej w projekcie. Ścieżki wsparcia były dostosowane do możliwości i potrzeb każdego uczestnika projektu.
5. W skład grupy docelowej weszły 23 kobiety i 6 mężczyzn, z czego:
   - 11 kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej,
   - 8 osób/rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym
   - oraz 10 osób, będących członkami rodzin zastępczych.
6. Pracownicy socjalni w ramach powierzonych obowiązków kontynuowali pracę socjalną wraz z psychologami w ramach czynności związanych z dokonaniem diagnozy problemowej.
7. Ścieżki wsparcia w ramach projektu zostały dostosowane do możliwości i potrzeb każdego uczestnika.
8. Od początku realizacji projektu przygotowano i opracowano 30 diagnoz problemowych.
9. W ramach pierwszej edycji zrealizowano:

- W dnu 8.09.2018 r. odbyły się zajęcia dla dzieci w ramach Integracji sensorycznej dla dwóch grup.

Udział w zajęciach w ramach I grupy zadeklarowało 6 osób, zaś udział wzięło 5.

Udział w zajęciach w ramach II grupy zadeklarowało 7 osób, zaś udział wzięło 5.

Uczestniczące w zajęciach osoby pozyskały wiedzę i umiejętności założone w celach, tj.: integracji sensorycznej, rozwoju umiejętności i komunikacji z otoczeniem, poprawy w procesie odbierania i odpowiedzi na bodźce zewnętrzne.

- W dniu 15.09.2018 odbyły się zajęcia dla dzieci w ramach Terapii taktylnej dla dwóch grup-jednego ze wsparcia projektu, którego celem była poprawa jakości życia w rodzinie oraz zwiększenie świadomości procesów, jakie zachodzą pomiędzy poszczególnymi członkami.

Celem Terapii taktylnej było też konstruktywne wyrażanie i odreagowanie emocji oraz umiejętność radzenia sobie w trudnej sytuacji, jak też podniesienie wiedzy i umiejętności uczestników dotyczącej uruchomienia naturalnych mechanizmów rozwoju i samoregulacji organizmu oraz regulacji i normalizacji percepcji dotykowej, równoważenie napięcia mięśniowego, aktywizowanie mechanizmów integracji sensoryczno–motorycznej, kształtowanie świadomości kinestetycznej.W trakcie zajęć zastosowano: mini wykład oraz pracę grupową.

Udział w zajęciach w I grupie zadeklarowało 6 osób, z czego udział wzięło 4 w wieku od 4 do 7 lat.

Udział w zajęciach w II grupie zadeklarowało 6 osób oraz wszyscy wzięli udział. Były to dzieci w wieku od 9 do17 lat. Po zakończeniu zajęć zostały wypełnione ankiety przez rodziców/opiekunów. Uczestnicy podczas zajęć zostali ubezpieczeni od następstw nieszczęśliwych wypadków.

- W dniach 28-30 września 2018 odbył się wyjazdowy trening kompetencji społecznych do Exploris. Ośrodka szkoleniowo–wypoczynkowego w Serocku. Uczestnicy podczas wyjazdu mieli zapewnione: dojazd, pokoje dwuosobowe i/lub jeden pokój dla całej rodziny, całodzienne wyżywienie–śniadanie, obiad, podwieczorek, kolacja, całodobowy dostęp do napojów chłodzących, serwisu kawowego ubezpieczenie, zorganizowanie czasu wolnego (w tym 1 wycieczki),serwis kawowy, opiekun/animator grupy. Forma wyjazdowa pozwoliła na pełniejsze zaangażowanie UP ze względu na wyłączenie osób objętych wsparciem z codziennych obowiązków, opiekunowie i rodzice poza miejscem zamieszkania nie mieli możliwości rezygnacji w trakcie zajęć. Z kolei zagospodarowanie całego dnia, uwzględnienie elementów wytchnieniowych i integracyjnych, umożliwiło uwzględnienie w nich wartości edukacyjnej (nauka poprzez zabawę). Kluczowe było wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań, interaktywnych gier angażujących całą rodzinę. Przez 3 dni uczestnicy projektu byli zaangażowani łącznie w 21 h zajęć edukacyjnych. W bieżącym okresie sprawozdawczym zrealizowano 84h zajęć coachingu rodzicielskiego. Został ustalony harmonogram realizacji - we wrześniu rozpoczęto trening zastępowania agresji. Wsparcie realizowane było z poszanowaniem zasady równości szans.

- zajęcia w ramach Treningu integracji emocjonalnej dla trzech grup.

Udział w zajęciach w ramach I grupy zadeklarowało 14 osób, zaś udział wzięło 12.

Udział w zajęciach w ramach II grupy zadeklarowało 9 osób, zaś udział wzięło 7.

Udział w zajęciach w ramach III grupy zadeklarowało 12 osób, zaś udział wzięło 11.

Uczestniczące w zajęciach osoby pozyskały wiedzę i umiejętności założone w celach, tj.: UP podnieśli kompetencje życiowe, nauczyli sobie radzić z emocjami, stresem, nabyli umiejętności komunikacyjne, zwiększyli poziom motywacji i samooceny, zwiększyli poziom zaangażowania w dalszy rozwój. Zajęcia odbywały się w niewielkich grupach z udziałem specjalistów/ek skierowane były do dzieci obejmowały zajęcia w formie bajkoterapii (gr. dzieci najmłodszych) i artterapii (zaj. Dla wszystkich UP) kładące nacisk na budowanie pozytywnego obrazu siebie i swojego otoczenia. W odróżnieniu od terapii zastępowania agresji, zajęcia posłużyły budowaniu samooceny i motywacji do pracy, rozwoju, wyrażania swoich emocji, a nie rozwiązywania problemów emocjonalnych. Zajęcia odbywały się w formie interaktywnej, rozwijające wrażliwość, jak też nauka wyrażania wszystkich rodzajów emocji. Po zakończeniu zajęć zostały wypełnione ankiety. Uczestnicy podczas zajęć zostali ubezpieczeni od następstw nieszczęśliwych wypadków.

10. W ramach zadania zrealizowano zajęcia w ramach coachingu rodzicielskiego. Uczestnicy projektu dzięki skorzystaniu ze wsparcia poprawili komunikację i relacje wewnątrz rodzin, podnieśli ich poziom świadomości nt. potrzeb dzieci. Coach wspierał proces rozwoju relacji między UP w kontekście rozwoju osobistego dzieci, odkrywania i wzmacniania ich potencjału, wspierania dziecka w trudnych chwilach i wysłuchiwania jego potrzeb - w ramach spotkań dziecko było w centrum uwagi, aby rodzice/opiekunowie nauczyli się być "domowym coachem".

### 7.2. Program wsparcia kompetencji rodzicielskich i wychowawczych, przywrócenia i wzmocnienia więzi rodzinnych dla 129 os . z 60 rodzin objętych wsparciem

1. W ramach zadania odbyły się spotkania w ramach grupy wsparcia dla Uczestników Projektu.
   Ze wsparcia w ramach grupy wsparcia skorzystało12 osób, w tym 12 kobiet.

   2. W dniach 4-5 września 2018 został zrealizowany Trening komunikacji partnerskiej dla I grupy w wymiarze 12h dydaktycznych. Pierwszego dnia w zajęciach wzięło udział 9 osób, zaś drugiego dnia 6 osób. Celem szkolenia było poprawa jakości życia w rodzinie oraz zwiększenie świadomości procesów, jakie zachodzą pomiędzy poszczególnymi członkami rodzin. Osoby uczestniczące otrzymały certyfikaty. Po zakończeniu zajęć zostały wypełnione ankiety. Uczestnicy podczas zajęć zostali ubezpieczeni od następstw nieszczęśliwych wypadków.
3. W dniach 6-7 września 2018 został zrealizowany Trening komunikacji partnerskiej dla II grupy w wymiarze 12h dydaktycznych. Pierwszego dnia w zajęciach wzięło udział 6osób, zaś drugiego dnia 8 osób. Celem szkolenia było poprawa jakości życia w rodzinie oraz zwiększenie świadomości procesów, jakie zachodzą pomiędzy poszczególnymi członkami rodzin. Osoby uczestniczące otrzymały certyfikaty. Po zakończeniu zajęć zostały wypełnione ankiety. Uczestnicy podczas zajęć zostali ubezpieczeni od następstw nieszczęśliwych wypadków. Został ustalony harmonogram realizacji wsparcia dla uczestników projektu. We wrześni został rozpoczęty trening kompetencji rodzicielskich. Wsparcie w ramach zadania realizowane było z poszanowaniem zasady równości szans.

4. W okresie wrzesień-październik 2018 został zrealizowany Trening kompetencji rodzicielskich dla II grup. Zajęcia odbywały się z udziałem osób dorosłych w formie pracy warsztatowej, case study i w grupach roboczych, z wykorzystaniem różnorodnych narzędzi i metod pracy dot. dostosowania komunikatów do dzieci w różnym wieku i na różnym poziomie rozwoju, rozumienie języka dzieci, zarządzanie wspólnym czasem z dzieckiem, rozwiązywanie konfliktów, budowanie pozytywnych wzorców, budowa samooceny i motywacji rodzica/opiekuna, konsekwencja i budowanie autorytetu, komunikacja z otoczeniem, w szczególnie w kontekście wizerunku i stereotypów nt. rodzin w szczególnej sytuacji. Forma warsztatowa wniosła cenną przestrzeń do wymiany doświadczeń oraz atmosferę wspólnej nauki. Wsparcie w ramach zadania realizowane było z poszanowaniem zasady równości szans. Po zakończeniu zajęć zostały wypełnione ankiety. Uczestnicy podczas zajęć zostali ubezpieczeni od następstw nieszczęśliwych wypadków. Wsparcie w ramach zadania realizowane było z poszanowaniem zasady równości szans.
5. Asystent rodziny, jak i Koordynator pieczy zastępczej kontynuowali pracę z Uczestnikami Projektu.
6. W ramach zadania świadczone było wsparcie w formie opieki nad dzieckiem.
7. W ramach zadania świadczone było poradnictwo zdrowotne. Były to działanie uzupełniające w kontekście celu głównego jakim jest poprawa funkcjonowania rodzin osób ZWS. Poradnictwo specjalistyczne, realizowane było w formie diagnozy i serii wizyt bezpośrednio w domach rodzin korzystających ze wsparcia Wsparcie było szczególnie ważne w przypadku ON i ich otoczenia - zdobycie cennych umiejętności i aktualizacja wiedzy nt. dostępnych rozwiązań i narzędzi znacząco poprawi funkcjonowanie rodziny, pozwoli skupić się na rozwoju innych umiejętności, ale także zachęci do dalszego poszukiwania nowości, ułatwień i pomocy specjalistów/ek, w tym w ofercie instytucji takich jak OPS czy PCPR.

### 7.3 Działania szkoleniowo-edukacyjne skierowane do kandydatek /ów do sprawowania pieczy zastępczej oraz osób sprawujących pieczę zastępczą i opiekę rodzicielską nad ON

1. 19 kwietnia rozpoczęto realizację wsparcia w ramach szkolenia PRIDE w podstawowym zakresie dla 9 Uczestników Projektu, z czego dla 6 kobiet i 3 mężczyzn.
2. Dokonano zakupu materiałów szkoleniowych, została wynajęta sala doprowadzenia zajęć oraz Uczestnikom Projektu zapewniono catering.
3. Realizowano wsparcie merytoryczne przez psychologów.
4. W ramach podzadania „szkolenie rozszerzające PRIDE" ogłoszono postępowanie, ale nie zgłosił się żaden Wykonawca do realizacji usługi. PCPR w Pruszkowie ogłosił postępowania dot. wyłonienia wykonawców do realizacji usług: opieki nad dzieckiem Uczestników Projektu na czas objęcia wsparciem w ramach zadania – ale to też nie wpłynęły żadne oferty, w związku z czym ogłoszone zostały ponownie postępowania. PCPR w Pruszkowie w bieżącym okresie sprawozdawczym realizował pomoc finansową dla Uczestników Projektu. Pomoc finansowa została wypłacona w ramach wkładu własnego. Wsparcie w ramach zadania realizowane było z poszanowaniem zasady równości szans.

5. W bieżącym okresie odbyły się szkolenia z zakresu PRIDE rozszerzającego. Tematyka szkoleń rozszerzających będzie następująca: FAS – diagnoza i formy pomocy.; Autyzm i Zespół Aspergera.; Kontakt formalno-prawny (zasady i formy) z rodzinami biologicznymi.; Szkolenie z zakresu praw i obowiązków rodziny zastępczej wraz z usamodzielnieniem.; Używki i uzależnienia. Szkolenia obejmowały poszerzone zestawy narzędzi - działania profilaktyczne, terapeutyczno-edukacyjne, ale także dodatkowe, praktyczne narzędzia odnośnie współpracy z instytucjami, korzystaniem ze wsparcia, aby kandydaci/tki i os. już sprawujące pieczę zastępczą mogły uzupełnić kwalifikacje.

Formuła warsztatowa, z wykorzystaniem pracy w grupach, dyskusji, metod interaktywnych, pozwoliła aby jak najpełniej wykorzystać możliwość wymiany doświadczeń os. wkraczających w system PZ z osobami już pełniącymi opiekę. Dla osób bardziej doświadczonych była to możliwość zyskania nowej perspektywy poprzez zderzenie się z opiniami i wiedzą os. spoza środowiska, ale także przekazania swojej wiedzy i przekonań, co będzie dodatkową wartością szkolenia - podniesie samoocenę, rozwinie umiejętności komunikacji. Została wynajęta sala i zapewniony catering podczas szkoleń.

6. PCPR w Pruszkowie w bieżącym okresie sprawozdawczym realizował pomoc finansową dla Uczestników Projektu w ramach wkładu własnego.

## 8. Zadania polityki społecznej powiatu

### 8.1 Wypłata świadczenia pieniężnego posiadaczom Karty Polaka osiedlającym się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i członkom ich rodzin.

Zgodnie ustawą z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka ( t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1272 z późn. zm.) Karta Polaka może być przyznana osobie, która deklaruje przynależność do Narodu Polskiego i spełni łącznie następujące warunki:

- wykaże swój związek z polskością przez przynajmniej podstawową znajomość języka polskiego, który uważa za język ojczysty, oraz znajomość i kultywowanie polskich tradycji i zwyczajów;
- w obecności konsula Rzeczypospolitej Polskiej, lub w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 4 –wojewody, albo wyznaczonego przez niego pracownika, złoży pisemną deklarację przynależności do Narodu Polskiego;
- wykaże, że jest narodowości polskiej lub co najmniej jedno z jej rodziców lub dziadków albo dwoje pradziadków było narodowości polskiej, albo przedstawi zaświadczenie organizacji polskiej lub polonijnej działającej na terenie jednego z państw, o których mowa w ust. 2, potwierdzające aktywne zaangażowanie w działalność na rzecz języka i kultury polskiej lub polskiej mniejszości narodowej przez okres co najmniej ostatnich trzech lat;
- złoży oświadczenie, że ona lub jej wstępni nie repatriowali się lub nie zostali repatriowani z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, na podstawie umów

repatriacyjnych zawartych w latach 1944-1957 przez Rzeczpospolitą Polską albo przez Polską Rzeczpospolitą Ludową z Białoruską Socjalistyczną Republiką Radziecką, Ukraińską Socjalistyczną Republiką Radziecką, Litewską Socjalistyczną Republiką Radziecką i Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich, do jednego z państw będących stroną tych umów.

Karta Polaka może być przyznana wyłącznie osobie posiadającej w dniu złożenia wniosku o wydanie Karty Polaka obywatelstwo Republiki Armenii, Republiki Azerbejdżańskiej, Republiki Białoruś, Republiki Estońskiej, Gruzji, Republiki Kazachstanu, Republiki Kirgiskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Mołdowy, Federacji Rosyjskiej, Republiki Tadżykistanu, Turkmenistanu, Ukrainy lub Republiki Uzbekistanu albo posiadającej w jednym z tych państw status bezpaństwowca.

Karta Polaka może być także przyznana osobie będącej obywatelem jednego z państw, o których mowa w ust. 2, której polskie pochodzenie zostało stwierdzone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 609), pod warunkiem wykazania się znajomością języka polskiego w stopniu co najmniej podstawowym. Przepisy art. 13 ust. 7 i 8 stosuje się odpowiednio.

Karta Polaka może być przyznana wyłącznie osobie nieposiadającej obywatelstwa polskiego albo zezwolenia na pobyt stały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Karta Polaka jest dokumentem potwierdzającym przynależność do Narodu Polskiego.

Aby ubiegać się o przyznanie świadczenia pieniężnego, cudzoziemiec który posiada Kartę Polaka i zamierza osiedlić się w Rzeczypospolitej Polskiej, musi złożyć wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt stały po 1 stycznia 2017 r. Wniosek składa się do wojewody, do którego został złożony wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt stały z tytułu posiadania Karty Polaka. Wniosek o przyznanie świadczenia pieniężnego można złożyć w terminie do 3 miesięcy od dnia złożenia wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt stały w związku z posiadaniem Karty Polaka. Świadczenie pieniężne przeznaczone jest na częściowe pokrycie kosztów zagospodarowania i bieżącego utrzymania w RP i może być przyznane na okres do 9 miesięcy.

Świadczenie przyznawane jest w drodze decyzji i wypłacane przez starostę wskazanego przez wojewodę w okresach miesięcznych.

Świadczenia pieniężne ustalane są w kwocie stanowiącej:

- w okresie pierwszych 3 miesięcy – równowartość 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującego w roku złożenia wniosku – na wnioskodawcę i jego małżonka oraz równowartość 50% tej kwoty na każde małoletnie dziecko pozostające pod władzą rodzicielską wnioskodawcy lub jego małżonka;
- w okresie od 4 do 9 miesiąca – odpowiednio 60% ww. kwot.

W 2018 roku wypłacono świadczenia pieniężne **posiadaczom Karty Polaka** osiedlającym się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i członkom ich rodzin **w łącznej wysokości 260 565,00 zł.**

*Tab. 34. Informacja o poziomie wykorzystania dotacji na wypłatę świadczenia pieniężnego posiadaczom Karty Polaka osiedlającym się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i członkom ich rodzin w 2018 roku*

| Lp. | Faktycznie wypłacone kwoty | | | | | | | | ŁĄCZNIE WYPŁACONO | KWOTA ZAPOTRZEBOWANIA |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | maj | czerwiec | lipiec | sierpień | wrzesień | październik | listopad | grudzień | | |
| **1** | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | **0,00 zł** | **6 600,00 zł** |
| **2** | 3 000,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 0,00 zł | **6 600,00 zł** | **6 600,00 zł** |
| **3** | 3 000,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 0,00 zł | **6 600,00 zł** | **6 600,00 zł** |
| **4** | 0,00 zł | 3 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 0,00 zł | **6 600,00 zł** | **6 600,00 zł** |
| **5** | 0,00 zł | 3 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 0,00 zł | **6 600,00 zł** | **6 600,00 zł** |
| **6** | 0,00 zł | 3 000,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | **6 600,00 zł** | **6 600,00 zł** |
| **7** | 0,00 zł | 3 000,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | **6 600,00 zł** | **6 600,00 zł** |
| **8** | 0,00 zł | 6 000,00 zł | 1 200,00 zł | 1 200,00 zł | 1 200,00 zł | 1 200,00 zł | 1 200,00 zł | 1 200,00 zł | **13 200,00 zł** | **13 200,00 zł** |
| **9** | 0,00 zł | 7 500,00 zł | 1 500,00 zł | 1 500,00 zł | 1 500,00 zł | 1 500,00 zł | 1 500,00 zł | 1 500,00 zł | **16 500,00 zł** | **16 500,00 zł** |
| **10** | 0,00 zł | 3 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 0,00 zł | **6 600,00 zł** | **6 600,00 zł** |
| **11** | 0,00 zł | 3 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 0,00 zł | **6 600,00 zł** | **6 600,00 zł** |
| **12** | 0,00 zł | 3 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 0,00 zł | **6 600,00 zł** | **6 600,00 zł** |
| **13** | 0,00 zł | 3 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 0,00 zł | **6 600,00 zł** | **6 600,00 zł** |
| **14** | 0,00 zł | 9 000,00 zł | 1 500,00 zł | 1 500,00 zł | 1 500,00 zł | 1 500,00 zł | 1 500,00 zł | 0,00 zł | **16 500,00 zł** | **16 500,00 zł** |
| **15** | 0,00 zł | 3 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 0,00 zł | **6 600,00 zł** | **6 600,00 zł** |
| **16** | 0,00 zł | 0,00 zł | 3 780,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | **3 780,00 zł** | **3 780,00 zł** |
| **17** | 0,00 zł | 0,00 zł | 1 890,00 zł | 630,00 zł | 630,00 zł | 630,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | **3 780,00 zł** | **3 780,00 zł** |
| **18** | 0,00 zł | 0,00 zł | 3 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | **6 600,00 zł** | **6 600,00 zł** |
| **19** | 0,00 zł | 0,00 zł | 3 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | **6 600,00 zł** | **6 600,00 zł** |
| **20** | 0,00 zł | 0,00 zł | 4 200,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | 0,00 zł | **6 600,00 zł** | **6 600,00 zł** |

| | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **21** | 0,00 zł | 0,00 zł | 5 400,00 zł | 900,00 zł | 900,00 zł | 900,00 zł | 900,00 zł | 900,00 zł | **9 900,00 zł** | **9 900,00 zł** |
| **22** | 0,00 zł | 0,00 zł | 1 890,00 zł | 630,00 zł | 630,00 zł | 630,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | **3 780,00 zł** | **3 780,00 zł** |
| **23** | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 4 410,00 zł | 630,00 zł | 630,00 zł | 630,00 zł | 630,00 zł | **6 930,00 zł** | **6 930,00 zł** |
| **24** | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 11 025,00 zł | 1 575,00 zł | 1 575,00 zł | 1 575,00 zł | 1 575,00 zł | **17 325,00 zł** | **17 325,00 zł** |
| **25** | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 4 410,00 zł | 630,00 zł | 630,00 zł | 630,00 zł | 630,00 zł | **6 930,00 zł** | **6 930,00 zł** |
| **26** | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 4 410,00 zł | 630,00 zł | 630,00 zł | 630,00 zł | 630,00 zł | **6 930,00 zł** | **6 930,00 zł** |
| **27** | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 7 200,00 zł | 1 200,00 zł | 1 200,00 zł | **9 600,00 zł** | **9 600,00 zł** |
| **28** | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 5 670,00 zł | 630,00 zł | 630,00 zł | **6 930,00 zł** | **6 930,00 zł** |
| **29** | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 3 600,00 zł | 600,00 zł | 600,00 zł | **4 800,00 zł** | **4 800,00 zł** |
| **30** | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 3 780,00 zł | 630,00 zł | 630,00 zł | **5 040,00 zł** | **5 040,00 zł** |
| **31** | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 9 000,00 zł | 1 500,00 zł | 1 500,00 zł | **12 000,00 zł** | **12 000,00 zł** |
| **32** | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 4 200,00 zł | 600,00 zł | **4 800,00 zł** | **4 800,00 zł** |
| **33** | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | **0,00 zł** | **9 900,00 zł** |
| **34** | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 4 200,00 zł | 600,00 zł | **4 800,00 zł** | **4 800,00 zł** |
| **35** | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 8 400,00 zł | 1 200,00 zł | **9 600,00 zł** | **9 600,00 zł** |
| **36** | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 0,00 zł | 5 040,00 zł | **5 040,00 zł** | **5 040,00 zł** |
| **ŁĄCZNIE** | **6 000,00 zł** | **54 900,00 zł** | **35 160,00 zł** | **39 015,00 zł** | **18 225,00 zł** | **47 475,00 zł** | **38 325,00 zł** | **21 465,00 zł** | **260 565,00 zł** | **277 065,00 zł** |

***źródło: opracowanie własne***

### 8.2. Wypłata świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z udzieleniem repatriantowi pomocy na pokrycie kosztów przejazdu oraz zagospodarowanie i bieżące utrzymanie

Pełnomocnik udziela repatriantowi, w drodze decyzji, jednorazowo, pomocy ze środków budżetu państwa na:

- pokrycie kosztów przejazdu lub przelotu oraz przewozu mienia do Rzeczypospolitej Polskiej w wysokości dwukrotności ceny biletu kolejowego drugiej klasy od najbliższej miejscu zamieszkania repatrianta za granicą stacji kolejowej do miejsca osiedlenia się w Rzeczypospolitej Polskiej;
- zagospodarowanie i bieżące utrzymanie, w wysokości dwukrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", w kwartale poprzedzającym dzień przyznania pomocy;

- pokrycie kosztów związanych z podjęciem w Rzeczypospolitej Polskiej nauki przez osobę małoletnią, podlegającą obowiązkowi szkolnemu w rozumieniu art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59), w wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia na każde dziecko.

Pomoc, o której mowa powyżej nie przysługuje repatriantom umieszczonym w ośrodku na podstawie decyzji w sprawie przyznania miejsca w ośrodku.

Pomocy, o której mowa powyżej, może udzielić konsul, jeżeli osoba, której wydano wizę krajową w celu repatriacji, nie posiada wystarczających środków na pokrycie kosztów podróży do Rzeczypospolitej Polskiej.

Kwotę stanowiącą równowartość pomocy, o której mowa powyżej, wypłaca starosta właściwy ze względu na miejsce osiedlenia się repatrianta.

Kwoty stanowiące równowartość pomocy wypłaca się w terminie 45 dni od dnia wydania decyzji w tej sprawie.

Starosta właściwy ze względu na miejsce osiedlenia się repatrianta udziela repatriantowi, który przybył do Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 3, i który poniósł koszty związane z remontem, adaptacją lub wyposażeniem lokalu mieszkalnego w miejscu osiedlenia się w Rzeczypospolitej Polskiej, na jego wniosek, w drodze decyzji, pomocy finansowej ze środków budżetu państwa na częściowe pokrycie poniesionych, udokumentowanych przez repatrianta kosztów, w wysokości do 6000 zł na jednego repatrianta. Kwota pomocy, o której mowa powyżej, ulega corocznie od dnia 1 stycznia podwyższeniu w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego, przy zastosowaniu wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie pierwszych trzech kwartałów, ogłaszanego w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", w terminie 15 dni po upływie trzeciego kwartału.

Pomoc, o której mowa powyżej nie przysługuje repatriantom umieszczonym w ośrodku na podstawie decyzji w sprawie przyznania miejsca w ośrodku. Kwotę stanowiącą równowartość pomocy, o której mowa powyżej, wypłaca starosta właściwy ze względu na miejsce osiedlenia się repatrianta. Zadania starosty są zadaniami zleconymi z zakresu administracji rządowej.

Repatriant składa wniosek, o którym mowa powyżej osobiście do starosty, w terminie 2 lat od dnia nabycia przez repatrianta obywatelstwa polskiego.

W przypadku repatrianta będącego osobą małoletnią lub ubezwłasnowolnioną całkowicie wniosek składają jego rodzice lub opiekunowie prawni albo jedno z rodziców lub jeden z opiekunów prawnych.

Wniosek składa się na formularzu, który zawiera następujące dane dotyczące wnioskodawcy:

- imię (imiona) i nazwisko;
- nazwisko rodowe;
- imiona rodziców;
- nazwisko rodowe matki;
- datę urodzenia;

- adres miejsca zamieszkania.

Do wniosku dołącza się:

- kopię dowodu osobistego wnioskodawcy, a jeżeli wnioskodawcą jest osoba małoletnia - kopię dowodu osobistego repatrianta, pod którego opieką pozostaje;
- dowód poniesienia kosztów, o których mowa w art. 17 ust. 2 ustawy, a w przypadku osoby małoletniej, dowód poniesienia kosztów przez repatrianta, pod opieką którego pozostaje.

Kwoty stanowiące równowartość pomocy wypłaca się w terminie 45 dni od dnia wydania decyzji w tej sprawie.

**W 2018 roku wypłacono świadczenie związane z udzieleniem repatriantowi pomocy** związanej z:

- kosztami przejazdu w wysokości 198,88 zł;
- zagospodarowaniem i bieżącym utrzymaniem w wysokości 9 245,68 zł; co stanowi łącznie: **9 444,56 zł.**

### 8.3 Obsługa rządowego programu „Dobry start”

Świadczenie "Dobry Start" przysługuje raz w roku na rozpoczynające rok szkolny dzieci do ukończenia 20 roku życia. Dzieci niepełnosprawne uczące się w szkole otrzymają je do ukończenia przez nie 24 roku życia.

**Przyznanie świadczenia jest niezależne od posiadanego dochodu.** Świadczenie "Dobry Start" jest zwolnione od podatku. Nie podlega egzekucji ani wliczeniu do dochodu przy ustalaniu prawa do świadczeń z innych systemów wsparcia.

**Świadczenie nie przysługuje na dzieci uczęszczające do przedszkola oraz dzieci realizujące roczne przygotowanie przedszkolne w tzw. Zerówce w przedszkolu lub szkole. Aby otrzymać wsparcie, należy złożyć wniosek.** Może to zrobić rodzic zastępczy, osoba prowadząca rodzinny dom dziecka lub dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Wnioski można składać **od dnia 1 sierpnia droga tradycyjną** (papierową). **Wniosek należy złożyć nie później niż do dnia 30 listopada.** W przypadku wniosków złożonych w lipcu i sierpniu, rodziny otrzymały świadczenie nie później niż do dnia 30 września, a w przypadku wniosków złożonych w kolejnych miesiącach maksymalnie w ciągu 2 miesięcy od dnia złożenia wniosku.

W celu usprawnienia i przyspieszenia procesu przyznawania świadczenia zrezygnowano z konieczności wydania i doręczenia decyzji administracyjnej – były one wydawane jedynie w przypadku odmowy przyznania świadczenia, a także w sprawach nienależnie pobranych świadczeń.

**W 2018 roku przyznano 188 świadczeń na łączną kwotę 56 400 zł.**

*Tab.35. Wydatki na świadczenie dobry start sfinansowane z dotacji celowej z budżetu państwa oraz liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń*

| L.P. | WYSZCZEGÓLNIENIE | WYDATKI PONIESIONE W ROKU W ZŁ | LICZBA ŚWIADCZEŃ PRZYZNANYCH W ROKU | LICZBA ŚWIADCZEŃ WYPŁACONYCH W ROKU |
|---|---|---|---|---|
| **1.** | **świadczenie dobry start, z tego na dziecko umieszczone:** | **56 400** | **188** | **188** |
| **1.1.** | - w rodzinie zastępczej spokrewnionej | 25 800 | 86 | 86 |
| **1.2.** | - w rodzinie zastępczej niezawodowej | 16 500 | 55 | 55 |
| **1.3.** | - w rodzinie zastępczej zawodowej | 3 000 | 10 | 10 |
| **1.4.** | - w rodzinnym domu dziecka | 1 200 | 4 | 4 |
| **1.5.** | - w placówce opiekuńczo-wychowawczej | 8 100 | 27 | 27 |
| **1.6.** | - w regionalnej placówce opiekuńczo-wychowawczej | 0 | 0 | 0 |
| **1.7.** | - osoby usamodzielniane | 1 800 | 6 | 6 |
| **ŁĄCZNIE** | | **56 400** | **188** | **188** |

*źródło: opracowanie własne*

*Tab. 36 . Informacje o przyczynie wypłacenia świadczenia dobry start*

| L.P. | WYSZCZEGÓLNIENIE | WYKONANIE ROCZNE |
|---|---|---|
| **1.** | **Liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie dobry start w związku z rozpoczęciem roku szkolnego, z tego:** | **188** |
| 1.1. | - w szkole podstawowej | 101 |
| 1.2. | - w szkole ponadpodstawowej | 20 |
| 1.3. | - w dotychczasowym gimnazjum lub dotychczasowej szkole ponadgimnazjalnej | 53 |
| 1.4. | - w szkole artystycznej, w której jest realizowany obowiązek szkolny lub nauki | 0 |
| 1.5. | - w młodzieżowym ośrodku socjoterapii | 8 |
| 1.6. | - w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym | 6 |
| 1.7. | - w specjalnym ośrodku wychowawczym | 0 |
| 1.8. | - w ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym | 0 |
| **ŁĄCZNIE** | | **188** |

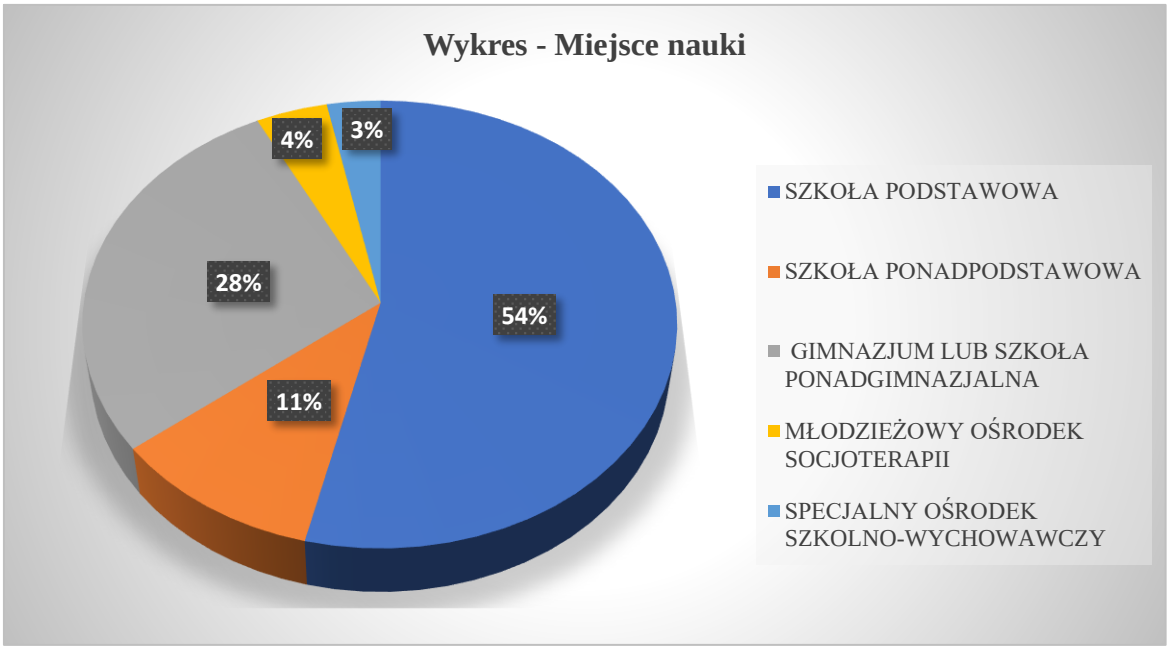


*źródło: opracowanie własne*

### 8.4 Obsługa administracyjna i merytoryczna POWIATOWEJ SPOŁECZNEJ RADY DS. OSÓB EŁNOSPRAWNYCH

Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych jest organem opiniodawczo – doradczym, której głównymi zadaniami jest inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych, opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz ocena realizacji programów i opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Powiatowe rady składają się z 5 osób, powoływanych spośród przedstawicieli działających na terenie danego powiatu organizacji pozarządowych, fundacji oraz przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego (powiatów i gmin). Członków powiatowych rad powołuje i odwołuje starosta. Kadencja rady trwa 4 lata.

W skład powołanej 18 listopada 2015 roku rady wchodzą :

- Pan Artur Świercz – Przewodniczący Rady
- Pani Zofia Czarkowska– Wiceprzewodniczący Rady
- Pani Krystyna Dąbrowska – Sekretarz Rady
- ks. Stanisław Jurczuk – Członek Rady
- Pani Irena Cieślak – Członek Rady

Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych będzie sprawować kadencję w okresie 4 letnim, tj.: od dnia 18 listopada 2015 roku do dnia 17 listopada 2019 roku.

W 2018 roku odbyło się **7 posiedzeń** Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, podczas których podjęto łącznie **11 uchwał**.

## 9. Analiza wykonania budżetu w 2018r.

**Dochody**

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie dochody roczne zostały zaplanowane według poniższego schematu:

| rozdział | § | Plan (zł) | dochody wykonane (zł) | opis |
|---|---|---|---|---|
| 85508 | 0970 | 470 000,00 | 848 286,71 | zwrot kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych |
| 85510 | 0970 | | 325,33 | zwrot kosztów utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych |
| 85218 | 0970 | | 2 223,79 | Dochody pozostałe |
| | **razem:** | **470 000,00** | **850 835,83** | |

Dochody nieplanowane przedstawiono w tabeli poniżej:

| rozdział | § | Plan (zł) | dochody wykonane (zł) | opis |
|---|---|---|---|---|
| 85508 | 0920 | 0,00 | 2 057,24 | Odsetki od zwróconych kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych |
| 85508 | 0940 | 0,00 | 26 687,02 | zwrot kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych z lat poprzednich |
| 85510 | 0940 | 0,00 | 5 212,32 | zwrot kosztów utrzymania dzieci w placówkach z lat poprzednich |
| | razem | | 33 956,58 | |

Zwiększenie dochodów o kwotę 414 792,41 zł w stosunku do wysokości planu finansowego jest wynikiem m.in. zwiększonych wpływów ze zwrotów kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych. Dodatkowo wzrosły o dochody nieplanowane w kwocie wykazanej powyżej.

Brak dochodów z tytułu odsetek od rachunków bankowych są efektem przekazywania przez bank odsetek od depozytów bezpośrednio na rachunek Powiatu, z pominięciem PCPR.

**Wydatki**

| rozdział | nazwa | zadanie | Plan (zł) | kwota wydatków (zł) | wysokość niewykorzystanych środków (zł) |
|---|---|---|---|---|---|
| 85218 | Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie | Własne | 1 812 532,00 | 1 792 852,82 | 19 679,18 |
| 85231 | Pomoc dla cudzoziemców | Zlecone | 221 768,00 | 196 588,00 | 25 180,00 |
| 85295 | Pozostała działalność | Własne | 53 000,00 | 51 752,63 | 1 247,37 |
| 85311 | Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych | własne | 130 120,00 | 129 453,94 | 666,06 |
| 85334 | Pomoc dla repatriantów | własne | 9 445,00 | 9 444,56 | 0,44 |
| 85395 | Karta Polaka | zlecone | 277 065,00 | 260 565,00 | 16 500,00 |
| 85504 | Program Dobry Start | zlecone | 66 340,00 | 58 280,00 | 8 060,00 |
| 85508 | Pomoc Państwa w wychowaniu dzieci (dodatek wychowawczy 500+) | Zlecone | 1 050 547,00 | 1 050 321,44 | 225,56 |
| 85508 | Rodziny zastępcze | własne | 4 011 833,50 | 3 918 658,54 | 93 174,96 |
| 85510 | Placówki opiekuńczo – wychowawcze | Własne | 812 871,00 | 754 230,37 | 58 640,63 |
| | | ***razem:*** | ***8 445 521,50*** | ***8 222 147,30*** | ***223 374,20*** |

Wydatki na działalność bieżącą jednostki były zaplanowane w kwocie 8 445 521,50 zł i zostały zrealizowane w 97 %, tj. w kwocie 8 222 147,30 zł.

**Zadania zlecone rozdział 85504**

| § | Opis | Plan (zł) | kwota wydatków (zł) | wysokość niewykorzystanych środków (zł) |
|---|---|---|---|---|
| 3110 | Świadczenie Dobry Start 300+ | 64 200,00 | 56 400,00 | 7 800,00 |
| 4010 | Wynagrodzenia osobowe | 1 783,00 | 1 600,55 | 182,45 |
| 4110 | Składki na ubezpieczenia społeczne | 313,00 | 279,45 | 33,55 |
| 4120 | Składki na Fundusz Pracy | 44,00 | 0,00 | 44,00 |
| | **razem** | **66 340,00** | **58 280,00** | **8 060,00** |

Świadczenie dobry start przysługuje w związku z rozpoczęciem roku szkolnego i wynosi 300 zł. Wypłacane jest jednorazowo raz w roku, niezależnie od dochodu, na uczące się dziecko. Świadczenie przysługuje również na dzieci w pieczy zastępczej. Wobec powyższego Powiatowe Centrum Pomocy rodzinie w Pruszkowie realizowało zadanie w tym zakresie. Środki w tym zakresie zostały wykonane w 87,85%.

**Zadania zlecone Rozdział 85508**

Pomoc Państwa w wychowaniu dzieci (dodatek wychowawczy 500+)

| § | Opis | Plan (zł) | kwota wydatków (zł) | wysokość niewykorzystanych środków (zł) |
|---|---|---|---|---|
| 3110 | Dodatek wychowawczy 500+ | 1 039 927,00 | 1 039 927,00 | 0,00 |
| 4010 | Wynagrodzenia osobowe | 7 700,00 | 7 540,05 | 159,95 |
| 4110 | Składki na ubezpieczenia społeczne | 1 345,00 | 1 316,50 | 28,50 |
| 4120 | Składki na Fundusz Pracy | 167,00 | 130,77 | 36,23 |
| 4210 | Zakup materiałów i wyposażenia | 1 408,00 | 1407,12 | 0,88 |
| | **razem:** | **1 050 547,00** | **1 050 321,44** | **225,56** |

Na mocy ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie realizowało rządowy programu „Rodzina 500+", w ramach którego dzieciom do 18 roku życia. umieszczonym w pieczy zastępczej przyznano dodatkowe wsparcie w postaci dodatku do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, zwanego „dodatkiem wychowawczym" w wysokości 500 zł miesięcznie.

Z omawianego programu pozostała kwota w wysokości 225,56 zł. Była ona wynikiem braku osób kwalifikujących się do wydania decyzji przyznających dodatek. Środki przeznaczone na obsługę programu w wysokości 1% otrzymanej dotacji tj. 10 620,00 zł zostały wykorzystane przez jednostkę w 98%.

**Rozdział 85395 Karta Polaka**

| rozdział | nazwa rozdziału | plan dotacji 2018 r (zł) | dotacja otrzymana na realizację zadania na rok (zł) | wydatkowana dotacja w okresie rocznym (zł) | kwota środków niewydatkowanych na koniec roku (zł) |
|---|---|---|---|---|---|
| 85395 | Karta Polaka | 227 065,00 | 277 065,00 | 260565,00 | 16 500,00 |

Środki otrzymane w ramach dotacji Karta Polaka, zostały wykorzystane przez PCPR w 94,04%.

Niewydatkowana kwota w wysokości 16 500,00 zł została zwrócona.

**Rozdział 85231 Pomoc dla cudzoziemców**

| rozdział | nazwa rozdziału | plan dotacji 2018 r (zł) | dotacja otrzymana na realizację zadania na rok (zł) | wydatkowana dotacja w okresie rocznym (zł) | kwota środków niewydatkowanych na koniec roku (zł) |
|---|---|---|---|---|---|
| 85231 | Indywidualne Programy Integracyjne | 221 768,00 | 219 292,00 | 196 588,00 | 22 704,00 |

Środki otrzymane w ramach dotacji – pomoc dla cudzoziemców, integralne programy integracyjne zostały wykorzystane przez PCPR częściowo. Kwota w wysokości 22 704,00 zł nie została wypłacona przez PCPR z braku osób kwalifikujących się do wydania decyzji przyznających pomoc.

**Rozdział 85334 Pomoc dla Repatriantów**

| rozdział | nazwa rozdziału | plan dotacji 2018 r (zł) | dotacja otrzymana na realizację zadania na rok (zł) | wydatkowana dotacja w okresie rocznym (zł) | kwota środków niewydatkowanych na koniec roku (zł) |
|---|---|---|---|---|---|
| 85334 | Pomoc dla repatriantów | 9 445,00 | 9 445,00 | 9 444,56 | 0,44 |

**Zadania dofinansowane z Budżetu Wojewody**

| rozdział | nazwa rozdziału | BUDŻET PCPR | | BUDŻET WOJEWODY | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | plan ze środków własnych (zł) | wydatki poniesione ze środków własnych (zł) | roczny plan dotacji (zł) | dotacja otrzymana na realizację zadania w okresie rocznym (zł) | wydatkowana dotacja w okresie rocznym (zł) |
| **85508** | Rodziny zastępcze | | | | | |
| | Koordynator pieczy zastępczej | 86 582,00 | 86 582,00 | 95 844,00 | 95 844,00 | 95 844,00 |
| **85218** | Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie | | | | | |
| | Dodatki 250 zł dla pracowników socjalnych | 0,0 | 0,0 | 8 633,00 | 8 633,00 | 8 591,67 |

Środki otrzymane w ramach dotacji - dofinansowanie koordynatorów pieczy zastępczej zostały wykonane przez PCPR w całości. Natomiast niewielki zwrot środków na dodatki dla pracowników socjalnych był skutkiem zwolnienia lekarskiego .

**Zadania własne – Budżet Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie**

**85510 Placówki opiekuńczo - wychowawcze**

| rozdział | § | Plan (zł) | kwota wydatków (zł) | wysokość niewykorzystanych środków (zł) | Opis |
|---|---|---|---|---|---|
| **85510** | 2320 | 694 717,00 | 668 755,26 | 25 961,74 | Utrzymanie dzieci z terenu Powiatu Pruszkowskiego przebywających w placówkach opiekuńczo - wychowawczych na terenie innych powiatów |
| **85510** | 3110 | 110 154,00 | 81 151,94 | 29 002,06 | Wsparcie osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, m.in. kontynuacja nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie |
| **85510** | 4300 | 8 000,00 | 4 323,17 | 3 676,83 | Transport dzieci, dokumentacja medyczna |

Środki w tym rozdziale z paragrafów 2320 i 3110 wypłacane są powiatom na podstawie porozumień zawartych między powiatami w sprawie utrzymanie dzieci z terenu Powiatu Pruszkowskiego przebywających w placówkach opiekuńczo - wychowawczych na terenie innych powiatów i wsparcia osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze: kontynuacja nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie. Zaplanowane środki zostały wykorzystane w § 2320 i § 3110 odpowiednio w wysokości 96,26 % i 73,67 %.

Dokładne zaplanowanie wydatków uniemożliwiają przesunięcia czasowe związane z zawieraniem umów z powiatami, w następstwie przemieszczanie się dzieci między różnymi powiatami.

Wydatki na transport dzieci i dokumentację medyczną są związane z ilością dzieci, które z powodu niewydolności wychowawczej rodziców są im odbierane. W związku z powyższym zostały wykorzystane w 54,04 %.

**85508 Rodziny zastępcze**

| rozdział | § | Plan (zł) | kwota wydatków (zł) | wysokość niewykorzystanych środków (zł) | Opis |
|---|---|---|---|---|---|
| **85508** | 2320 | 726 987,00 | 691 957,24 | 35 029,76 | Utrzymanie dzieci z terenu Powiatu Pruszkowskiego w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów |
| **85508** | 3110 | 2 806 531,50 | 2 762 453,54 | 44 077,96 | Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinnych domach dziecka na terenie powiatu: pomoc pieniężna, kontynuacja nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie, pomoc losowa. |
| **85508** | 4110 | 59 977,00 | 59 435,34 | 541,66 | ZUS pracodawcy |
| **85508** | 4120 | 8 312,00 | 6 221,42 | 2 090,58 | Fundusz Pracy |
| **85508** | 4170 | 224 800,00 | 213 365,00 | 11 435,00 | Umowy zlecenia dla rodzin zawodowych |
| **85508** | 4700 | 2 800,00 | 2 800,00 | 0,00 | Szkolenia rodzin zastępczych |

W tym rozdziale wypłacane są środki na utrzymanie dzieci w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów - § 2320, na terenie Powiatu Pruszkowskiego - § 3110, na utrzymanie rodzinnych domów dziecka - § 4110, 4120, 4170, 4700.

| § 3110 | wykonanie |
|---|---|
| pomoc pieniężna | 2 401 898,16 |
| kontynuacja nauki | 149 107,00 |
| utrzymanie lokalu | 67 200,00 |
| Zagospodarowanie | 9 231,00 |
| dofinansowanie wypoczynku | 28 676,90 |
| pomoc losowa | 30 990,00 |
| pomoc jednorazowa | 43 201,48 |
| Usamodzielnienie | 32 149,00 |

Środki w § 2320 wypłacane są powiatom na podstawie porozumień zawartych między powiatami w sprawie utrzymanie dzieci z terenu Powiatu Pruszkowskiego i zostały wykorzystane w 95,18 %.

Środki z § 3110 zostały wykorzystane w 99,98% a na bezpośrednie utrzymanie rodzinnych domów dziecka (§ 4110, 4120, 4170, 4700) w 94,81%.

**85218 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie**

| rozdział | § | Plan (zł) | kwota wydatków (zł) | wysokość niewykorzystanych środków (zł) | opis |
|---|---|---|---|---|---|
| **85218** | 3020 | 1 200,00 | 1 200,00 | 0,00 | Wyd. os.nie zal do wyn |
| **85218** | 4010 | 1 158 551,00 | 1 155 990,23 | 2 560,77 | Wynagrodzenia osob. pracowników |
| **85218** | 4040 | 81 500,00 | 81 196,99 | 303,01 | dodatkowe wynagrodzenie roczne |
| **85218** | 4110 | 228 585,00 | 221 961,75 | 6 623,25 | Składki na ubezp. społeczne |
| **85218** | 4120 | 32 181,00 | 26 478,08 | 5 702,92 | Składki na Fundusz Pracy |
| **85218** | 4170 | 42 800,00 | 42 476,00 | 324,00 | Wynagr. bezosobowe |
| **85218** | 4210 | 50 575,00 | 50 493,71 | 81,29 | Zakup materiałów i wyposażenia |
| **85218** | 4220 | 1 000,00 | 995,65 | 4,35 | Zakup środków żywności |
| **85218** | 4260 | 5 940,00 | 5 939,64 | 0,36 | Zakup energii |
| **85218** | 4270 | 1 360,00 | 775,08 | 584,92 | Zakup usług remontowych |
| **85218** | 4280 | 3 000,00 | 2 997,00 | 3,00 | Zakup usług zdrowotnych |
| **85218** | 4300 | 148 400,00 | 148 248,48 | 151,52 | Zakup usług pozostałych, |
| **85218** | 4360 | 7 500,00 | 7 150,67 | 349,33 | Opłaty z tyt. zakupu usług telekom. |
| **85218** | 4410 | 14 900,00 | 12 467,32 | 2 432,68 | Podróże służb.krajowe |
| **85218** | 4430 | 1 040,00 | 1 036,87 | 3,13 | Różne opłaty i składki |
| **85218** | 4440 | 30 000,00 | 29 770,65 | 229,35 | Odpis na ZFŚS |
| **85218** | 4700 | 4 000,00 | 3 674,70 | 325,30 | Szkolenia pracowników |
| | **razem** | **1 812 532,00** | **1 792 852,82** | **19 679,18** | |

Roczna kwota wydatków na utrzymanie PCPR wyniosła 1 792 852,82 zł i stanowiła 98,91% środków zaplanowanych na ten cel. Kwota niewykorzystanych środków jest wynikiem oszczędności oraz kwot niewydatkowanych z powodu niedostarczenie przez podmioty zewnętrzne w terminie dokumentu będącego podstawą do zapłaty.

**85295 Pozostała działalność**

| rozdział | § | Plan (zł) | kwota wydatków (zł) | wysokość niewykorzystanych środków (zł) | opis |
|---|---|---|---|---|---|
| **85295** | 4210 | 1 500,00 | 1 486,63 | 13,37 | Artykuły mikołajkowe |
| **85295** | 4300 | 51 500,00 | 50 266,00 | 1 234,00 | Organizacja zabawy choinkowej dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej na terenie powiatu |

Kwota 53 000,00 tys. zł była przeznaczona na zorganizowanie zabawy choinkowej (analogicznie jak w latach ubiegłych) dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej na terenie powiatu. Pozostały niewykorzystane środki w wysokości 1 247,37 zł.

**85311 Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych**

| rozdział | § | Plan (zł) | kwota wydatków (zł) | wysokość niewykorzystanych środków (zł) | opis |
|---|---|---|---|---|---|
| 85311 | 2320 | 10 000,00 | 9 333,94 | 666,06 | Dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej w placówkach prowadzonych przez inne powiaty, w których biorą udział mieszkańcy Powiatu Pruszkowskiego. |
| 85311 | 2820 | 55 440,00 | 55 440,00 | 0,00 | Dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej prowadzonych przez Krajowe Stowarzyszenie "Przyłącz się do nas " w Czubinie. |
| 85311 | 2820 | 64 680,00 | 64 680,00 | 0,00 | Dofinansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej prowadzonych przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną w Pruszkowie. |

Środki przekazane w ramach dotacji na dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej prowadzonych przez Krajowe Stowarzyszenie "Przyłącz się do nas " w Czubinie i dofinansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej prowadzonych przez Polskie Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną w Pruszkowie zostały wykorzystane przez Stowarzyszenia w całości.

## Przedsięwzięcia

**Przedsięwzięcie 1.3.1.4**

**Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu Pruszkowskiego w drodze zlecenia zadań do realizacji podmiotom nienależącym do sektora finansów publicznych – zapewnienie wychowania i opieki dzieciom pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki ze strony rodziców**

- Limit na 2018 r. – 1 520 000 zł
- Plan na 2018 r. - 1 107 840 zł
- Wydatkowane środki w 2018 r. – 1 040 484,56 zł

Zgodnie z art. 180 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm.) zadaniem własnym powiatu jest zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Placówkę opiekuńczo-wychowawczą, w myśl art. 93 ustawy, prowadzi powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania.

Stosownie do art. 190 ww. ustawy organy jednostek samorządu terytorialnego mogą zlecać prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność w zakresie wspierania rodziny, pieczy zastępczej lub pomocy społecznej albo osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym działającym na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancji wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej lub pomocy społecznej. Do zlecenia zadań stosuje się ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r. poz. 450, z późn. zm.).

Na zlecenie Powiatu Pruszkowskiego, celem zabezpieczenia sytuacji dzieci wymagających umieszczenia w instytucjonalnej pieczy zastępczej, prowadzone są następujące placówki:

**1) Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego „Dom Miłosierdzia" w Walendowie przy ul. Nad Utratą 30.**

Placówka prowadzona jest przez Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Warszawie ul. Żytnia 3/9. „Dom Miłosierdzia" jest katolicką, niepubliczną placówką opiekuńczo-wychowawczą, powołaną dnia 22 lipca 2007 r. przez przełożoną generalną Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia. Dyrektorem Domu jest s. Marta Halina Zakrzewska.

Zgodnie z zawartą w dniu 30.09.2016 r. pomiędzy Starostą Pruszkowskim a przedstawicielami Zgromadzenia umową na realizację tego zadania w latach 2016-2019 planuje się przeznaczyć łączną kwotę dotacji w wysokości 1 772 400 zł. Zadanie realizowane będzie w okresie od 1 października 2016 r. do 31 grudnia 2019 r. Wysokość dotacji w 2018 r., stosownie do zapisów ww. umowy, przewidziana była na kwotę 554 400 zł.

Placówka przeznaczona jest dla dzieci i młodzieży w wieku od 10 do 18 lat, z możliwością przedłużenia pobytu do 25 roku życia jednak nie dłużej niż do ukończenia nauki. Placówka ma charakter koedukacyjny, dysponuje 14 miejscami.

W 2018 r. w placówce przebywało łącznie 19 dzieci, przy czym na dzień 31.12.2018 r. w „Domu Miłosierdzia" umieszczonych było 14 dzieci, z czego 9 dzieci pochodziło z terenu Powiatu Pruszkowskiego.

Kwota przekazanej dotacji w ww. okresie wynosi 515 345,94 zł.

**2) Placówka opiekuńczo-wychowawcza „Dom dla Dzieci i Młodzieży" w Pruszkowie przy ul. Szkolnej 3.**

Placówka prowadzona przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego w Niegowie przy ul. Klonowej 1, 07-230 Zabrodzie. Dyrektorem Domu jest s. Elżbieta Chojnacka.
Zgodnie z zawartą w dniu 27.12.2016 r. pomiędzy Starostą Pruszkowskim a przedstawicielami Zgromadzenia umową na realizację tego zadania w latach 2017-2019 planuje się przeznaczyć łączną kwotę dotacji w wysokości 1 865 760 zł. Zadanie będzie realizowane w okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2019 r. Wysokość dotacji w 2018 r., stosownie do zapisów ww. umowy, przewidziana była na kwotę 621 600,00 zł.
Placówka zapewnia 14 miejsc dla dzieci powyżej 10 roku życia, posiada charakter koedukacyjny.
W 2018 r. w placówce przebywało łącznie 14 dzieci, przy czym na dzień 31.12.2018 r. w „Domu dla Dzieci i Młodzieży" umieszczonych było 13 dzieci, z czego 11 dzieci pochodziło z terenu Powiatu Pruszkowskiego.
Kwota przekazanej dotacji w ww. okresie wynosi 525 138,62 zł.

**Przedsięwzięcie 1.3.1.6**

**Zapewnienie funkcjonowania Środowiskowych Domów Samopomocy (ŚDS) i Domów Pomocy Społecznej (DPS) w drodze zlecenia zadań do realizacji podmiotom nie należącym do sektora finansów publicznych. Zapewnienie funkcjonowania Środowiskowych Domów Samopomocy i Domów Pomocy Społecznej.**

W 2018 roku, na terenie powiatu pruszkowskiego działały dwa Środowiskowe Domy Samopomocy:
1. Środowiskowy Dom Samopomocy w Czubinie prowadzony przez Krajowe Stowarzyszenie „Przyłącz się do nas" z siedzibą w Bramkach, ul. Północna 18,
2. Środowiskowy Dom Samopomocy w Pruszkowie, ul. 3 Maja 56A, prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Pruszkowie z siedzibą w Pruszkowie, ul. 3 Maja 56.

Wykonanie wydatków na powyższe placówki ogółem na dzień 31.12.2018 roku wyniosły 1 092 865,00 zł., w tym w Czubinie w kwocie 548 490,00 zł natomiast w ŚDS w Pruszkowie 544 375,00 zł.
Obydwie placówki działają na podstawie umów o powierzenie realizacji zadania publicznego. Umowy zawarte są na lata budżetowe 2017-2018. Ich działalność finansowana jest z dotacji Wojewody Mazowieckiego.
Ze wsparcia Środowiskowych Domów Samopomocy korzysta ogółem 56 osób w tym ŚDS w Czubinie 29 osób, ŚDS w Pruszkowie 27 osób.
Na terenie powiatu pruszkowskiego w 2018 roku funkcjonowały trzy domy pomocy społecznej:

- Dom Pomocy Społecznej dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie w Brwinowie, który przeznaczony jest dla 52 osób. Na koniec roku 2018 r placówkę zamieszkiwało 50 osób.
- Dom Pomocy Społecznej dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w Czubinie, który przeznaczony jest dla 104 osób. Na dzień 31.12.2018 roku w jednostce przebywały 103 osoby.

- Dom Pomocy Społecznej dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie w Pruszkowie, który przeznaczony jest dla 93 osób. Na dzień 31 grudnia 2018 r. placówkę zamieszkiwało 89 osób.

Dom Pomocy Społecznej w Brwinowie oraz Dom Pomocy Społecznej w Pruszkowie są placówkami prowadzonymi na zlecenie powiatu przez stowarzyszenia. Natomiast Dom Pomocy Społecznej w Czubinie jest samodzielną jednostką organizacyjną i budżetową realizującą zadania Powiatu Pruszkowskiego z zakresu pomocy społecznej.

Wykonanie wydatków DPS w 2018 r. wynosiło 2 230 400,00 zł w tym:

- Dom Pomocy Społecznej w Brwinowie 71 950,00 zł.
- Dom Pomocy Społecznej w Pruszkowie 2 158 450,00 zł.

**Przedsięwzięcie 1.3.1.7**

**Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Pruszkowskim w latach 2017-2021. Rozwój rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej w Powiecie Pruszkowskim.**

plan wydatków na 2018 r. 1 722 793,00 zł

wydatkowane środki 1 644 057,43 zł

wykonanie planu 95,00 %

Na powyższe wykonanie składają się kwoty:

- Dotacje celowe przekazywane do 24 powiatów na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego. Są to środki przeznaczone na utrzymanie dzieci z terenu powiatu pruszkowskiego przebywające na terenie innych powiatów w wysokości 1 360 712,50 zł w tym

Rodziny zastępcze (rozdział 85508 § 2320) – 691 957,24 zł

Placówki opiekuńczo-wychowawcze (rozdział 85510 § 2320) – 668 755,26 zł

- Wydatki osobowe (rozdział 85508 - rodziny zastępcze) poniesione na rzecz 11 osób tworzących i związanych z 5 rodzinami zawodowymi, rodzinnym domem dziecka i pogotowiem rodzinnym w powiecie pruszkowskim – 279 021,76 zł w tym

Wynagrodzenia bezosobowe (§ 4170) 213 365,00 zł.

Świadczenia społeczne (§ 4110) 59 435,34 zł.

Fundusz pracy (§ 412 6 221,42 zł.

- Transport dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych (rozdział 85510 § 4300) ;

plan wydatków na 2018 r. 8 000,00 zł

wydatkowane środki 4 323,17 zł.

| *ROZLICZENIE PROJEKTU* | | | | |
|---|---|---|---|---|
| *"Wsparcie pomoc rozwój" wniosek RPMA.09.02.1-14-8863/17* | | | | |
| **rozdział** | **§** | **Plan** | **Wykonanie** | **Pozostałość** |
| 85508 | 4017 | 88 639,88 | 61 477,37 | 27 162,51 |
| | 4117 | 15 476,72 | 7 861,30 | 7 615,42 |
| | 4127 | 2 172,27 | 1 038,37 | 1 133,90 |
| | 4177 | 72 162,92 | 34 456,00 | 37 706,92 |
| | 4217 | 4 552,58 | 404,66 | 4 147,92 |
| | 4307 | 183 978,50 | 159 221,36 | 24 757,14 |
| **razem** | | **366 982,87** | **264 459,06** | **102 523,81** |

| **rozdział** | **§** | **Plan** | **Wykonanie** | **Pozostałość** |
|---|---|---|---|---|
| **85508** | 3119 | 32 688,50 | 32 688,50 | 0,0 |
| | 4019 | 14 262,22 | 9 891,77 | 4 370,45 |
| | 4119 | 2 490,20 | 1 264,87 | 1 225,33 |
| | 4129 | 349,53 | 167,08 | 182,45 |
| | 4179 | 11 611,08 | 5 544,00 | 6 067,08 |
| | 4219 | 717,42 | 65,11 | 652,31 |
| | 4309 | 29 602,30 | 25 618,86 | 3 983,44 |
| **razem** | | **91 721,25** | **75 240,19** | **16 481,06** |

W ramach realizacji projektu w 2018 roku przekazano zaliczkę na jego realizację w wysokości 433 765,62 zł. Wkład własny w omawianym roku wynosił 32 688,50 zł i został wydatkowany w całości. Do wydatkowania pozostała kwota 119 004,88 zł.

## 10. Zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej za 2018r.

### 10.1 Potrzeby w zakresie systemu pieczy zastępczej realizowane przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (PCPR)

- Zapewnienie środków finansowych na wypłatę świadczeń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dla usamodzielnianych wychowanków.

• Zapewnienie środków finansowych na prowadzenie dwóch placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu pruszkowskiego.

• Opracowanie procedur określających zasady współpracy z rodzinami zastępczymi, rodzinnymi domami dziecka oraz usamodzielnianymi wychowankami.

• Przestrzeganie standardów pracy koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

• Kontynuacja działań kontrolnych określonych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

• Kontynuacja prowadzenia szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze.

• Kontynuacja szkoleń dla funkcjonujących rodzin zastępczych i prowadzących RDD.

• Kontynuacja pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze i rodziny pomocowe.

• Kwalifikowanie i opiniowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

• Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

• Zapewnienie przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej dostępu do specjalistycznej pomocy rodzinom zastępczym i rodzinnym domom dziecka.

• Monitorowanie odpowiedniej liczby miejsc w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zstępczej dla dzieci.

• Wsparcie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy.

• Prowadzenie grupy wsparcia dla rodzi zastępczych.

• Podtrzymywanie współpracy z asystentami rodzin, pracownikami socjalnymi, pedagogami szkolnymi, kuratorami i innymi osobami zaangażowanymi w pracę z rodzinami zastępczymi.

• Podnoszenie poziomu wiedzy oraz doskonalenie warsztatu umiejętności pracowników realizujących zadania powołanej ustawy poprzez udział w szkoleniach, seminariach i konferencjach.

• Pomoc rodzinom zastępczym i RDD w nawiązaniu wzajemnego kontaktu przez inicjowanie i organizowanie spotkań.

### 10.2 Wykaz potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej do realizacji przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (PCPR)

• <u>Zwiększenie zasobów lokalowych PCPR celem:</u>

- zapewnienie miejsca spotkań dzieci z rodzicami biologicznymi,

- umożliwienia kontaktu z klientami w warunkach bezpiecznych i intymnych,

- zapewnienia miejsca realizacji poradnictwa i terapii rodzinnej,

- zapewnienia miejsca spotkań zespołów ds. oceny sytuacji dziecka i rodziny,

- prowadzenia grup wsparcia,

- koniecznej archiwizacji dokumentacji PCPR.,

- zatrudnienia adekwatnej liczby pracowników w stosunku do realizacji obowiązkowych zadań.

• Utworzenie na terenie powiatu mieszkania chronionego dla osób usamodzielnianych.

• Opracowanie i wdrożenie indywidualnych planów działania dla każdej z osób usamodzielnianych.

• Stworzenie oferty szkoleń i warsztatów dla osób usamodzielnianych.

• Utworzenie grupy wsparcia dla osób usamodzielnianych.

• Konieczność zatrudnienia odpowiedniej liczby koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

• Wprowadzenie superwizji pracowników realizujących zadania powołanej ustawy.

• Zwiększenie zakresu wsparcia psychologicznego poprzez zwiększenie etatu lub zatrudnienie stażysty.

• Zatrudnienie dodatkowych pracowników w celu optymalnego wykonywania zadań (koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny, referent).

• Rozwijanie wsparcia wolontarystycznego wobec rodzinnej pieczy zastępczej.